

Leto XXXIII
Št. 57

Murska Sobota,
17. septembra 1981

CENA 8 DIN

VESTNIK

Nismo izbrali lahke poti razvoja

Marsikatera solza se je utrgala v nedeljo dopoldan v Ljutomeru, v trenutku, ko je komandant V. prekomorske brigade »Ivan Turšič-Iztok« od-

merskega hotela imeli sejo skupščine brigade.

Po seji pa so v paradi krenili skozi mesto proti parku I. slovenskega tabora, kjer je bila

sestavljali v glavnem štajerski in primorski fantje, ki so po internaciji prek zaveznških zbirnih centrov prišli v Split in tam 3. novembra 1944 ustano-

»Nismo izbrali lahke poti razvoja. Na njej srečujemo veliko težav objektivne in subjektivne narave. Prav zdaj smo sredi zagatnih, težkih gospodarskih nepravil. Toda vedeti moramo, da težave niso samo v jugoslovanski družbi. Kar ozirimo se okrog. Imajo jih tudi drugod, neredko veliko večje, v bližnji okolici in dalje od nas.

Tako kot doslej, bomo tudi sedanje težave gospodarskega značaja premagali, če bomo dosledni, odločni, delavni, trdovratni in izvedbi demokratično sprejetih sklepov, če bomo utrjevali temelje, na katerih je grajena naša družba, predvsem pa, če bomo v skupnosti narodov in narodnosti Jugoslavije nenehoma krepili sredotežne sile in pri tem upoštevali razvoj, današnji čas in realne zahteve in potrebe v razvoju prav vsake članice naše skupnosti.

V nadaljevanju svojega govora je Janez Vipotnik kritično analiziral tudi dogodke na Kosovu.

»Bodimo prepričani, da se vsi poštene in zavedni ljudje s te pokrajine, združeni v SZDL z zvezo komunistov na čelu, zavedajo, pred seboj in pred jugoslovansko skupnostjo, da so ne samo razumne represalije proti izpadom, marveč temeljito politično delo, idejne razprave in napredna vzgoja, predvsem pa delo, fizično za sebe in za skupnost, prvobitni elementi, ki edino lahko dajo trenutne rezultate v utrjevanju enotnosti.

Po kulturnem programu, ki je povezoval celotno proslavo, in odkritju spomenika, pa so borci in gostje nadaljevali prijetno srečanje z občani Ljutomer.

Dušan Loparnik

kril spomenik devetim borcem te brigade iz ljutomerske občine. Srečanje borcev brigade je bilo v znamenju letošnjih jubilejev. Pričelo se je že v soboto zvečer, ko so v galeriji Ante Trstenjak v Ljutomeru odprli razstavo »Bojna pot V. prekomorske brigade«. Na krajši slovesnosti, ki so se je udeležili nekateri borci te brigade iz občine Ljutomer ter drugi vidnejši predstavniki DPO Ljutomer, so predstavili kratko, a slavno in pomembno pot te partizanske enote. Naslednji dan, v nedeljo, pa so se zgodaj zjutraj na vrtu Ljuto-

tudi osrednja prireditve, katere so se poleg preko 600 bivših borcev udeležili tudi nekateri vidnejši gostje: Janez Vipotnik, predsednik republiškega odbora ZZB NOV, Ivan Krefl, publicist in bivši španski borec, delegacija SO Celje, mesta, v katerem ima brigada tudi domil, delegacija odbora ZZB NOV severovzhodne Slovenije in Hrvaške, ter predstavniki medobčinskih DPO in občine Ljutomer.

Slavnostni govornik Janez Vipotnik je zbranim spregovoril o borbeni poti V. prekomorske brigade. To brigado so

vili V. prekomorsko brigado »Ivan Turšič — Iztok«. Iz Splita so krenili proti Sloveniji in med potjo bili težke boje v Liki. Po prihodu v Slovenijo so brigado razformirali, borci pa razdelili med druge partizanske enote. 263 borcev ni dočakalo svobode. Od teh jih je bilo devet tudi iz občine Ljutomer.

V nadaljevanju svojega govora pa se je tovariš Vipotnik dotaknil tudi nekaterih aktualnih dogajanj v naši domovini. To velja predvsem za trenutno gospodarsko situacijo, ki ni ravno najboljše. Vendar pa: nismo izbrali lahke poti...

IZ PORABJA

Posebne ure slovenščine niso zadosti

Kot je to pri naših sosedih že tradicija, so 1. septembra na vseh osnovnih šolah v Porabju slovesno označili začetek novega šolskega leta. Proslave na osnovni šoli na Gornjem Seniku, ki jo obiskuje v osmih razredih okrog

140 otrok, se je udeležila tudi višja referentka pri Demokratični zvezi južnih Slovanov na Madžarskem Irena Pavlič.

Pouk na porabskih osnovnih šolah sicer ni dvojezičen kot pri nas, ampak imajo

učenci tedensko 3 do 4 posebne ure slovenskega jezika, ki so obvezne za vse, neglede na to, da med njimi madžarske narodnosti. To velja za šole, ki so v slovenskih krajih, in sicer v Števanovcih, na Gornjem Seniku (popolni osemletki), Sakalovcih in Slovenski vesi (podružnični šoli). Ker obiskujejo učenci iz Sakalovec in Slovenske vesi od 5. razreda dalje pouk v Monoštru, so tudi tukaj zanje obvezne ure iz slovenskega jezika, kar pa sicer ne velja za učence slovenske narodnosti v nižjih razredih, ki so doma v Monoštru. Oni pa lahko hodijo le k posebnemu slovenskemu krožku, kateri deluje tudi na monoštrski gimnaziji. Učitelji v Porabju in drugi strokovni delavci v Železni županiji, ki se ukvarjajo z vprašanjem narodnostnega šolstva, ugotavljajo, da tak pouk ne zagotavlja, da bi si

otroci pridobili zadostno znanje iz knjižne materinščine. In še danes je poznavanje slovenskega knjižnega jezika v Porabju velik problem, ki se odraža na različnih področjih. Nekateri učenci celo predlagajo, da bi pisali v narečju, kakršnega govorijo porabski Slovenci — le-to se bistveno ne razlikuje od govora na Goričkem — vendar na take pobude ne kaže pristati, kajti vsak narod ima samo en knjižni jezik.

Prav gotovo pa se bodo razmere v mnogočem spremenile na bolje, ko bodo v Monoštru zgradili dvojezično osnovno šolo, ki jo bodo v višjih razredih obiskovali vsi otroci Slovenske narodnosti, pouk pa bo potekal v slovenskem in madžarskem jeziku pri skoraj vseh predmetih. Izgradnja šole je predvidena že v tej petletki.

JOŽE GRAJ

Za strpen in tvoren dialog

Minuli torek je bil v Murski Soboti regijski posvet, ki ga je na pobudo predsedstva CK ZKS pripravil medobčinski svet ZKS za Pomurje. Na njem so govorili o doseženih gospodarskih rezultatih v regiji in opozorili na zahtevne naloge, ki v prihodnjem obdobju čakajo člane ZK v Pomurju.

Dvig produktivnosti dela in uveljavljanje kvalitativnih dejavnikov gospodarjenja, večji izvoz in zmanjšanje vseh vrst porabe, je troje ključnih nalog, ki izražajo iz letošnjih polletnih rezultatov gospodarjenja v pomurskem gospodarstvu. To je bilo prej slabo kot ugodno, o čemer pričča več podatkov. Tako je celotni prihodek od lanskega višji za 40 odstotkov, porabljena sredstva pa kar za 43 odstotkov, ekonomičnost se je zmanjšala za 2,2 odstotka, znatnejše pa so tudi izgube, zlasti na račun nafte in mesne industrije, saj znaša njun delež v celotni izgubi v regiji kar 96 odstotkov.

Ob tem nikakor ne gre prezreti določenih premikov, ki navzlic zaostrenim razmeram in pogojem, opozarjajo, da težav ne kaže dramtizirati, še posebej pa ne, da bi med delovnimi ljudmi in občani ustvarjali občutek nemoči in malodušja. Naj spomnimo, da se je bistveno spremenil odnos do naložb, saj so kar za 20 odstotkov nižje kakor lani. Podobno je z izvozom, ki presega 200 indeksnih točk, od tega gre kar 31 odstotkov na konvertibilno tržišče. Očitna je večja zavzetost družbenopolitičnih organizacij in občinskih upravnih organov kot tudi nekaterih organizacij združenega dela, da vendarle izboljšajo razmere.

V razpravi — v njej je sodeloval tudi član CK ZKJ Jože Smole — je bilo slišati nekoliko kritičnih, a tudi tvornih predlogov, razmišljanj in podatkov. Predvsem velja izpostaviti spoznanje, da si je potrebno v vseh takih in podobnih razpravah prizadevati za strpen in tvoren dialog. Do problemov se je nujno opredeljevati selektivno in diferencirano, kar pomeni, obravnavati posamezna področja, denimo kmetijstvo, zdravstvo in gradbeništvo, vsakega posebej in različno. Politiko gospodarjenja kaže graditi na dobrih zgledih, kakršni so za izvoz Mura, za inovacije Gorenje — Elrad, Ina —

Nafta, Avtoradgona in Radenska in za sovlaganja sozd ABC Pomurka.

Če že hvalimo, naj tudi graja ne izostane. Delavci še mnogokje nimajo vpliva na naložbeno politiko in nagajevanje po delu, prisotno je nezdravo tekmovanje v razvojnih ambicijah posameznih podeželskih centrov, zaskrbljuje čedalje večje število bolniških izostankov in še veliko je takih in podobnih slabosti.

Vse omenjeno terja, da v Zvezi komunistov odločneje obračunamo z vsemi slabostmi in težavami in s tem zatremo pojave oportunističnega, ki nam, vzemimo na Kosovu, zadajajo hude težave, je v razpravi poudaril Jože Smole. Na prvo mesto je treba postaviti odgovornost, kajti brez nje se izgublja vpliv Zveze komunistov med delovnimi ljudmi in občani, hkrati pa tudi njena avtoriteta, revolucionarnost in pripravljenost za spreminjanje razmer. Preseči moramo pojave tozidske zaprtosti in se veliko pogumneje povezovali, dogovarjati in spoznavati. Z izvozom se ne morejo ukvarjati zgolj izvozne službe, marveč je treba delavcem zagotoviti celovit vpogled v izvozna prizadevanja. Poleg tega je Jože Smole opozoril, da smo pri številnih proizvodih dražji kot so cene letih na svetovnem trgu in da bi se jim morali približevati, saj sta zunanjetrgovinski primanjkljaj in prezahtodnost v tujini sila zaskrbljujoča, če ne že kar kritična. Med usmeritvami z regijskega posveta medobčinskega sveta ZKS za Pomurje naj omenimo predvsem naslednje: uveljaviti skupno pozicijo subjektivnih sil pri razreševanju nastale problematike, izvoz je prioriteta ne le v ekonomskem, marveč hkrati idejnem pogledu, iskati je treba možnosti za še hitrejši razvoj manjrazvitih območij, vso pozornost nameniti delitvi osebnih dohodkov in nagajevanju po delu, kar je povezano s socialno varnostjo zaposlenih, ustvarjalnejše idejnopolično izobraževanje in usposabljanje komunistov in nenazadnje odkrit spopad z vsemi primeri nemorale, malverzacij in podobno. Vse to obenem sodi v okvir priprave na kongrese Zveze komunistov, ki bodo prihodnje leto.

Branko Žunec

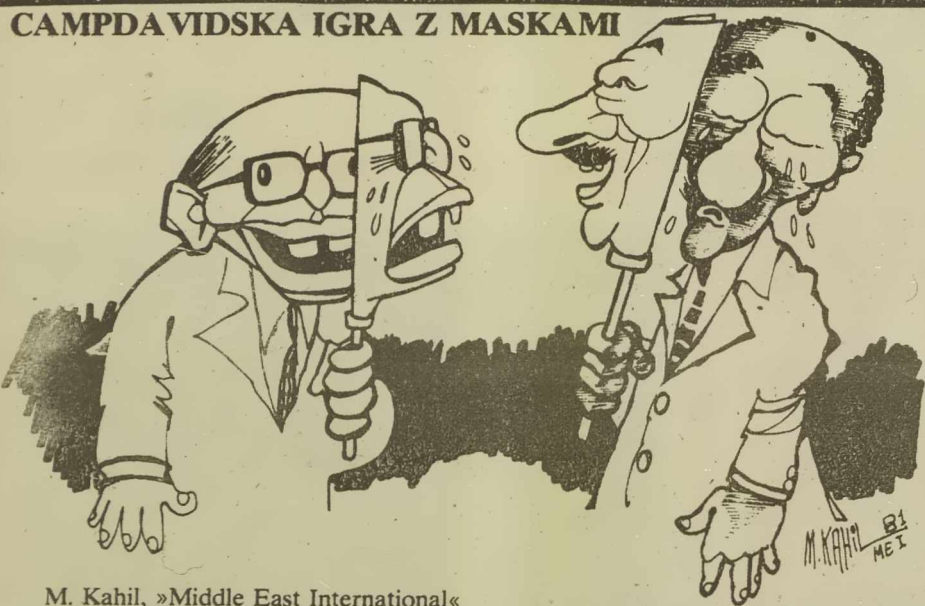
Inovacije
v službi
stabilizacije

stran 4

NAŠI
GOZDOVI

stran 12

CAMPDAVIDSKA IGRA Z MASKAMI

M. Kahil, »Middle East International«

V Moskvi ne verjamejo

Pred štirinajstimi dnevi smo na tej strani objavili novico, ki je prišla iz ameriškega obrambnega ministrstva /Pentagona/, da bodo objavili obveščevalne podatke o moči sovjetskih sil, zlasti pa o razporeditvi 200 raket SS-2.

V Sovjetski zvezi so na to sporo-

čilo Pentagona reagirali s trditvijo, da gre spet za „normalen obrok protisovjetskih falsifikatov“ in da ameriškim slikam ne verjamejo.

Ob tem se postavlja vprašanje, ali so podatki, ki jih posredujejo vohunski sateliti, dovolj precizni.

Danes okrog našega planeta kroži več kot 1600 vojaških satelitov, to je 75 odst. vseh umetnih satelitov. Američani so izdelali prve vohunske satelite leta 1960. Ti sateliti so odkrili, da samo ena od sovjetskih ladjedelnice na Baltiku spravi v morje več atomskih podmornic, kot vse ameriške ladjedelnice skupaj. V izraelsko-egiptovski vojni leta 1973 je ameriški vohunski satelit „Big Bird“ /Veliki ptič/ potrdil, kolikšnega pomena je vohunstvo v vesolju. Informacije tega satelita, ki so jih Američani posredovali izraelskemu generalštabu so bile odločilne za potek operacij. Big Bird lahko z višine 160 kilometrov posname na Zemlji predmete, ki so veliki le nekaj centimetrov. Fotokamere, ki jih imajo vgrajene ameriški vohunski sateliti, imajo objektiv, dolge od 30 centimetrov do nekaj metrov. Aparat, ki ima 300-milimetrski objektiv, lahko z višine 100 kilometrov razpoznavno posname predmet, ki je širok ali dolg štiri metre, kaj šele aparati, ki imajo tri in več metrske objektivne.

Američani intenzivno delajo na izpopolnjevanju tehnike za vesoljsko vohunjenje. V ameriških podjetjih preizkušajo posebne naprave, s katerimi bi lahko ugotavljali tudi položaj podmornic. Že pred deseti leti so Američani zatrdili, da imajo zahvaljujoč satelitom vsak trenutek pregled nad položajem 35 odstotkov vseh polov na Tihem oceanu. Danes je ta odstotek verjetno večji.

Kakšni bodo torej rezultati te Pentagonske napovedi? Spomniti velja na dejstvo, da so Američani leta 1979 tri tedne prej napovedali, kaj se dogaja okrog Afganistana. So bili tudi pri tej napovedi posredi vohunski sateliti?

Kako zavarovati predsednika?

Pentagon ima pred seboj težavno nalogo: odpraviti eno od šibkih točk ameriškega obrambnega aparata v primeru sovražnikovega atomskega napada. Gre za zaščito ameriškega poveljniškega štaba, začeti s predsednikom. O tem piše »Washington Post« in navaja pismo obrambnemu ministru Casparju Weinbergerju, v katerem zahteva poveljstvo generalštaba 7 milijard dolarjev v naslednjih petih letih, da bi zgradilo potrebna zaklonišča.

Omenjajo na primer, da bi atomski izstrek iz podmornice na Atlantiku potreboval le 10 do 14 minut, da bi zadel Washington, oziroma še manj, če bi se podmornici uspelo pritiho-tapiti bliže k obali.

Možnost, da bi predsednik in njegovi tesni sodelavci preživeli takšen napad, so zelo omejene. Bela hiša ne bi imela niti najmanjšega upanja, tudi podzemski zaklonišča v okoli Washingtona ne bi vzdržala jedrskega napada, četudi bi glavni štab še pravi čas prispel tja.

Predsednika bi v današnjem položju lahko rešili edinole tako, da bi ga vkrcali v eno od štirih letal E-4, seveda le v primeru, da bi bilo dovolj časa za prevoz v letalsko oporišče Andrews, kakšnih dvajset kilometrov oddaljeno od Bele hiše.

Vendar je le eno od štirih letal doslej okrepljeno, tako da lahko prenese posledice atomskega napada, ne da bi bile okrnjene možnosti za delovanje poveljniškega sistema za strateško komunikacijo.

Waldheim tretji kandidat

Avstrijec Kurt Waldheim bo ponovno, tretjič, kandidiral za generalnega sekretarja Organizacije združenih narodov. Vse do zadnjih dni so še razglašali, da se Waldheimu toži po domovini in da se mu tudi ne zdi primerno nastopiti proti kandidatu afriških držav, tanzanijskemu zunanjemu ministru Salemu A. Salemu. Zdaj pa velja za »potrjeno«, da hoče še pet let ostati v najvišjem nadstropju steklene palače na East Riverju in da bo to svojo namero uradno sporočil svetovni javnosti.

Na Dunaju so sprejeli to novico z zadoščenjem, saj je nekdanji zunanji minister Waldheim (ki se je rodil kot Kurt Vaclavik, njegov oče, državni uradnik, je ime pozneje ponemčil) poleg Kreiskega gotovo najpopularnejši Avstrijec na svetu in je kot generalni sekretar OZN »reklamna figura« za nevtralno obdonavsko državo. Tu so prepričani, da bo konec decembra dobil potrebno večino v generalni skupščini, čeprav bi bil spriču razmerij v svetovni organizaciji zdaj »na vrsti« morda kak predstavnik »tretjega sveta«. Ta optimizem temelji na izrednem ugledu, ki ga Waldheim uživa pri vseh članicah, pa tudi na domnevi, da ga bodo podprle tudi ZDA, čeprav nekateri ameriški senatorji in politiki niso zadovoljni z njegovim načinom upravljanja svetovne organizacije, kot piše »Die Presse«.

Za dunajsko socialistično vladno pomeni ta kandidatura še dodatno olajšanje. Waldheim je pripadnik opozicijske ljudske stranke in je bil pred leti tudi njen kandidat za predsednika republike. Če bi se umaknil iz svetovne politike, bi se po vsej verjetnosti, tako tu domnevajo, vključil v avstrijsko notranjo politiko. Za precej razkrojeno in neučinkovito konservativno opozicijo bi bil s svojim imenom in ugledom dragocena »kadrovska okrepitev« in bi na volitvah leta 1983 lahko vplival na njihov izid.

globus

NEW YORK — Na zasedanju generalne skupščine OZN je alžirski predstavnik prebral posebno resolucijo, ki jo je predlagalo 60 afriških in drugih neuvršenih držav, med njimi tudi Jugoslavija. Resolucija zahteva sankcije proti južnoafriškemu režimu.

ATENE — Število jugoslovanskih turistov v Grčiji v prvem polletju je bilo v primerjavi z enakim obdobjem lani za 31,1 odstotka večje.

NAIROBI — Voditelji sedmih afriških držav so na sestanku v nigerijski prstolnici Lagosu predlagali, da naj predsednik Organizacije afriške enotnosti mobilizira vojaško pomoč afriških držav za izgon južnoafriške vojske iz Angole.

BONN — Po obisku v Jugoslaviji je bil ameriški zunanji minister na obisku tudi v ZR Nemčiji, kjer je obiskal tudi Zahodni Berlin. Tam ga je sprejelo 30 tisoč demonstrantov, nasprotnikov vsakršne oborožitve.

KAIRO — Dopisnika ameriške televizijske družbe ABC so izgnali iz Egipta. Očitno so mu tendenciozno poročanje in nespoštovanje tradicij časnikarskega poklica.

NEW DELHI — Odločitev Američanov, da bodo Pakistanu prodali moderna lovška letala, iz vzmernila Indijo. Indijski zunanji minister je pred dnevi dejal, da je Turčija pripravljena omogočiti Pakistanu, da na njenih tleh izvede jedrski poskus.

KARTUM — V sudanskem glavnem mestu so zaprli osem tisoč ljudi, češ, da so ogrožali javni mir. V Kartumu zatrjujejo, da gre za »tujce, klateže, brezposelne, prekučevalce in kriminalce«. Kakšnih 300 so kmalu izpustili, ostale pa bodo poslali delat na podeželje.

KAIRO — V Egiptu so uradno sporočili, da bo mednarodnim silam, ki bodo od marca 1982 nadzirale izraelsko-egiptovski mir na Sinaju, poveljeval norveški general Frederik Bull — Hansen.

Avstrijci v Švici

Štiridnevni obisk avstrijskega predsednika Rudolfa Kirchschlägerja v Švici minuli teden zagotovo ni pretesel mednarodne politike in o njem so pisali samo avstrijski in švicarski časopisi, pa še ti ne vsi. Toda odnosi med alpskima nevtralnima deželama niso brez zanimivih otenkov, ki so vredni občasne zabeleže.

Ne glede na kot bonboni gladke in sladke besede, kako se interesi ujemajo in o prijateljstvu brez madeža, ki sta jih od St. Gallena do Zeneve trosila Kirchschläger in njegov (samo za leto dni izvoljeni) bernski kolega Kurt Furgler, je bilo slišati tudi tone, ki so razodevali, da je v dobro naoljenem kolesju idealnega sosedstva tudi nekaj peska. Avstrijskega predsednika sta spremljala zunanji minister Wilibald Pahr in minister za gospodarstvo Josef Stalibacher in njuna naloga je bila, govoriti o »odprtih problemih«. Tako se je izkazalo, da Avstriji niso prav nič zadovoljni s švicarskim tradicionalno zadržanim odnosom do vprašanj političnega zatočišča. Zadnje mesece prihaja v Avstrijo vse več Poljakov, ki terjajo politični azil, in Dunaj je zaprosil bernsko vladno, naj prevzame nekaj bremena.

Švicarji so sicer nakazali 50.000 frankov za »lajšanje begunske usode«, a niti na misel jim ne pride, da bi napravili korak naprej in malce razredčili prenapolnjena avstrijska sprejemališča. Tudi stalne švicarske kritike na račun »prenapetega« avstrijskega angažiranja na Bližnjem vzhodu Dunajčanom niso všeč in Kirchschläger si ni mogel kaj, da svojim gostiteljem ne bi razložil, v čem je razlika med nevtralnostjo in nevtralno politiko: »Enaka nevtralna usmeritev še ne pomeni, da ne bi smeli imeti različnih pogledov na konkretna vprašanja.« Predsednik je v svojem slovesnem, skoraj pridigarskem slogu, ki pa ni nikoli brez jasno zaznavnega političnega jedra, lepo povedal, da obstajata pač pasivni in aktivni nevtralizem, kar enim narekuje, da so in da so radi člani OZN, drugim pa, da niso in da nočejo biti. Ko se je še izkazalo, da se švicarski vinogradniki puntajo, ker Avstrija izvažja preveč vina v Švico, je padla dodatna kaplja pelina v razočarano neproblematičnega prijateljstva.

V žarišču dogodkov

O SOSEDIH JE LAŽJE...

(Nadaljevanje iz zadnje številke)

Kako je lahko prišlo do tega? V letih skokovitega razvoja nihče ni mislil, kaj bo prišlo za tem. V Avstriji so že desetletje na oblasti socialisti. Skupaj s sindikati so zgradili v vseh pogledih velikopotezni socialni sistem. V gospodarski zbornici, ki je to početje tolerirala, so izračunali, da na vsako mezdo pride še približno 85 odstotkov »dodatne mezde« (seveda ne v denarju, pač pa v dopustu, nadaljnjem izobraževanju, zdravstvenem zavarovanju itd.). Medtem so tudi socialistični finančni in gospodarski strokovnjaki ugotovili, da ni več kje (beri pri davkih) kaj jemati. Tudi njim je jasno, da novih bremen ni več mogoče nalagati.

Podjetja so pritisnjena ob zid. Večja so povsem ali pa de facto podržavljena. Razen naftnih koncernov so vsa na robu ali pa že suha. Ker pa se to ne sme zgoditi, je priskočil davkoplačevalec. Ta bi rad svojo pravico; država pač ne

more nekaj tisoč ljudi postaviti na cesto. Pa vendar se mora tudi država nekje financirati.

Zdi se, kot da je to v Avstriji povezano s še več težavami kot drugod. To je odvisno od sicer meglene in nejasne, toda včasih povsem realne socialistične ideje. Odvisno je namreč od prepričanja, da je država pristojna za socialno blaginjo in materialni napredek in da mora nujno poseči v žepe tistih, ki imajo več pod palcem. Teh pa je medtem »zmanjkalo«.

Poglejmo dva primera te usodne miselnosti. Avstrijske zvezne železnice so v klavrnem finančnem položaju: socialne tarife za šolarje, rentnike in upokoence; nedonosne proge na dolgi meji s Češkoslovaško in Madžarsko. Poleg tega je tu še mogoče železničarski sindikat. Ta se je za svoje ljudi priboril takšne privilegije, kakršnih verjetno nimajo nikjer drugod. Avstrijski železničar mora delati 35 let, potem pa dobi (nikakor ne majhno) pokojnino;

v pokoj gredo nekateri tako že z dvainpetdesetimi leti. Pokojnina znaša 83 odstotkov zadnjega mesečnega dohodka. Drugi uslužbenci imajo »le« 80 odstotkov. Trenutno je pri zvezni železnici zaposlenih 73 tisoč ljudi, ki vzdržujejo 80 tisoč upokoencev, medtem ko pride na splošno na sto aktivnih delavcev v povprečju »le« 59 upokoencev.

V reviji Profil je pred kratkim pisalo, da porabi zvezna vlada za približno 800 tisoč upokoencev okrog 850 milijonov mark na leto. Za desetkrat manjši števil biviših železničarjev pa gre še 400 milijonov mark, tako da so skupni izdatki za pokojnine 1,2 milijarde mark. Tako so tudi na tabeli posameznih prejemkov bistvene razlike, seveda zopet v korist železničarjev. Ne glede na to, da je tako stanje nevzdržno in da prenos tovora s ceste na železnico zahteva velike investicije, ne glede na trenutne probleme torej, zahtevajo avstrijske

zvezne železnice še petnajsti mesečni dohodek.

Drugi primer, že od zgodnjih petdesetih let so morali delodajalci delavcem plačevati 30 šilingov mesečne podpore pri stanarini. Prej je to najbrž bila resnična pomoč, danes pa je ta znesek zane-marljiv. K temu je treba prišteti še izdatke za upravo. Celotna uprava stane 200 milijonov mark, samo državna pa 100 milijonov. Pravzaprav bi vse stranke rade odpravile teh nesmiselnih 30 šilingov. Toda sedaj so slabi časi in Kreisky je dejal, da je treba misliti tudi na revnejše rentnike... Srečna Avstrija? Mačka bomo imeli jutri.

Finančnemu ministru Salcherju lahko še manj zavidamo kot njegovemu bonnskemu kolegu. On ve, za razliko od zveznega kanclerja, da ni več kje vzeti. Balance velikih podjetij imajo kar naprej negativen predznak, srednja pa nimajo več nobene rezerve. Z večjimi davki torej ni

moč računati, pomaga lahko le še čarobna palčica.

Tudi na Dunaju se politiki sprašujejo: »Kako naj to povem svojemu otroku?« Zunanjetrgovinski primanjkljaj je čedalje večji; tujski promet — največ je zahodnih Nemcev — ga že dolgo več ne more pokriti (sicer pa je tudi turizem bliže stagnaciji kot napredku — Avstrija že dolgo več ni poceni). Plačilna bilanca je negativna in nihče ne ve, kako bi veliko luknjo v njej lahko vsaj malo zamašili.

Visoke obresti davijo malega človeka in število bankrotov narašča.

Sindikalni voditelji to vidi-jo in veljajo v Avstriji za konservativne. Benja je bil za izvoz tankov v Čile (do katerega ni prišlo) in je podpiral tudi dobave Argentini. Sindikalno vodstvo je bilo (in je še) tudi za dokončanje atomske centrale Zwentendorf, ki je sicer že končana, vendar še ne obratuje. Kdo naj bi vendar financiral socialno

ureditev, če ne uspešno gospodarstvo. To ne ovira niti levih socialističnih ministrov niti delavske zveze konservativne ljudske stranke, da ne bi protislovja med zahtevami in zmožnostmi tako skrčili, da je javnosti komaj spoznavno. Položaj otežuje še dejstvo, da kancler Kreisky do denarja in računov nima nobenega odnosa (kot pravijo njegovi prijatelji). Kajti Kreisky, pravijo socialisti, je predvsem »zdrževalna« osebnost.

Toda morda je v Avstriji vendarle vse drugače. Kurt Blecha, sekretar socialistične stranke in kanclerjev osebni prijatelj, je nedavno pogumno napovedal »uro socializma« in »mi smo vzor«, da bi nato prostodušno nadaljeval:

„Imamo povsem levi program“, „levo od nas ni ničesar več“, in ravno zato „dovolite nam pravilno politiko“.

Konec

ogledalo tedna

ODGOVORNOST NI LE BESEDA

Konec preteklega tedna je potekel v znamenju številnih proslav obletic po vsej Sloveniji. O srečanju borcev Pete prekomorske brigade v Ljutomeru poročamo na drugem mestu, tukaj pa povzemo nekaj misli člana predsedstva CK ZKJ Staneta Dolanca na proslavi 30. obletnice tovarne igel v Kobaridu ter predsednika skupščine SRS Milana Kučana na proslavi vstaje na Primorskem.

Mislím, da je prav nagel ekonomski razvoj, hitra, pogosto tudi nerealna rast življenjskega standarda vnesla v zavest določenega števila naših ljudi tudi nekatere negativne značilnosti obnašanja: individualizacijo, težnjo po hitrem in lahkem bogatenju, lahkem življenju brez dela, lahkotnosti — pri nekaterih celo nezainteresiranost — odnos do družbenih problemov, gledanje na vsako stvar skozi dinar ali celo skozi dolar — je med drugim dejal Dolanc. To so ljudje, ki so samoupravno družbo razumeli le kot družbo, ki jim daje pravice, ne pa tudi kot družbo, v kateri imajo svoje obveznosti in odgovornosti. Ni dvoma, da je v tem trenutku naloga vseh samoupravnih organov in teles, vseh naših družbenopolitičnih organizacij, boj za presežanje teh negativnih pojavov, večje angažiranje vseh delovnih ljudi in občanov za boljše in učinkovitejše delovanje samoupravnega sistema v temeljnih celicah združenega dela, v krajevnih in interesnih skupnostih.

Ko je Dolanc govoril o odgovornosti, je dejal, da ta ne more biti več simbolična, zamegljena in nedoločna. Vsakdo, ki ne izpolnjuje nalog, ki so mu zaupane, mora oditi! Najbolje je, da gre sam, če pa ne, mora to zahtevati pristojni samoupravni ali državni organ skupščine, zveze komunistov, socialistična zveza, občani. Samo s tako postavljenjo odgovornostjo bomo lahko razčistili številne ekonomske pa tudi politične dileme, ki so pred nami.

Milan Kučan je v svojem govoru ponovil ugotovitev, da je gospodarsko-politična moč še vedno v nadgradnji in ne v rokah delavcev. Poudaril je, da so z odločitvijo za socialistično samoupravljanje delavske in ljudske množice dokončno prevzele odgovornost za usodo svojega naroda. To odgovornost so častno in uspešno nosile. Šad njihovih naporov in ustvarjalnosti je prehojena pot, ki je Jugoslavijo iz zaostale kmetijske države pripeljala na prag razvite družbe.

Ko je Kučan govoril o sedanjem trenutku, je dejal, da težave, zlasti gospodarske, s katerimi se soočamo, niso majhne. Podrobno je o njih tekla beseda tudi na julijskem sestanku delegatov v slovenski skupščini. Hiter povojni razvoj, ki mu v svetu skoraj ni enakega, nas je zapeljal, da nismo vselej računali s tem, da ima razvoj svoje meje in da se ga zato dolgoročno ne da utemeljevati na sadovih tujega dela, pa naj gre za posameznika, tovarno, občino, republiko ali federacijo.

Sedanje naše težave s svojimi materialnimi, družbenimi in političnimi razsežnostmi zadevajo vsakega od nas. Zato so tudi resljive le s prizadevnim delom, ustvarjalnostjo in odgovornostjo vsakega od nas. Nihče ne more pričakovati rešitev od drugih in samo na druge — na sodelavce, delegate, delavske svete, na organe države — prevajati odgovornost. Da to ne bi ostala le prazna ugotovitev in poziv, mora tudi vsak posameznik imeti možnost, da vpliva skladno s svojimi konkretnimi interesi, ki jih narekuje njegov položaj in razmere, v katerih dela in živi, na oblikovanje družbenih odločitev in tudi prevzemati odgovornost za njihovo uresničitev. Zato tudi je boj za gospodarsko stabilizacijo hkrati boj za uresničevanje samoupravljanja, kajti prav samoupravljanje daje slehernemu človeku možnost, da se na podlagi dela enakopravno in enako odgovorno z drugimi uveljavi kot nosilec odločitev o pogojih in rezultatih dela in s tem odločanja v družbi nasploh.

telegrami

SOLIN — Delovna organizacija »Dalmacija cementa« je v osmih mesecih letos izvozila 300 tisoč ton cementa, kar je skoraj za polovico več kot v enakem obdobju lani.

BEOGRAD — V nekem obratu beograjske delovne organizacije Rad je te dni odšel v pokoj delavec, ki vso delovno dobo ni imel niti dneva bolniškega izostanka, prav tako pa tudi ni nikoli manjkal na delu. Od njega se je poslovila le tretjina sodelavcev, ker so bili nekateri na letnih dopustih, drugi pa na — bolniški.

Epilog neredov v študentski menzi

(nadaljevanje iz zadnje številke)

Za to kaznivo dejanje (združevanje zaradi kontrarevolucionarne dejavnosti) so bile pripadnikom podtalne skupine izrečene naslednje kazni: po 13 let zapore sta dobila Hamdi Hajdini in Ri-za Demaj, 10 let Sulj Mujaj, 6 let zapore pa Ram Demaj.

Med sojenjem na okrožnem sodišču v Prištini je bilo dokazano, da je tretja skupina organizatorjev in seveda udeležencev demonstracij, ki jo je vodil Bajram Kosumi (obsojen na 15 let zapore), začela z ilegalnim delom že januarja leta 1980. O iredentističnem značaju skupine priča tudi prisega vsakega novega člana, češ da se bo „vedno boril za združitev vseh krajev, v katerih žive Albanci“. Poleg že omenjenega voditelja so bili v skupini še Musli Kosumi, Halid Osmani (vsak 10 let zapore), Gani Madžuni, Gani Vlahna (vsak 8 let) in Fahri Imeri, ki je bila obsojena na šest let zapore.

Poleg programa sovražnega delovanja so imeli tudi statut, s katerim so se obvezali, da bodo „ideološko izpopolnjevali člane, prinašali in proučevali sovražno literaturo, skušali pridobiti čim več privrženecv med mladino, se borili proti slavizmu in za priključitev Kosova in drugih krajev z albanskim prebivalstvom k LR Albaniji“.

Pomembno vlogo v napadu na najvišje pridobitve naše družbe so odigrali tudi Mrdžan Abdulji (obsojen na 15 let zapore) ter Dzum Četa in Hamdi Zumberi, ki sta bila obsojena vsak na 13 let zapore. Abdulji se ni samo aktivno udeležil demonstracij, temveč je po kontrarevolucionarnih dogodkih napisal tudi „študijo“, v kateri je demonstracije poskušal opravičevati in dokazati njihovo uspešnost. Za najvišje vodstvo Kosova je pripravil „pismo“, v katerem na kar najbolj grob način žali sistem, jugoslovansko ljudsko armado in pokrajini-

sko vodstvo. S svojo razdiralno in sovražno dejavnostjo je začel že leta 1978 in — tako tudi Abdulji in Hamdi Zumberi — je skrbel „za dotok“ in razpečevanje sovražne literature, sodeloval pa je tudi v demonstracijah 11. in 26. marca ter 1. in 2. aprila. Dzum Četa je bil pomemben vodja iredentistov in prvi, ki je poudaril parolo „Nismo Jugoslavlani, temveč Albanci!“. Ko se je na čelu demonstrantov skušal prebiti do središča mesta, se je „izkazal“ z izrazito agresivnostjo.

Kljub prizadevanju sedmih odvetnikov, da bi za obtožene našli kakšne olajševalne okoliščine, je bilo dokazano, da so bili v demonstracijah in priznanji obtoženih pa nedvoumno potrjeno, da je bila celotna akcija rezultat sistematične in premišljene sovražne dejavnosti iredentistov in del načrta za spodbopavanje bratstva in enotnosti ter ogrožanje ustavne ureditve in družbenopolitičnega sistema v Jugoslaviji.

Prihodnje leto veliko odplačil

Letošnji jesenski zagrebški velesejem, na katerem razstavlja 1467 tujih 1593 domačih razstavljalcev, je odprl predsednik zveznega izvršnega sveta Veselin Djuranović, ki je v svojem govoru poudaril, da poteka letošnji sejem v času, ko si naša država močno prizadeva za uresničitev politike gospodarske stabilizacije ter velikih nalog iz družbenega načrta Jugoslavije in načrtov socialističnih republik in pokrajin za obdobje 1981 — 1985. Djuranović je med drugim dejal, da z rezultati glede plačilne bilance v osmih letošnjih mesecih ne moremo biti zadovoljni, zato bomo morali do konca leta sprejeti nadaljnje ukrepe za uresničitev projekcij plačilne bilance naše države. Pri tem je izhajal iz ugotovitve, da bodo boj za ustalitev plačilne bilance države, za zmanjšanje primanjkljaja, umiritev cen, za rast industrijske proizvodnje — tako po dinamiki kot strukturi, saj je to v prid stabilizacijske politike — boj za čim večje količine hrane in redno preskrbo ter prizadevanja, da se življenjska raven ne bi znižala — poglobljene naloge v prihodnjem letu. Te naloge bomo uresničevali v zelo težkih mednarodnih gospodarskih razmerah. Nekatere težave našega notranjega razvoja bomo prenesli tudi v prihodnje leto — večje obveznosti pri odplačilu posojil, ki smo jih najeli v tujini, neusklajeni odnosi med ponudbo in povpraševanjem, znani strukturni problemi in pritisk življenjskih stroškov na gibanje osebnih dohodkov. Prav

zato pa moramo zagotoviti učinkovitejše in kakovostnejše samoupravno sporazumevanje znotraj združenega dela in dogovarjanje med republikami in pokrajinama o ukrepih skupne gospodarske politike na najpomembnejših področjih. Tako bo treba kar najbolj zmanjšati vpliv posamičnih interesov in kratkoročnih motivov ter doseči soglasje o temeljnih, strateških vprašanih stabilizacijske politike; tem opredelitvam bomo morali podrediti vse, kar lahko preložimo, čemur se lahko začasno odpovemo.

V nadaljevanju je Veselin Djuranović poudaril: »Ukrepi, ki jih bo treba sprejeti do konca letošnjega leta, pa tudi opredelitve za prihodnje leto, o katerih že zdaj razmišljamo, morajo biti v skladu z mednarodnim gospodarskim položajem, v katerem prihaja do vedno ostrejših motenj.

Gospodarski položaj v svetu je vedno bolj zapleten: gospodarska rast stagnira, denarno-finančna nestabilnost je vedno hušja, gospodarsko sodelovanje se vse bolj zapira v regionalne okvire, inflacija je visoka, plačilni primanjkljaj večine držav, še zlasti držav v razvoju, ki morajo uvažati nafto, je vedno večji itd. Kako se bo razpletla energetska krizna, je še naprej negotovo, ne toliko zaradi podražitve nafte, kolikor zaradi izjemno visoke rasti vrednosti dolarja, kar povzroča motnje v gospodarski menjavi. Problemi pa nastajajo tudi v zvezi s količinami nafte, ki naj bi jo načrpal, in njenimi cenami.«

Ustavljena dobava nafte

Po sklepu delavskega sveta v sozdu lna so ustavili dobavo naftnih derivatov vsem republikam in Vojvodini, razen Sloveniji in Črni gori ter pokrajini Kosovo, torej tistim, ki so po zveznem dogovoru zbrale potrebne devize za nakup surove nafte v tujini. Ustavitev pošiljk so prve občutile jugoslovanske rafinerije.

Združeno delo v Bosni in

Hercegovini ni moglo plačati dolga zagrebški In, ker nima deviz, te pa gospodarstvu BiH dolgujejo delovne organizacije iz drugih republik, prvo v Sarajevu. V rafineriji nafte v Bosanskem Brodu danes zbrša dnevna proizvodnja 4.000 ton, kar je samo dve tretjini običajne proizvodnje, pomanjkanje pa seveda občutijo poslovni partnerji.

V skopskem Makpetrolu, ki z nafto in derivati oskrbuje makedonsko gospodarstvo, menijo, da je Inin sklep o ustavitvi dobave nafte neupravičen. V Makpetrolu zatrjujejo, da so sporno terjatev, gre za 250 tisoč dolarjev, že plačali, na drugi strani pa lna v prvih letošnjih sedmih mesecih ni poslala zadostnih — dogovorjenih količin mazuta in plina butan-propan. Namesto 264 tisoč ton je Makpetrol dobil komaj polovico mazuta, in namesto dogovorjenih 15.200 ton plina je dobil od lne le 2.600 ton butana-propana. Zato so letos uvozili 123 tisoč ton mazuta, za katerega je makedonsko gospodarstvo odštelo 80 milijard dinarjev.

Dogovorjeni način zbiranja deviz za uvoz nafte je odpovedal, saj že dolgo ne deluje devizni trg v državi, menijo v sozdu Naftagas v Novem Sadu. Kjer so zaskrbljeni spričo pomanjkljive preskrbe z naftnimi derivati v tej pokrajini.

Ina ni izpolnila dogovora, se nad ustavitvijo dobave nafte pritožujejo v pančevski Petrokemiji. Češ da bi morala tej delovni organizaciji lna letos dobaviti 120 tisoč ton surovega bencina, doslej pa niso dobili »niti litra«. V Petrokemiji bodo kmalu ustavili obrat za proizvodnjo plastičnih mas.

Znižanje cen?

V zvezni skupnosti za cene menijo, da glede na rezultate posvetovanj ni nikakršnih ovir, da bi ZIS ter republiški in pokrajinska izvršna sveta najpозnejše do 17. septembra sprejeli sklepe, s katerimi bodo enotno urejali znižanje cen, ki so jih na kakršnikoli podlagi med letom nezakonito povečali za več kot 25 odstotkov v primerjavi s cenami, veljavnimi na dan 31. decembra lani. To je izjavil za Tanjug sekretar v zvezni skupnosti

za cene Danilo Perović. Kot je znano, je tak predlog pred kratkim podal svet zveze skupnosti za cene, v okviru katerega so dosegli soglasje ustreznih republiških in pokrajinskih institucij.

Vsi, ki so nezakonito presegli mejo 25 odstotkov, bodo dolžni znižati cene najpozneje v petnajstih dneh, potem ko bo pričel veljati sklep ter o tem v petih dneh obvestiti pristojne skupnosti za cene.

OSEBNI DOHODKI SPODBUJAJO?

Pred več kot petnajstimi leti, v času gospodarske reforme, so vsi gospodarni občani napovedali vse težje čase glede vrednosti osebnih dohodkov v primerjavi z življenjskimi stroški. Gospodinje, ki so takrat tarnale, da ne izidejo s plačo od prvega do prvega, so se potlej že do dobrega naučile gospodariti z vrednostno znatno nižjimi osebnimi dohodki, a občani so se navadili zbiranja dohodkov poleg rednega dela v organizacijah združenega dela. Tako je prišlo do zdajšnjega dejstva, da občani prejemajo 60 odstotkov dohodkov poleg rednih osebnih dohodkov. Sindikati pa ob tem ugotavljajo, da je to na škodo sodelovanja delavcev v samoupravljanju v organizacijah združenega dela, ker jih odteguje od gospodarjenja v združenem delu in usmerja k vse bolj individualnemu reševanju denarnih vprašanj.

Predsedstvo sveta ZSJ je na zadnji seji označilo takšno stanje za očitno razredno delavsko vprašanje, ki ga je treba ustrezno razredno reševati, kajti vse pogostejše administrativno vmešavanje v gospodarjenje v združenem delu niti malo naivno in ni sprejemljiv niti učinkovit način reševanja naših gospodarskih zagat. V predsedstvu smo lahko slišali marsikaj neprijetnega na račun delovanja ne samo administrativnih krogov, temveč tudi samih sindikalnih analitikov, ki se preveč ležerno obnašajo, saj najraje kar v pisarnah premelejšo statistične in druge podatke, namesto da bi se lotili vprašanj uresničevanja politike osebnih dohodkov, tako kot jih kaže življenje v organizacijah združenega dela, ne pa poprečje, s katerim se ukvarjata statistika in služba družbenega knjigovodstva.

Povedano v navadnem delavskem jeziku to pomeni, da so institucije za evidenco in analizo nastavljene preveč državno in premalo samoupravno, kar pa sindikati niso ugovarjali prvič, toda doslej tudi oni niso storili skoraj ničesar za to, da bi spremenili način opazovanja in usmerjanja gospodarjenja. Pravimo skoraj ničesar, kajti strokovni sindikati so vendarle že nekaj dosegli: privedli so do spoznanja, da so znotraj istih dejavnosti tolikšne razlike v ustvarjanju dohodka, da so osebni dohodki že kar problematični. Medtem ko so v konkretnih ozidih dohodki tudi desetkrat večji, so osebni dohodki le do 30 odstotkov večji, da ne govorimo o negativnih in pozitivnih razlikah — o »proizvodnji« izgub in dejstvu, da so tudi tam osebni dohodki skoraj takšni kot v OZD, kjer gospodarijo pozitivno, ponekod pa celo višji.

To, s čimer se družbeno knjigovodstvo ne ukvarja dovolj, bi torej moralo biti predmet samoupravnega knjigovodstva: če so dohodki desetkratni, zakaj so osebni dohodki enkratni, oziroma kakšen je odnos med osebnimi dohodki in dohodki, oziroma ali se rezultati dela preveč odtujujejo na eni strani in preveč prisvajajo na drugi strani? Drugače rečeno, kako deluje ekonomija dela konkretno in kako nasploh? Ali ne vsebuje naše gospodarjenje še vedno preveč kapitalističnih elementov, ki razdružujejo združeno delo?

Vseponosod se nam vsiljujejo spoznanja o tem, da je preveč etatističnega ravnanja z združenim delom vzrok prešibkemu gospodarjenju, na kar je na nek način opozoril tudi Vinko Hafner, ko je zahteval posebno razpravo v predsedstvu sveta ZSJ o vprašanju, zakaj je izvozno gospodarstvo gospodarstvo, ki se organizacijam združenega dela ne izplača? Anomalijska, ki jo poznamo že desetletja kot patriotsko dolžnost namesto kot ekonomsko korist za gospodarje, ki izvažajo.

Takih vprašanje je še precej. Na primer tudi vprašanje: Zakaj se proizvodnja povečuje ob očitnem upadanju realnih osebnih dohodkov? Ob tem dejstvu se pač vsiljuje ocena, da je delo proizvajalcev dobro, kljub upadanju osebnih dohodkov oziroma njihovi dinarski vrednosti, da pa delo ostalih od proizvodnje do izvoza ne ustreza, kar so nekateri označili tudi kot delavsko zavest o tem, da je mogoče porabiti le tisto, kar pridelamo.

V sindikatih se zavedajo, da je govor o osebnih dohodkih le del govora o vsem gospodarjenju in bodo zato za prvo prihodnjo sejo pripravili razpravo o stabilizaciji. Vendar je res, da je tudi Marx začel svojo kritiko kapitala z razčlenjevanjem mezde, da bi ugotovil načine nastajanja profita oziroma odtujevanja vrednosti dela. To pa je smerokaz sindkatom za nadaljnje analiziranje našega gospodarjenja.

Viktor Širec

PRENOVLJENA POSLOVALNICA „TEKSTIL”

ŽE PRVI DAN VELIK NAVAL KUPCEV

Veletrgovina Potrošnik iz Murske Sobotice si nenehno prizadeva za posodobitev svojih prodajal. V ponedeljek so v TOZD Izbiro predali svojememu nameri obnovljeno in razširjeno trgovino »Tekstil« v Kidričevi ulici v Murski Soboti. Pridobitev je ve-

metražno blago, iz Angore, Rašice, Tonose in Sutjeske iz Manastira pa prejema predvsem pletenine. Kot novost naj omenimo, da je moč v poslovalnici »Tekstil« kupiti tudi razno blago, ki ga prodajajo na kilograme.

Poslohotodkinja Ida Petrovič, ki

Potrošniki so zadovoljni z izbiro in cenami v trgovini »Tekstil« v Murski Soboti. Na posnetku je vseh pet prodajalk. Foto: A. Abraham

likega pomena ne le za poslovo-
vodkinjo Ido Petrovič in njene
sodelavke — trgovske pomočnice:
Marjeto Tratnjek, Karolino Ča-
sar, Marjano Berden in Editro
Štraki, ki so prej delale v utesnjeni
trgovini, ampak tudi za potroš-
nike. V poslovalnici »Tekstil«
namreč prodajajo blago po to-
varniških cenah, in sicer metrsko
blago, pletenine, perilo, uvedli pa
so tudi prodajo lahke konfekcije:
kril in hlače. Poslovalnica »Tekstil«
tesno sodeluje z Varteksom, tek-
stilno tovarno v Vižnarih, Novo-
tekstom, Svilo, Velano, Čateskom
in MTT, ki ji dobavljajo predvsem

je zaposlena pri Potrošniku že 21
let, nam je povedala, da je med
potrošniki zelo veliko zanimanje
za nakup blaga v poslovalnici
»Tekstil« in so imeli že prvi dan,
ko so trgovino predajali svojemu
namenu, izredno velik promet. Je
pač tako, da v času, ko kupna moč
prebivalstva pada, večina ljudi ne
kupi dragih oblačil, ampak
kupci gledajo na vsak dinar, torej
kupišejo tudi blago in oblačila s
kakimi manjšimi napakami. Po-
trošnik Murska Sobotica je z odpr-
tjem trgovine »Tekstil« ustregel
tudi takim kupcem.

Š. S.

POMURJE

ZA IZVOZ

46

MILIJONOV

DINARJEV

Po družbenem dogovoru o
načinu zagotavljanja in
usmerjanja dela družbenih
sredstev za pospeševanje iz-
voza bodo pomurske občine
oziroma njihove samoupravne
interesne skupnosti za pospe-
ševanje izvoza namenile nekaj
nad 46 milijonov dinarjev. Prvi
obrok odplačila so do roka —
15. septembra — že nakazale
na poseben zbirni račun Soci-
alistične republike Slovenije
pri službi družbenega knjigo-
vodstva. Preostale tri obroke
pa bodo do 15. decembra, kot
to tudi zahteva navedeni
družbeni dogovor.

B. Žunec

MURSKA SOBOTA

Kdo čaka na zaposlitev?

V letošnjem prvem polletju se je v soboški občini na novo
zaposlilo 121 delavcev, kar pomeni, da se je zaposlenost povečala
samo za 0,7 odstotka, medtem ko občinska resolucija predvideva
rast zaposlovanja po 2,5-odstotni stopnji. Skoraj čudno je to. Kajti
ob dogovarjanju so v večjem številu delovnih organizacij trdili, da
bo resolucijska stopnja odločno prenizka. Zdaj pa ponekod niso
na novo zaposlili niti enega delavca, Panonija in Pomurje pa
beležita celo padec.

Kje so vzroki za počasnejšo rast zaposlovanja? Prav gotovo
jih lahko iščemo v zaostrenih pogojih gospodarjenja, pomanj-
kanju surovin in dela, počasnejši rasti proizvodnje in tudi v težnji
po bolj produktivnem zaposlovanju. Toda, ali je bilo planiranje
potemtakem realno?

Med tistimi delovnimi organizacijami, ki so v svoje ka-
droske plane zapisale, da bodo v delovno razmerje sprejele
največje število delavcev, pa niso v prvem polletju še nobenega,
velja omeniti tovarno Mura (137), Panonijo (59), Tekstil Prose-
njakovci (20), Temelj Cankova (17), Pomurje (13) idr.

Trgovci pa med drugim ugotavljajo, da bi, če bi hoteli
povečati produktivnost, morali zmanjšati število zaposlenih.

Tako je bilo na seznamu občinske skupnosti za zaposlovanje
v Murski Soboti ob koncu prvega polletja vpisanih 667 iskalcev
zaposlitve. Ta seznam pa bi bil še daljši, če ne bi iz njega črtali
nekaj takih, ki so odklonili ponujeno delovno mesto zaradi
subjektivnih razlogov. Prav gotovo je še več takih, zato so delegati
na zadnji skupščini zahtevali, da je treba v krajevne skupnosti
poslati poimenske sezname iskalcev zaposlitve.

JOŽE GRAJ

IZVOZNE TEŽAVE LENDAV-
SKEGA GOSPODARSTVA

Več izvozili Planika in TVO

Izvoz industrijskih proiz-
vodov je bil v letošnjem
prvem polletju v lendavski
občini manjši za 13,2 od-
stotka glede na enako ob-
dobje lanskega leta. Uvoz
pa se je v tem obdobju
povečal kar za 60 odstotka.

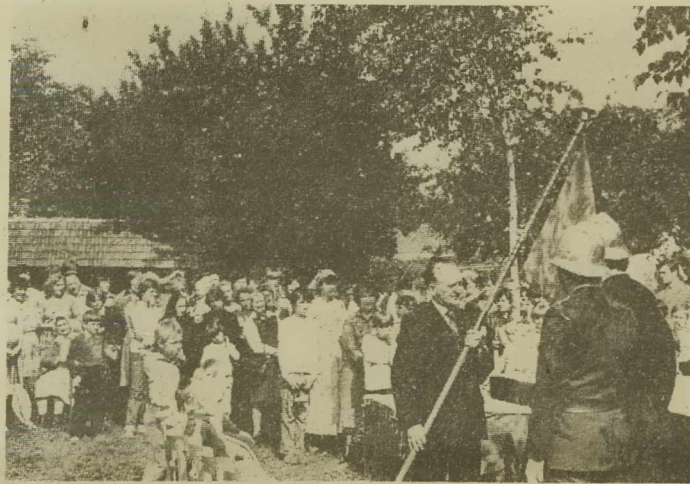
Po najnovejših podatkih so
v 8 mesecih dosegle delo-
vne organizacije naslednjo
realizacijo plana izvoza: Pri-
mat s 13,4 odstotka, Petro-
kemija 42,9, Zaga je plan
izpolnila, Elma komaj s 7,5
odstotka, Deloza z 49,5 od-
stotka, Toko 88,1, TVO (to-
varna varilne opreme) pa z
33 odstotki, medtem ko
Varis in Purlen nista izvažala.
Planika Turnišče je ob
polletju izpolnila letni plan
izvoza s skoraj 90 odstotki
in je tako največji izvoznik v
lendavski občini. Da se iz-
važati da, je pokazal primer
INDIP, ki se je pojavil kot
novi izvoznik, res sicer z
malenkostnim izvozom,
vendar pa so pokazali do-
bro voljo in bo v prihodnjem
letu njihov izvoz še večji.

Tako nameravajo izvažati
senčnike v Alžirijo in neka-
tere druge države. Prizade-
vanja naše republike po
večjem izvozu so naletela
na ugodna tla v Planiki, ki
bo izvozila za 30 odstotkov
več kot je planirala, tovarna
varilne opreme pa za milijon
mark več. Zal izvoz ne bo
realiziran v Primatu in Elmi.
V Primatu so namesto načr-
tovanj 14 tisoč boks palet
doslej izvozili le 1000. V tej
delovni organizaciji bi bilo
potrebno ugotoviti, kdo je
odgovoren za tako mali izvoz.

Da se je pri izvozu zatak-
nilo tudi zunaj občine, doka-
zuje primer INA-Nafte. Ta bo
sicer izvozila 24 tisoč ton
metanola v vrednosti 4,8
milijonov dolarjev, lahko pa
bi ga še dodatnih 30 tisoč
ton v vrednosti 6 milijonov
dolarjev, toda neurejenost
cen in preslaba preskrba s
plinom sta preprečili izvoz,
ki se ga v teh mesecih, ko
poraba plina raste, ne da
nadoknaditi. V poletnih me-
secih bi ta izvoz lahko
realizirali, saj kapacitete
tovarne metanola niso bile
izkoriščene, ker plina ni
bilo, za neprevzetega pa je
moral Petrol menda plače-
vati penale. Iz tega bi se
lahko naučili kaj koristnega
in v prihodnjem letu izvoz
tudi realizirali. Lendavsko
gospodarstvo se mora, tako
so sklenili tudi na izvršnem
svetu, trajno usmeriti v iz-
voz, saj je to edina pot k
stabilnejšemu gospodarje-
nju.

Jani D.

V Moščancih so razvili gasilski prapor

Kar 54 let je minilo od takrat, ko
so v Moščancih ustanovili gasil-
sko društvo. V zadnjem obdobju so
po izgradnji gasilskega doma po-
svetili posebno pozornost opre-
mi in usposabljanju članov, ki jih je že
18, zavzeto pa usposablja tudi
pionirsko desetino. Pri gašenjih so
imeli v minulem obdobju malo
dela, zato pa so precej pozornosti
posvetili preventivni dejavnosti.

Po foliklih letih dela so v nedeljo
razvili svoj prapor, šolska mladina
in člani KUD Moščani pa so za to
priložnost pripravili zanimiv kul-
turni program. Za popestritev so
poskrbeli tudi trije padalci.

Prapor je razvil in ga izročil
gasilec predsednik Skupščine
krajevne skupnosti Mačkovec Ja-
nez Sedonja. Foto: J. Stolnik

Foto: J. Stolnik

INOVACIJE

V službi stabilizacije

Na ponedeljkovi seji ob-
činske konference ZKS v
Murski Soboti, kjer so dele-
gati ostredno pozornost od-
merili razvojno-raziskovalni
dejavnosti v občini, je bilo
med drugim rečeno, da se na
znanost in raziskovalno de-
javnost spomnimo najraje še
takrat, ko zaškrilje v proiz-
vodnji ali plasmaju proizvo-
dov. To pomeni, da vse pre-
malo damo na lastno znanje,
kar se že krepko maščuje, brez
da bi to morali posebej argu-
mentirati. Če zapišemo, da
sicer oblikovana občinska
raziskovalna skupnost še ni
zaživela, je to obrnjena ugo-
tovitev, da skupnost še ni po-
daljšek združenega dela in da
strokovnjaki na posameznih
področjih še niso organizirani
tako, da bi se ustvarjalno in
aktivno vključevali v razisko-
valne projekte. Še posebej
seveda tiste, ki so uporabni v
praksi.

Ob tem smo na konferenci
slišali zanimiv podatek, da je
bila pred leti v občini le pe-
ščica strokovnjakov (inženi-
rjev, tehnikov in drugih), da-

nes pa jih je že par sto, vendar
ostajajo zvečine neizkorišče-
ni. Mnenje, da gre na tem
področju za vprašanje ustva-
rjalnosti, le potrjuje, da šola
sama po sebi še ni vse, še manj
gola ideja, in da ne bi bilo
slabo, ko bi skušali dognati,
kaj je zapisano v opisih del in
nalog strokovnih delavcev v
organizacijah združenega
dela in delovnih skupnostih,
prav tako pa tudi vodilnih in
vodstvenih delavcev, ki so
vsekakor odgovorni za nadalj-
nji razmah raziskovalne de-
javnosti.

Navzlic temu je nekaj
zgledov, ki obetajo, da se v
raziskavah, iznajdbah in iz-
boljšavah resda zlagoma, a
vendarle premika. Vzemimo
samo področje kmetijstva. Tu

že dalj časa snujejo programe,
kako denimo nadomestiti
uvožene beljakovinske kom-
ponente, izboljšati proizvo-
dne rezultate v proizvodnji
novih sort žita, koruze in
krompirja, kako bolje izkori-
stiti območje Goriškega in še
bi lahko naštevali.

Gre pa predvsem za to, da
se spremeni miselnost do
področja, ki zna v mnogočem
prispevati h gospodarski sta-
bilizaciji, saj se v navidez še
tako preprosti proizvodnji dá
kaj izboljšati in racionalizira-
ti. Če hočemo torej uveljaviti
množičnost, se morajo pri tem
angažirati vsi dejavniki,
vključno z družbenopolitični-
mi organizacijami, torej tudi
ZK.

B. Žunec

Apel občinskega sindikalnega sveta
Gornja Radgona

Na vseh ravneh povečati odgovornost

Pri občinskem sindikalnem svetu
v Gornji Radgoni so si edini, da
sedanjih, dokaj neugodnih gos-
podarskih razmer v občini ni moč
reševati po že ustaljenih metodah.
In kakšne so bile te metode? Gre
za že dobro znano prenašanje
odgovornosti za gospodarska in
družbena dogajanja na peščico lu-
di v vodstvih družbenopolitičnih
organizacij in občinskih organov.

In kako dolgo se bo večina
občanov, organiziranih in vključe-
nih v DPO, skrivala za hrbti po-
sameznikov in vrhov teh organi-
ziranih subjektivnih socialističnih sil
naše družbe in si vedno znova umi-
valo roke, ko kje zaškrilje? V
nedogled? Zagotovo pa tako dol-
go, dokler ne bomo povečali odgo-
vornosti na vseh ravneh in opre-
delili naloge slehernemu članu
družbe. Saj sarno aktivni odnos do
vsakdanjosti in problemov, s kate-
rimi se v danem trenutku sooča-
mo, omogoča prevladovanje le-
teh. Te, ki menijo drugače in bodo
še vnaprej tiščali glave kot noj v
pesek, pa v vrstah DPO ne potre-
bujemo, kot tudi ne opozicioni-
stov. V vseh delovnih kolektivih pa
bi morali znova pretehtati odgo-
vornost delavcev do dela, delovnih
sredstev in nenazadnje tudi do
delovnega časa, saj vemo, koliko
časa učinkovito delamo v naših
tovarnah.

Naslednji primer, ki pa je z
odgovornostjo tesno povezan, je
razumevanje nagajevanja. V
gornjeradgonski občini še vedno
nagajujemo in spodbujamo delo,
ne glede na to ali je kreativno,
racionalno in ali se proizvod
uspešno plasira na trgu. Zane-
marjamo kvaliteto na račun
kvantitete. In prav zaradi tega so
pri občinskem sindikalnem svetu
že imenovali posebno strokovno
komisijo z nalogo, da pripravi
oceno usklajenosti samoupravnih
splošnih aktov o nagajevanju v
posameznih OZD v občini s
sprejetimi stališči 2. konference
ZSS in družbenim dogovorom. Za
višji porast standarda pa naj bo po

mnenju OD ZS Gornja Radgona
osnova večja in kvalitetnejša
proizvodnja.
Enako velja za izvozna prizade-
vanja gornjeradgonskega gos-
podarstva. Saj so skoraj vsi v občini
ob samozadovoljstvu nekaterih
uspešnih izvoznih OZD pozabili,
kako smo še odvisni od uvoza v
preskrbi z nafto in naftnimi
derivati, zdravili in nekaterimi
živilskimi artikli. Zato mora
gospodarstvo poiskati dol-
goročnejše in nove rešitve za pro-
dor na tuje, vsekakor pa do konca
leta izpolniti vsaj planske cilje, in
tako ublažiti deficit v plačilni bi-
lanci s tujino.

vp

(Ne) dvomljivi podatki o OD?

Zadnje čase je bilo večkrat poudarjeno, da kakšnih bistvenih
premikov v gospodarjenju do konca letošnjega leta ni mogoče
pričakovati, če si vsi ne bomo bolj prizadevali na svojem delovnem
mestu. In ker si je soboško združeno delo zadalo precej zahtevne
razvojne cilje, bo potrebno v prihodnje še dosledneje razčiščevati vse
probleme in tudi stabilizacijske naloge. Uresničitev postavljenih
ciljev bo odvisna zlasti od večje prizadevnosti zaposlenih, kar
najboljše samoupravne organiziranosti ter odgovornosti za pre-
vzete obveznosti.

Zato je toliko bolj nerazumljiv primer z nedavne seje občinskega sveta zveze sindikatov v Murski Soboti, ko so nekateri predstavniki delovnih organizacij, mesne industrije in drugi, kjer so izplačali znatno višje osebne dohodke kot v prvem polletju lanskega leta, začeli dvomiti v podatke službe družbenega knjigovodstva. Nelogičnost je v tem, da so te iste podatke posredovali iz »prizadetih« delovnih kolektivov.

Ob tem se nehotе vsiljuje misel, da je sprašljiva pravilnost podatkov, ki so jih izdelali v tej ali oni organizaciji združenega dela. Morda pa gre za prikrivanje dejanske delitve osebnih dohodkov, ki niso rezultat boljše dela, ampak trenutnega položaja na tržišču, čemur se pridružuje veliko dvigovanje cen. Kdo bi to vedel?

Milan Jerše

Kmetovalci pozor!

Menjavam gume na ličkah
za koruzo. Pred sne-
manjem valjev si gume
oštevilčite.

Priporočam se Praprotnik
Stanko, Hum 32, Ormož
(v Pavlovcih levo in druga
cesta desno).

**vodnogospodarsko
podjetje
maribor** n.s.o.

Vodnogospodarsko podjetje Maribor, TOZD Vodno-
gospodarska enota Mura Murska Sobotica, prodaja na

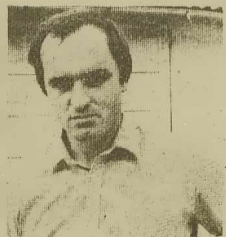
JAVNI LICITACIJI

osebni avtomobil ZASTAVA 101, v voznem stanju.

Javna licitacija bo v nedeljo, dne 20. 9. 1981 ob 9. uri
na sedežu TOZD v Murski Soboti, Ciril Metodova 34.

Otožna pesem klopotcev

Morda zgoraj zapisana trditev ne velja popolnoma, toda vinogradnikom v domovini, pa tudi tujini znanih radgonsko-kapelskih gorah, se letos obeta izjemno skromna letina. Naravne ujme, zlo, ki je med vsemi kmetijskimi panogami posebej pogubno prav za pridne pridelalce grozdja, jim ni prizaneslo tudi tokrat. Vodo na ogenj pa je še prilila nepričakovana majska pozeba in skoraj povsem razredčila vinske trse na tem, za vinograde sicer, izjemno rodovitnem področju. Še približno mesec dni nas loči do trgatve, pa lahko mirno zapišemo, da bodo brente tokrat lažje kot leta nazaj. Nekoliko manj grozdja kot lani bo tudi na ostalih vinorodnih območjih v Pomurju, bo pa zato kvaliteta toliko boljša.

FRANC JAUŠOVEC, Orehovi: Smo enih redkih srečnežev, ki jih ni prizadela pozeba in dosegla toča, saj smo od tisoč izgubili le šestnajst trsov. Zato upravičeno pričakujemo boljši pridelek od lani, ko smo natrgali dve tona grozdja. Če bo vreme zdržalo, si jih letos obetamo najmanj štiri tone, pa še slajše bo. Pri nas je grozdje izredno lepo in pravo veselje je pogledati ta naš laški rizling. Pridelek bomo prodali gornjeradgonski kmetijski zadrugi, s katero sodelujemo že precej let. Nekaj pa bomo seveda stiskali doma, za svoje lastne potrebe. Ko pa bo rodilo še teh tristo trsov prvega letnika, bo trgatve še prijetnejša.

IVAN MAROVIČ, Kobilščak: Sem iz Gornje Radgone, toda tukaj na domačiji se z vinogradništvom bavim že dolgo. Zimska pozeba je napravila v mojem vinogradu ogromno škodo, saj je uničila skoraj tretjino trsov. Ker je mraz vplival na vse sadike, bo letošnji pridelek gotovo za polovico manjši od lanskega. Sem kooperant kmetijske zadruge in zadovoljen s ceno, ki jo prejmem. Letos so nam celo doplačali dva in pol dinarja za kilogram. Zato bom oddal grozdje tudi letos, čeprav ga bo mnogo manj. Zato pa je kvalitetejšje, in če bo toliko sonca in jutranje megle, kot si jo vinogradniki želimo, bo sladko kot že dolgo ne.

LUDVIK VOGRINEC (Železne dveri): Kaj lahko rečem o letošnji letini? Na kratko samo to, da bo po vsej verjetnosti boljša od lanske. Če ne bi bilo zimske zmrzali in če bo v prihodnjih desetih dneh vreme kolikor tolikor držalo, bi bila to ena boljših trgatve v zadnjih nekaj letih. Seveda zahtevajo priprave ogromno dela. Pripraviti je treba sode, brente, stiskalnice... Na trgatve bom povabil nekaj sosedov in znancev, tako da bomo družno pobrali teh nekaj trsov, ki jih imam doma. Moram povedati še to, da sem dokaj mlad vinogradnik, saj je moj vinograd star šele tri leta, tako da bo to moja prva bera. V glavnem imam posajen šipon in laški rizling. Če mi bo letos uspelo, bom svoj vinograd zagotovo razširil.

DANIEL KOŠNIK (Železne dveri): Doma imamo mešano trto. Nekaj je brajd, nekaj pa tistega ta pravega trsa. S trgatvijo bomo nekoliko pohiteli, saj bomo prvo grozdje brali že to soboto. Od letošnje letine si obetam zelo dosti, saj so bili dani vsi pogoji za dober pridelek. Tudi zimska zmrzal ni naredila posebne škode, ker je trta dobro prestala zimo. Vino, ki ga pridelam, je izključno za domačo uporabo, saj je domača kapljica najboljše. Pa tudi količinsko ga ni toliko, da bi ga lahko prodajal. Z vinogradništvom se ukvarjam bolj tako zaradi veselja. Za letošnjo trgatve sem se dobro pripravil, tako da ne bo težav.

JOŽE FEHER, Dolina: Letos bo, kot vse kaže, vinogradnikom poplačan trud, ki so ga vložili v vinograde. Po zimski zmrzali, ta je prizadela le manjši del trte, je bil nastavek dokaj dober, vreme pa je vplivalo na to, da letos ni bilo toliko boleznih kot v lanskem letu, ko smo morali vinograde škropiti tudi po desetkrat. Vinogradi potrebujejo veliko sonca in letos ga je bilo v izobilju, vse to pa je prispevalo k temu, da bo letošnja trgatve prejšnjim letom ni bila nič slabša. Sladkorna stopnja je že sedaj skoraj takšna kot lani ob trgatvi. Skratka, vinogradi dobro kažejo, vinska kapljica bo kvalitetnejša od lanske.

Investicijske naložbe usihajo

Doslednost pri ocenjevanju usklajenosti novih naložb z razvojnimi oziroma dolgoročnimi gospodarskimi cilji, zlasti pa zoperstavljanje raznim pritiskom, ki se morebiti pojavljajo v zvezi z izdajanjem soglasij za naložbe, mora biti v ospredju prizadevanj, če želimo uspešno izpolniti naloge na tem področju. V skladu z ukrepi o omejevanju investicij v letošnjem letu so tudi s čim v murskosoboški občini opravili podrobnejšo analizo sedanjih investicij, s čimer bi

naj ugotovili njihovo usklajenost glede sprejetih kriterijev, kako je z zagotavljanjem sredstev in preko-račitvami.

Dejstvo je, da se investicijska dejavnost v murskosoboški občini polagoma umirja. Najnovejši podatki službe družbenega knjigovodstva kažejo, da so skupna izplačila za investicije v prvih šestih mesecih letošnjega leta znašala v gospodarstvu 290 milijonov dinarjev, kar je za okrog 20 odstotkov manj kot v enakem lan-

skem obdobju. In če upoštevamo podražitve, je očitno, da se je realen obseg investicij znatno zmanjšal, o čemer pričča tudi podatek, da so se v SR Sloveniji v tem času investicije povečale za 5 odstotkov.

Tako je na področju murskosoboškega gospodarstva 23 investicij, katerih skupna predračunska vrednost znaša 827 milijonov dinarjev, prekoračitev pa je za 121 milijonov dinarjev. Zanimivo je, da omenjene investicije predstavljajo 17,7

odstotka družbenega proizvoda, načrtovanega za leto 1981. Od skupne strukture investicij odpade na gradbena dela 430 milijonov dinarjev, na opremo 343 milijonov dinarjev, za ostala dela pa je namenjeno 54 milijonov dinarjev. Pri tem se financira 58 odstotkov investicij iz kreditnih sredstev, 15 odstotkov s sovlaganji in 27 odstotkov iz kreditnih sredstev. Od sedanjih investicij pa jih je osem realiziranih že nad 80 odstotkov. In če pogledamo še namen naložb, vidimo, da gre kar v 65 odstotkih primerov za investicijo v kmetijstvu, 22 odstotkov na področju gradbeništva, 7 odstotkov v industriji, 2 odstotka za komunalne dejavnosti in 4 odstotki investicij v ostalih dejavnostih. Zanimiv je tudi podatek, da znaša predračunska vrednost štirih sedanjih investicij na področju negospodarstva 93 milijonov dinarjev; od tega za gradbene objekte 77 milijonov dinarjev, za opremo 5 milijonov, za ostalo pa 10 milijonov dinarjev. Ob tem, da je 59 odstotkov kreditnih sredstev, 20 odstotkov sovlaganj in 21 odstotkov lastnih sredstev, medtem ko so doslej ugotovljene prekoračitve 10,5 milijonov dinarjev.

Gre za številne male investicije in razdrobljenost sredstev pri investiranju, kar se v primerjavi z obdobjem pred 31. marcem 1981 ni kaj bistveno spremenilo. V mnogih primerih pomeni nova investicija obnovo obstoječih objektov ali gradnjo takih, ki ne bodo omogočali bistvene dodatne zaposlitve delavcev. Vemo pa, da je problematika zaposlovanja v murskosoboški občini, kjer že zdaj močno zaostajajo za resolucijskimi predvidevanji, še kako aktualna. Povejmo tudi to, da zaradi sprejetih ukrepov v politiki investiranja letos ne bodo mogli začeti z naslednjimi investicijami: avtobusna postaja v Lendavi Certusa TOZD Avtobusni promet Murska Sobota, razširitev proizvodnih prostorov LIV, trgovina v Rogoševcih in Gederovcih, proizvodna hala s spremljajočimi objekti IMP Panonija, livarskokovaški obrat IMP Blisk in otroški vrt v Rogoševcih. Te investicije bodo morale prenesti v naslednje leto oziroma jih bodo še uresničevali pozneje.

Milan Jerše

DOKLEJ ŠE STRPNI DO POPREČIJ?

Ni prvič, da imamo — ob obravnavanju periodičnih obračunov pa še posebej — poplavo števil, odstotkov, indeksov, celo decimalk, pa primerjav in približnih podatkov, da se je kar težko, če ne sploh nemogoče, znati. Prav tako ni prvič, da se — gospodarstveniki, zlasti pa statistiki to predobro vedo in občutijo — poprečja ponujajo in vsiljujejo sama od sebe. Poprečja, s katerimi največkrat ne vemo, kaj početi, saj izkušnje uče, da so sila varljiva in se nanje ne gre zanašati. Pa vendar: najlaže je reči, da je bil recimo v prvem polletju mesečni osebni dohodek na zaposlenega v pomurskem gospodarstvu v poprečju 9.113 dinarjev, v družbenih dejavnostih pa v poprečju 11.039 dinarjev, Ali: v poprečju so porabljena sredstva v regiji rasla hitreje od porabljenih sredstev v republiki. Ali: izvoz se je v prvih šestih mesecih letos v primerjavi s istim obdobjem lani zvečal za 58 odstotkov in je znašal 1.187.911 tisoč dinarjev. To je ugodno, vendar ni, če

dodamo, da je s tem doseženo le 36,1 odstotkov planiranega izvoza. Pa je spet zelo ugodno, če pojasnimo, da je kar 91 odstotkov izvoza šlo na konvertibilno tržišče. To navidezno, a za razumevanje gospodarskih gibanj še kako pomembno »igro števil« bi se lahko šli v nedogled. Seveda pa to ni naš namen. Radi bi le opozorili na brezsmiselnost poprečij, ki so najpogostejše sama sebi namen. So torej daleč od določenih, strokovno utemeljenih podatkov, ki razkrivajo bistvo stvari in omogočajo, da od dreves vidimo gozd. Zakaj ne bi dejali: v regiji smo prezadoleni, tarejo nas plačila povračil, stroški za proizvodnjo po organizacijah združenega dela so izredno visoki, oskrba z repromateriali šepa, na tujih trgih pa smo s svojimi proizvodi premalo konkurenčni. Te ugotovitve bi opremili s številkami in bi zagotovo bili jasnejši. Vnovič imamo zgubarije. Teh je bilo v letošnjem prvem polletju 13, prigosposodarili pa so okrog 320 milijonov dinarjev izgu-

be, kar je občutno več kot v istem lanskem obdobju. Obema temeljnima organizacijama v lendavski INA-Nafti, soboški Mesni industriji in drugim sta se kot nova zgubarija pridružila še ljutomerski tozd Marlesa in Varis, tozd Proizvodnja sanitarnih kabin v lendavskem Gorenje-Varstroju. Te in nekatere druge organizacije — vseh je bilo 32 — tudi niso niti dinarja razporedile v poslovni sklad in za zboljšanje materialne osnove dela. Sicer pa — ob upoštevanju zaostrenih pogojev gospodarjenja — ugodnih kazalcev ne manjka. Vzemimo nemoten potek proizvodnje, že omenjen zvečan izvoz, predvsem na konvertibilna tržišča, in še bi se dalo naštevati. Pri tem bo nujno potrebno več volje po združevanju dela in sredstev, manj »udrihanja« s poprečji po poprečjih, vsekakor pa veliko več realnega planiranja in stabilizacijske vneme. Brez teh naporov bi bilo pričakovati boljše rezultate kot ob polletju čista iluzija.

Branko ŽUNEC

V pripravih na volitve tudi sindikat

Organizacijskim in kadrovskim pripravam na volitve v letu 1982 namenijo posebno pozornost tudi v murskosoboških sindikatih. Vedeti je namreč treba, da spomladaj prihodnje leto poteče mandat ne le delegatom za skupščine družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti, ampak celotne sindikalne organizacije.

V skladu z nalogami in rokovni-kom republiške konference socialistične zveze v pripravih na volitve v letu 1982 so v občinskem svetu zveze sindikatov v Murski Soboti dovolj zgodaj in pravočasno pristopili k tej nadvse pomembni družbenopolitični nalogi. Med drugim so organizirali posvet predsednikov osnovnih organizacij zveze sindikatov, kjer so jih seznanili z aktualnimi nalogami, ki jih morajo opraviti v pripravih na volitve, in se podrobneje dogovorili o njihovem uresničevanju. Poleg tega pa so jim dali na razpolago rokovnik v pisni obliki, ki opredeljuje temeljne naloge pred volitvami prihodnjega leta.

Ena najpomembnejših nalog je bilo prav gotovo ustanavljanje koordinacijskih odborov za kadrovska vprašanja in volitve ter imenovanje evidentičarjev, ki bodo

vodili enoten pregled evidentiranih možnih kandidatov. O tem je bil sklenjen nedvoumen dogovor že v mesecu marcu, saj bi morali v aprilu imeti seminar za evidentičarje, vendar so ga opravili šele z dvomesečno zamudo. Vzrok je treba iskati v tem, da so se v nekaterih delovnih okoljih lotili naloge komaj po večkratnih opozorilih. Tudi glede druge faze, to je evidentiranja možnih kandidatov, se dogovor dovolj ne spoštuje. Do

postavljenega roka so namreč prejeli le 36 poročil o prvih rezultatih evidentiranja za volitve v letu 1982, kar dokazuje, da ga druge sploh še niso izvedli. Ta ugotovitev žal velja tudi za tista delovna okolja oziroma skupnosti, kjer oblikujejo lastne delegacije. Doslej so v murskosoboški občini imenovali koordinacijske odbore in evidentičarje v 75 delovnih organizacijah.

Povsod tam, kjer dogovorjenih

nalog niso uresničili, je potrebno pospešiti aktivnost, saj je še dovolj časa, da nadoknadijo zamujeno. Osnovne organizacije zveze sindikatov iz murskosoboške občine, ki doslej svojih nalog v pripravih na volitve spomladaj prihodnjega leta niso opravile, pa zaslužijo resno grajo za svoj neodgovoren odnos do tako pomembne družbenopolitične naloge.

Milan Jerše

KOMITE ZKS LENDAVA OCENIL GOSPODARSKI POLOŽAJ

Prišel je čas konkretnega dela

Veliko besedičenja, leporečja in omahovanja nas je pripeljalo tako daleč, da se gospodarski položaj v lendavski občini, namesto da bi se izboljševal, slabša. Izvozni programi, sprejeti ob začetku letošnjega leta, ne bodo uresničeni v Elmi, Primatu in še kje. Zakaj ne, ali je zavoljo tega kdo bil klican na odgovornost! Manjša se tudi industrijska proizvodnja, zaposlovanje pa je padlo na minimum. Komite občinske konference ZKS Lendava med drugim ugotavlja tudi pojav dvojne morale, saj očitno nekateri, tudi odgovorni ljudje, govorijo eno, delajo pa drugo. Neka-

tere osnovne organizacije niso ničesar storile pri odpravi slabosti, pa čeprav so bile te tudi uradno dokazane. Ali naj vse to pomeni, da v občini vlada malodušje? Prej bi lahko dejali, da gre za nedoslednost pri delu, kako si sicer naj razlagamo, da so bile razprave o polletnem gospodarjenju v sindikalnih organizacijah spet sila površne, ponekod pa so bile tudi formalne, saj so polletne obračune sprejeli še preden so o njih razpravljali v sindikatih. Tako naprej več res ne more iti, nedoslednosti je potrebno napraviti konec, pa čeprav bo potrebno zamenjati neka-

tere delavce. Nedoslednost je tudi v prikazovanju števila nezaposlenih, teh je kot kaže čedalje več, toda za delo se jih, tako kot vse kaže, ne navdušuje ravno veliko. To med drugim potrjuje več primerov, kot denimo v Varstroju in INDIP. Največje težave so v INA-Nafti, dve temeljni organizaciji združenega dela sta v izgubi. Komite bo zaradi tega svojo prihodnjo sejo namenil samo omenjeni celovni organizaciji, sicer pa bo poslal delovne skupine v vsako organizacijo združenega dela, da bi tako mobiliziral vse sile za odpravo težav in realizacijo letošnjih gospodarskih načrtov.

Jani D.

JANKO ROŽMAN, Janžev vrh: Prav žalostna bo naša skorajšnja trgatve. Mraz nam je uničil skoraj ves pridelek, posebej še šipon. Ostalo je le nekaj malega grozdja v grabi in ne vem, če ga bo za šesto litrov. In to od tisoč petsto trsov! Drži, da je to grozdje lepo, toda kaj pomaga ko ga je tako malo. Kljub temu pa bomo nekaj prodali VG Kapeli, pa čeprav z odkupno ceno nismo zadovoljni. Menim, da 14 dinarjev za kilogram — toliko so nam plačali lani — ne more odtehtati truda in časa, ki ga vložimo v vinograd. Saj vsega še vedno ni mogoče opraviti strojno. Trgali bomo okrog desetega oktobra in upamo, da nam bo vsaj do takrat vreme naklonjeno, če nam ni bilo že čez leto.

Že zdaj ima grozdje več sladkorja, kot ga je vsebovalo lani ob trgatvi. Mraz pa je prizadel predvsem starejše nasade in tiste, ki so bili preobloženi. Pri nas je šla po zlu polovica pridelka, tako da bomo natrgali okrog sedem tisoč kilogramov grozdja. Večino ga bomo prodali zadrugi, čeprav s ceno nismo povsem zadovoljni. Za to pa so krivci kombinati, ki odkupujejo grozdje od zadrug in ne upoštevajo sprejetih dogovorov.

V. Paveo

ŠTEFAN FRANGEŽ, Hecogovščak: Prav vse življenje se že bavim z vinogradništvom. Prej v službi, sedaj ko sem v pokoju, pa z lastnim hektarjem gor in Zbigovcih, ki jih obdelujem povsem sam. Letošnja bera je ravno nasprotna od lanske, ko je bila količinsko trgatve bogata, kvalitetno pa ne najboljše.

Več kršiteljev pri osebnih dohodkih

V primerjavi s prvim polletjem lanskega leta je gospodarstvo murskosoboške občine v letošnjih šestih mesecih povečalo dohodek za 28, maso sredstev za osebne dohodke pa za 29 odstotkov. V skladu z določili dogovora bi zaradi rasti dohodka, ki je nižja od 30 odstotkov, morala sredstva za osebne dohodke zaostajati za 4 odstotke, kar pomeni poveča-

nje za 26,88 odstotka. Tako je povprečni osebni dohodek v prvem polletju 1981 znašal v gospodarstvu občine 9197 dinarjev, s čimer se je v primerjavi z lanskim letom povečal za 29 odstotkov. Zlasti so povprečni osebni dohodki močno narasli v kmetijstvu, za 40 odstotkov, ter v industriji, vodnem gospodarstvu, gostinstvu in turizmu, za 34 odst-

tkov. Rast osebnih dohodkov pa je bila počasnejša v gradbeništvu, prometu in zvezah, trgovini, obrti in osebnih storitvah, stanovanjski komunalni dejavnosti ter v finančnih, tehničnih in poslovnih storitvah.

Od skupnega števila 77 organizacij in delovnih skupnosti s področja gospodarstva jih je 32 ali 41,56 odstotka povečalo maso sredstev za osebne dohodke hitreje kot dopušča dogovor. Od tega 21 organizacij združenega dela povečalo maso sredstev za osebne dohodke za več kot 40 odstotkov, med katerimi izstopa kmetijska zadruga Panonka temeljna zadruga organizacija Prosenjakovi s kar 104,56-odstotnim povečanjem. Medtem pa so v 18 organizacijah združenega dela v letošnjem prvem polletju porasli dohodki za manj kot 20 odstotkov v primerjavi z enakim lanskim obdobjem. Večina teh organizacij je povečala maso osebnih dohodkov hitreje kot dohodek, vendar niso kršitelji, ker dogovor dopušča možnost rasti osebnih dohodkov v takšnih organizacijah do 20 odstotkov. Med organizacijami, kjer ugotavljajo rast dohodka in sredstev za osebne dohodke za delovno organizacijo kot celoto, pa so se pojavili kot prekršitelji tudi Mura, Potrošnik

in Agromerkur. Tu je rast dohodka in sredstev za osebne dohodke v posameznih temeljnih organizacijah v skladu z določili dogovora, drugje pa zopet precej odstopajo, kar je seveda vplivalo na neugodno razmerje pri uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letošnjem letu.

In kako je v negospodarstvu murskosoboške občine? Tu se je gibal povprečni osebni dohodek okrog 11423 dinarjev, kar je v primerjavi z lanskim enakim obdobjem za 28 odstotkov več. Predvsem so se hitreje povečali povprečni osebni dohodki v zdravstvu in socialnem varstvu, in sicer za 34 odstotkov, nekoliko počasneje pa v izobraževanju, kulturi in informacijah, 21 odstotkov, ter v družbenopolitičnih skupnostih, samoupravnih interesnih skupnostih in družbenopolitičnih organizacijah, kjer gre za 26-odstotno povečanje osebnih dohodkov. Od skupno 56 organizacij družbenih dejavnosti je v nasprotju z določili dogovora povečalo osebne dohodke 12 organizacij združenega dela. V teh organizacijah so maso sredstev za osebne dohodke oziroma povprečne osebne dohodke povečali hitreje, kot so porasli osebni dohodki v gospodarstvu murskosoboške občine.

Milan Jerše

LENDAVA

14 OZD ni upoštevalo dogovora

Od skupno 33 organizacij in skupnosti s področja gospodarstva lendarjske občine jih je 14, ali 42 odstotkov povečalo maso sredstev za osebne dohodke za več kot dopušča dogovor. Na povečanje mase sredstev za osebne dohodke nad dogovorjeno je v nekaterih organizacijah združenega dela delno vplivalo tudi večje število zaposlenih. Od skupnega števila OZD s področja gospodarstva, kjer razporejena sredstva za osebne dohodke niso v skladu z dogovorom, jih je 8 povečalo maso sredstev za osebne dohodke za več kot 40 odstotkov, kar je po dogovoru zgornja meja. Teh osem organizacij združenega dela bo moralo dokazati izvršnemu svetu skupščine, zakaj so to storile. Od 23 organizacij družbenih dejavnosti jih je 11 povečalo osebne dohodke v nasprotju z določili dogovora, tudi te bodo morale to svoje dejanje opravičiti pred izvršnim svetom. Ta je zahteval od vseh prekršiteljev dogovora podrobnejše podatke, zlasti pa morajo utemeljiti, kolikšen je bil prispevek živega in minulega dela pri povečanju dohodka v posamezni organizaciji združenega dela.

Jani D.

RAZŠIRITEV ZDRAVILIŠKO-TURISTIČNE PONUDBE

Pričetek gradnje v Moravskih toplicah

Mesec dni je poteklo, odkar so pričeli graditi nov zdraviliški hotel B kategorije v Moravskih toplicah. Nov zdraviliško-turistični objekt, katerega nosilec investicije je TOZD Moravske toplice, pomeni realizacijo srednjeročnega in dolgoročnega programa DO Radenska in obenem uresničevanje razvoja turizma v Pomurju do leta 2000.

Z novim hotelom v Moravcih, ki bi naj sprejel prve goste že v pričetku avgusta 1982, povečuje Radenska svoje posteljne kapacitete za nadaljnjih 250 ležišč in bo posledaj razpolagala s skupno 1700 ležišči v svojih gostinsko-turističnih TOZD. S tem bodo Moravske toplice, najmlajše zdravilišče v regiji, močno razširile svoje zmogljivosti in ponudbo. Poleg osnovnega nastanitvenega objekta bo namreč vključen še zdraviliški trakt z vso potrebno medicinsko opremo. Tako bo mogoče sprejeti veliko več gostov, ki želijo preživeti oddih v teh termalnih toplicah, kjer je bilo zadnja leta zaradi velikega povpraševanja skoraj vselej težko dobiti prenočišče. Da je naložba v izgradnjo novega hotela smotrna in v skladu z gospodarskim trenutkom, nam pove podatek, da so Moravci stalno

zasedeni, in sicer kar 80-odstotno s tujci. Zato je realno pričakovati, da bo po izgradnji novega hotela narasle devizni priliv iz najmlajšega zdravilišča DO Radenska na 3,5 milijonov dolarjev.

Predračunska vrednost novega zdraviliškega hotela v Moravskih toplicah, vključno z infrastrukturo in ostalimi potrebnimi objekti, znaša 280 milijonov dinarjev. Naložbo pa so poleg 90 milijonov dinarjev lastnih sredstev podprli s krediti Ljubljanske banke — Pomurske banke, izvajalci del in dobavitelji opreme. 25 milijonov dinarjev pa sovlaga kranjska Iskra, podpisnica samoupravnega sporazuma z DO Radenska. Radenska pa bo v zameno zagotovila Iskri za 2 milijona dolarjev deviz in deviznih pravic, ki jih le-ta potrebuje za nabavo materiala iz tujine.

Dela v Moravcih so zaupana GP Konstruktor, TOZD Gradbeništvu Murska Sobota. V novem hotelu, ki bo omogočil, da bodo Moravske toplice zaokrožile prvo etapo razvoja svoje celotne zdraviliške ponudbe, pa bo na novo zaposlenih 44 delavcev v gostinstvu in 14 v zdravstvu.

vp

GORNJA RADGONA

Tovarna polnilne opreme na sovjetskem trgu?

Najmlajša TOZD v Radenski, Tovarna polnilne opreme, se že krepko pojavlja na domačem trgu, drugo leto zapored pa se že tudi predstavlja na mednarodnem vinškem sejmu v Ljubljani. Ob vsem tem pa ne zanemarjajo tudi izvozne naravnosti in se vse bolj uspešno vključujejo na tuja tržišča.

Tako strokovnjaki TPO intenziv-

no proučujejo možnosti za prodajo polnilnih linij na Madžarskem, v Kitajski, Kubi in Sovjetski zvezi. In ta prizadevanja so že obrodila prve sadove. V minulih dneh se je namreč v TPO mudila trilateralna delegacija moskovskega Tehnopromimporta, enega največjih uvoznikov opreme v SZ. Predstavniki tega podjetja iz prijateljske socialistične države želijo odkupiti

dvanajst polnilnih linij za sadno vino. Ker sta obe strani za sodelovanje zainteresirani, želijo Sovjeti odkupiti od TPO še večje zmogljivosti, pa tudi prvi stiki kažejo na možnosti izjemno plodnega sodelovanja, bodo strokovnjaki iz TPO gostom vrnili obisk konec tega meseca in se še konkretneje dogovorili o morebitni prodaji.

vp

PRIPRAVE NA JESENSKO SETEV
NA NAJBOLJ RODOVITNIH POVRŠINAH

Zatika se pri realizaciji programa

Konec lanskega leta so krajanje skupnosti Lendava sprejeli 2-odstotni krajevni samoprispevek za dobo petih let, z njim pa tudi srednjeročni program razvoja. Med najpomembnejše naloge so uvrstili gradnjo odprtega olimpijskega bazena ter gradnjo čistilne naprave, slednji bi gradili skupaj z organizacijami združenega dela. S

samoprispevkom naj bi v petih letih zbrali 24 milijonov dinarjev, kar naj bi zadoščalo za uresničitev programa. Po zadnjih vesteh pa se je zataknilo pri gradnji bazena, saj bo le-ta veljal veliko več, kot so načrtovali. Trenutno urejajo dokumentacijo, vse pa kaže, da bodo začeli graditi šele leta 1983. Sicer pa je krajevna skupnost letos že realizirala doberšen del programa, asfaltirala je Tomšičevo ulico pa tudi ulico v Ribarjevem naselju, pomagali pa so tudi pri gradnji nekaterih športnih objektov. Čeprav se glavna investicija prenaša v drugo polovico sedanjega srednjeročnega obdobja, v krajevni skupnosti menijo, da bodo program, ki so ga sprejeli občani na referendumu do leta 1985, popolnoma realizirali. Te dni pa je ponovno v ospredju asfaltiranje ceste v industrijski coni. Krajevna skupnost sama te investicije ne bo zmogla, zato bodo morale priskočiti na pomoč delovne organizacije in komunalna skupnost.

Jani D.

OB POLLETNEM GOSPODARJENJU DO MESNA INDUSTRIJA ABC POMURKA

Ali je izguba Mesne industrije res nepotrebna?!

V delovni organizaciji Mesna industrija ABC Pomurka so zabeležili v letošnjem prvem polletju več kot 39,8 milijona dinarjev izgub; od tega odpade pretežni del na temeljno organizacijo združenega dela Klavnica, in sicer nekaj nad 33 milijonov dinarjev. Čeprav se je izguba v TOZD Predelava mesa v primerjavi z lanskim letom zmanjšala od 17,76 milijona dinarjev na 3,65 milijona dinarjev v prvih šestih mesecih 1981, pa je le-ta vendarle dokaj zaskrbljujoča. Delež izgube delovne organizacije Mesna industrija ABC Pomurka v celotni strukturi murskosoboškega gospodarstva namreč znaša kar 94,5 odstotka, čeprav imajo izdelan program sanacijskih ukrepov. Poleg tega se soboška mesna industrija sooča tudi s problemom visoke neplačane realizacije, ki dosega okrog 10 milijonov dinarjev, kar gre v mnogočem na račun neplačanih kompenzacij za sveže meso v SR Sloveniji, ogromno breme pa je čutili tudi zaradi investicije v novo klavnico.

Med poglavitne negativne kazalce, ki so vplivali tudi na komajda 61,2-odstotno uresničevanje plana količinske proizvodnje in na 15,5-odstotno zmanjšanje izvoza v primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta, štejejo precejšnje število vzrokov. To bi naj bili predvsem velika dispariteta nabavnih in prodajnih cen v prvih treh mesecih, močno zmanjšanje ponudbe živine v februarju, nujna nabava ohlajenih prašičjih in kravjih polovic, vztrajno naraščanje nabavnih cen živine in drugo. Ugodno je sprva vplivala sprememba cen mesnih izdelkov in svežega mesa, vendar je pozneje prišlo zaradi padca kupne moči potrošnikov do manjšega povpraševanja.

S temu podatki so se na nedavni seji seznanili tudi člani izvršnega sveta skupščine občine v Murski Soboti, ko so obravnavali poročilo o izvajanju programa sanacijskih ukrepov v delovni organizaciji Mesna industrija ABC Pomurka. Zaradi pozitivnih premikov v letošnjem polletnem poslovanju, saj so porabljena sredstva in celotni prihodek naraščale po enaki stopnji (42 odstotkov), dohodek pa se je v tem obdobju povečal celo za 56 odstotkov, bi ob uresnitvi plana morali skleniti polletno gospodarjenje brez kakršnekoli izgube, je bilo mnenje članov soboškega izvršnega sveta. Mar rezultati ne dokazujejo dovolj zgovorno, da načrtovani ukrepi v zvezi z organizacijo dela in maksimalnim izkoriščanjem zmogljivosti, ustrežnejšim nagrajevanjem, zmanjšanjem bolniških izostankov in podobnim, še niso bili učinkoviti? Če bi se namreč proizvodnja v tukajšnji mesni industriji v danem trenutku povečala, je bilo poudarjeno v razpravi, hkrati pa se držali dogovorjenih cen in kompenzacij, se ne bi smeli soočiti z izgubami. Neumestno je namreč navajanje enakih vzrokov za izgube kot vseh prejšnjih osem let, cene mesnih izdelkov pa se vztrajno dvigujejo.

Brez dvoma bo treba potemtakem najti več rešitev znotraj same delovne organizacije Mesna industrija in šele zatem v SOZD ABC Pomurka, v okviru katere, kar je po mnenju članov soboškega izvršnega sveta vredno kritike, niso mogli zbrati dovolj sredstev za regres delavcev v Mesni industriji. Postavljeno je bilo nedvoumno vprašanje, kje je dejanska solidarnost v reprodukcijski verigi in tudi to, ali sestavljena organizacija združenega dela ABC Pomurka ni le umetna tvorba? Zato so se dogovorili, da se v najkrajšem možnem času sestanejo z vodstvom sozda in skušajo nakopičene težave v Mesni industriji normalneje premestiti, kjer med drugim tudi kanijo z investicijami, nujno potrebnimi za izboljšanje tehnologije proizvodnje v predelavi mesa. Dejstvo je, da vseh zadev ne bodo mogli urediti zaposleni v Mesni industriji, ampak si veliko obetajo zlasti od boljše dohodkovne povezanosti od proizvodnje do prodaje.

Milan Jerše

LENDAVA

Že letos boljše gospodarsko sodelovanje

Konec lanskega leta so v lendarjski občini ugotovili, da obstajajo realne možnosti za višje oblike gospodarskega sodelovanja s sosednjo Madžarsko. Najboljše možnosti so se ponudile na področju čevljar-ske industrije, tako sta skupen interes našla Planika iz Turnišča in tovarna obutev Savarija iz Szombathelya. Pogodba o dolgoročnem kooperacijskem sodelovanju bo kmalu podpisana. Planika iz Turnišča bo za madžarskega partnerja izdelovala športno obutev, Savarija pa za Planiko otroško obutev. Možnost za kooperacijsko proizvodnjo varilnih aparatov sta našli tudi Gorenje-Vadstroj in Elektroindustrijska zadruga iz Szombathelya. Trenutno usklajujejo tehnično dokumentacijo, v oktobru pa naj bi prišlo do podpisa pogodbe o dolgoročnem

kooperacijskem sodelovanju. Prizadevanje za večji maloobsejni blagovni promet kaže tudi trgovsko podjetje Mercator—Univerzal Lendava, to bo skušalo navezati tesnejše stike z blagovnicama v Zalaegerszegu in Nagykanizsi. Možnosti za sodelovanje s partnerji iz sosednje Madžarske so seveda še večje, te pa bi morale izkoristiti tudi druge delovne organizacije, kot so Primat, Elma pa tudi INDIP. Izvršni svet skupščine Lendava je podprl prizadevanja delovnih organizacij in sklenil tudi v bodoče podpirati takšno sodelovanje, saj v tem vidi možnost, da se naše delovne organizacije uspešno uveljavijo tudi na tujem tržišču, skupno s partnerji pa verjetno tudi na tretjih tržiščih.

Jani D.

Od 15. do 30. septembra v blagovnicah v Ljubljani in v Mariboru in v prodajalnah na Topniški v Ljubljani, v Kamniku, Ptuj in Metliki — posebno bogata izbira kopalniške opreme.

kopalnice

Poleg Metalke sodelujejo tudi: Gorenje, Velenje; INKOP, Kočevje; Marles, Maribor; Meblo, Nova Gorica; Novoles, Novo mesto; Sigma Zalec.

Ker se ne kopamo samo v morju, in ker preživimo v kopalnici, precej časa, si jo uredimo tako, da nam bo všeč in da bo kar najbolj uporabna. Pred odločitvijo o nakupu se ogledite v Metalci, saj:

- lahko kupujete na potrošniško posojilo,
- dobite vse na enem mestu,
- vam strokovno svetujemo,
- pri nakupu nad 10.000,00 din blago prepeljemo zastoj do 35 km od prodajalne,
- kabine za tuširanje Sigmee iz Zalca tudi montiramo zastoj,
- imamo tudi prodajno novost — kopalnice Gorenje.

NOVO NA TRŽIŠČU
KOPALNICE GORENJE

metalka

LJUTOMER

Komu letošnja „VINSKA TRTA“?

V jesenskem času je v Ljutomeru vsako leto medklubski festival amaterskega filma, in to v počastitev spomina na prvega slovenskega amaterskega snemalca — Ljutomerčana dr. Karla Grossmana. Tako bo tudi letos, in sicer bo festival 26. in 27. septembra. Do danes je prijavljenih 22 filmov. Zastopane so vse tri zvrsti: dokumentarni, igrani film in žanr. Največ je dokumentarnih filmov, zato lahko pričakujemo dokaj dobro bero in visok kvaliteten nivo amaterskega filma in letošnjega festivala sploh. Kot vsako leto bodo tudi letos podelili Puharjeve plakete za najboljše filme, za najboljši scenarij, režijo, montažo in pa seveda nagrado „vinsko trto“ za najboljši film festivala. Kdo jo bo dobil? Odločitev bo padla te dni, ko se bo sestala žirija, ki bo ocenila filme in podelila nagrade.

D. L.

DOLNJI LAKOŠ

Arheološka terenska akcija

V ponedeljek, 14. septembra se je v Dolnjem Lakošu, na njivah Oloris, pričela arheološka znanstveno raziskovalna akcija, ki jo izvajata Inštitut za arheologijo pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti v Ljubljani in Kulturni center — arheološki oddelek Pokrajinskega muzeja v Murski Soboti. Arheološka izkopavanja vodi arheologinja Irena Šavel — kustos pri soboškem muzeju in Janez Dular, asistent ljubljanskega inštituta, pri preciznem delu pa sodelujejo še trije arheologi, šest študentov in deset pomožnih delavcev. O eni največjih arheoloških terenskih akcij v Pomurju in Sloveniji, ki bo trajala ves mesec, bomo še poročali.

bb

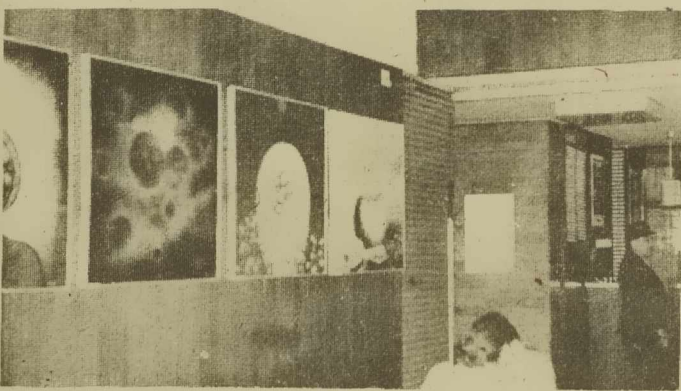
Uspešno gledališko gostovanje

Narodno gledališče iz Subotice, sicer vsakoletni gost na narodnostno mešanem delu Pomurja, je tudi letos uspešno končalo sedemdnevno gostovanje. Z delom ameriškega dramatika Williama Tennesseeja: Mačka na vroči pločevinasti strehi, in glasbeno komedijo po Balzacovi literarni predlogi: Okrogle povesti, so se gledališčniki iz Subotice predstavili na Hodošu, v Domanjševcih, Dobrovniku, Prosenjakovcih, Genterovcih Gornjem Lakošu in Lendavi. Predstave so bile povsod dobro obiskane, kar potrjuje veliko zanimanje pripadnikov madžarske narodnosti za kulturno delovanje. Tako kot vsako leto sta bila organizator gostovanja samoupravni interesni skupnosti za prosveto in kulturo madžarske narodnosti v lendavski in soboški občini.

Jani D.

Samostojna slikarska razstava Franca Jaušovca v gornjeradgorskem Putniku

MISELNI SVET UMETNIKA

Mladi, samonikli slikar Franc Jaušovec-Fritz je spet enkrat presenetil ljubitelje slikarske umetnosti. V prostorih gornjeradgorskega Putnika je od 5. tega meseca pa vse do danes v desetih eksponatih izpričal svoje poglede na svet v dveh osnovnih slikarskih tehnikah: acrilu, to je disperzija vodnih barv (jubocolori, policolori) na deski, in olju na platnu. Najnovejša stvaritve tega mladega in obetavnega umetnika so izraz njegovega miselnega sveta, ki izpričuje polno življenjskih stisk, človeka v najtežjih trenutkih življenja, pa tudi odnos med človekom in okoljem. Stil je na meji med surrealizmom in nadrealizmom, skratka precej abstrakten, in zato površnemu obiskovalcu težko razumljiv. V slike Franca Jaušovca se je potrebno poglobiti, če jim želimo priti do dna. In prav zato smo mnenja, da so te študije mladega umetnika — v njih prevladujejo mehke linije, krogi kot odraz mikroorganizma, na nekaterih slikah pa so prisotne tudi temne in trde linije — predstavljene publiki na ne najbolj primernem mestu.

Sicer pa je Franc Jaušovec-Fritz, 25-letni mešalec barv v gornjeradgorski Avtoradgoni, znan že tudi v širšem slovenskem umetniškem prostoru. Pot ga je kot ljubitelja ustvarjanja s čopičem od krajinarstva po osnovni šoli vodila v domala vse umetniške stile in prijeme sedanosti. Vse do najnovejših miselnih študij, ki po izrazu že skoraj mejijo na grafiko. Doslej je sam ali pa skupinsko razstavljal že okrog dvajsetkrat. Največ doma v Gornji Radgoni po tovarnah in kulturnih ustanovah, njegova dela pa so si ogledali še v Bosanskem Brodu, Ljubljani, Bosanskem Samcu, Murski Soboti, Lendavi in Radencih. Uspešna pot za kratko ustvarjalno obdobje mladeničja, ki nas bo tudi v bodoče, o tem smo prepričani, še mnogokrat prijetno presenetil.

V. Paveo

PETA LIKOVNA KOLONIJA ELRAD-AVTORADGONA

Slikarji za delavce

Približati kulturo delavcem pa tudi dvigniti kulturno raven delovnega človeka, je bilo vodilo, ki je že pred petimi leti med člani kulturno-umetniškega društva Gorenje Elrad v Gornji Radgoni porodilo misel o organizaciji prve slikarsko-kiparske kolonije v njihovi delovni organizaciji. Prav danes pa so slovesno odprli že peto — letos samo likovno kolonijo — ki so jo že lani razširili še na gornjeradgonsko Avtoradgono.

Andrej Coklin, vi ste tajnik KUD Svoboda v Gorenje Elradu in eden izmed najaktivnejših organizatorjev vseh dosedanjih srečanj likovnih ustvarjalcev in kiparjev v vaši delovni organizaciji in Avtoradgoni. Odkod ideja o srečanju umetnikov z delavci in zakaj?

»Naše kulturno-umetniško društvo si že leta prizadeva, da bi nudilo našim delavcem čimveč kulturnih dobrin. Tako se je pred petimi leti tudi porodila misel — idejni avtor je bil naš nekdanji sodelavec Tone Štefanec, da bi poskusi-

srečujejo z umetniki-delavci, inženirji, grafiki itd.«

In na kakšen odmev so naleteli dosedanje kolonije med zaposlenimi v Gorenje-Elradu in Avtoradgoni?

Odmev med delavci je zelo dober in celo večji kot smo ga pričakovali. Prav radi sprejemajo medse umetnike, posebej pa so še navdušeni, kadar jih le-ti portretirajo med njihovim delom. In zato je vsako leto vsaj eden izmed udeležencev kolonije direktno vključen v proizvodnjo in poišče motive med delom v

ne zanemarjajo našega delovnega človeka in je kar tretjina umetnin namenjena delu, ovekovečenju primarne človeške aktivnosti.«

Tovariš Coklin, kaj pa kriteriji za izbiro udeležencev kolonije?

»Kot sem že omenil, stremimo, da pripeljemo samonikle umetnike iz delavskih vrst. V ta namen se dogovarjamo z domala vsemi likovnimi društvi v republiki, zadnja leta pa vabimo udeležence, ki jih že poznamo in njihova dela naši ljudje cenijo in ljubijo.«

Pa praktična plat kolonij?

»Čeprav so stroški kolonij precej visoki, pa je vrednost del, ki nam po pogodbi ostanejo od udeležencev kolonij, neprimerno višja. Tu mislim predvsem na slike, da dosedanjih štirih kipov sploh ne omenjam. Tako krasi naše prostore v Elradu okrog 50 slik, v Avtoradgoni pa jih imajo 10. Samo škoda je, da so eksponati razstavljeni v upravnih prostorih, saj so tovarniški prostori za umetnine kvarni. Kljub temu pa se delavci z njimi redno srečujejo. Prav tako priredimo vsako leto razstavo vseh doseganih del, in sicer v prostorih osnovne šole v Gornji Radgoni ali pa v stalnem razstavnem prostoru Radenske.«

In kdo bo sodeloval na letošnji koloniji, ki bo trajala do 25. tega meseca?

»Tokrat bo sodelovalo sedem umetnikov, lahko rečem že naših starih znancev. In sicer mentor, akademski slikar Slavko Kores iz Maribora, in slikarji: Bogdan Potnik iz Kamnika, Drago Bukovec iz Maribora, Lojze Veberič iz Murske Sobote, Veronika Rakuš s Ptuja, Zdenko Krpan iz Ajdovščine in Vinko Lever iz Vojnika.«

V. Paveo

Domačija Petra Jančarja, domačega slikarja — samorastnika, nastala v času lanske likovne kolonije Elrad-Avtoradgona.

li čim bolj humanizirati delovni proces, skratka, da bi se umetniki in delavci srečali na delovnem mestu. In tako smo pripravili prvo kolonijo.«

Menda ste na vsa dosedanja srečanja vabili predvsem umetnike — samorastnike, ki so iz delavskih vrst?

»Tako je. Razen mentorja, ta je zadnja leta prof. likovne vzgoje v pokoju in akademski slikar Slavko Kores, v naši koloniji sodelujejo umetniki, ki se z ustvarjanjem ukvarjajo ljubiteljsko, iz svoje notranje potrebe, sicer pa so zaposleni na različnih delovnih mestih. Tako se naši delavci

oddelkih ali na tovarniškem dvorišču.«

Kateri motivi pa sicer prevladujejo med ustvarjalci dosedanjih likovnih in kiparskih kolonij?

»Glede na to, da je bila večina udeležencev krajinarjev, so temu primerne tudi njihove umetniške stvaritve. Raznolikost in bogastvo sveta ob Muri in v Slovenskih goricah, ki je prepoln idiličnih in prastarih motivov, najbolj privlači ustvarjalce. Upodabljajo pa tudi staro mestno jedro Gornje Radgone. Kljub svoji zaljubljenosti v lepoto pokrajine, umetniki

RAZGOVOR Z GENOM TINEVOM, GLASBENIKOM IZ MURSKE SOBOTE

„Prekmurcem denar do marljive roke, zlato pa pšenično polje“

To je zadnji verz besedila, ki ga je za valček „Sem vprašal prijatelje svoje“ za letošnji 12. festival domače zabavne glasbe „Ptuj 81“ napisal 32-letni Geno Tinev iz Murske Sobote, s katerim smo se pogovarjali o njegovem glasbenem ustvarjanju.

Geno Tinev, ki ga je že v devetletnem letom zapustil vid, se je z glasbo začel ukvarjati sorazmerno pozno. Prvi njegov instrument je bila majhna harmonika, ki jo je dobil kot dijak prvega letnika soboške gimnazije. Kasneje je igral bas kitaro pri ansambli in se ob članih ansambla nenehno izpopolnjeval tudi v teoretičnem znanju. Naposled pa se je začel ukvarjati s komponiranjem skladb in pisanjem besedila zanje. Sicer pa je vodja ansambla Zračni most.

Svoj prvi večji uspeh je Geno Tinev dosegel na lanskoltnem festivalu Vesela jesen v Mariboru s popevko „Celi svet je ringišpil“, ki jo je uspešno zapela Marjana Zelko iz Tešanovca. Tudi na letošnjem festivalu Vesela jesen v Mariboru se je pojavil s skladbo „Rad bi vam povedal“, besedilo za katero je napisano v dolenjsčini. Avtor pravi, da je tako lahko izrazil svoja čustva. Tudi na nedavnem festivalu domače zabavne glasbe „Ptuj 81“ je ansambel

Ansambel Zračni most iz Murske Sobote, ki ga vodi Geno Tinev (s harmoniko).

Gena Tineva, Zračni most, kot gostja pa je z violino nastopila Nada Tinev-Berden, sodeloval z dvema njegovima skladbama, ki imata naslov „Naš Števan ga pije“ in „Sem vprašal prijatelje svoje.“ Ansambel je za svoj nastop prejel bronasto Orfejevo odličje. Njegove skladbe pa igrajo tudi v ansamblu Zračni most, ki je ljubiteljem zabavne glasbe že dobro znan saj je imel na raznih priredit-

vah več uspešnih nastopov. Tudi v prihodnje se bo ukvarjal s komponiranjem skladb in pisanjem besedila, v glavnem v prekmurščini, v programu pa imajo tudi snemanje plošče, o čemer se že dogovarjajo. Glasba ga izredno veseli, zato si ne more zamišljati življenja brez nje. Zadnji uspehi pa so mu dali nove spodbude za še zavzetejše delo in ustvarjanje.

F. Maučec

kulturni koledar

ČETRTEK 17. SEPTEMBRA

RADENCI — V Kongresni dvorani hotela Radin bo ob 20. uri gostovalo amatersko gledališče kulturno-umetniškega društva Slava Klavara iz Maribora. Mariborski ljubitelji gledališča se bodo predstavili s komedijo Bolha v ušesu, ki je izzvala na 2. soboškem kulturnem tednu obilo smeha in bila dobro sprejeta.

PETEK, 18. SEPTEMBRA

MURSKA SOBOTA — V Galeriji pri kulturnem centru bo ob 18. uri otvoritev razstave del akademskega slikarja Tomaža Gorjupa iz Ljubljane.

razstave

RADENCI — V Razstavnem salonu hotela Radin razstavlja akademski slikar Dušan Lipovec iz Kamnika. Njegovo slikarstvo je izvirno in neobremenjeno s tradicijo. Največkrat pristopa k upodobljeni motiviki — krajini in veduti. Tokrat se predstavlja s 25 deli, med katerimi prevladujejo pasteli in akvareli, nekaj pa je tudi olj.

LJUTOMER — V galeriji Anteja Trstenjaka je na ogled razstava pod naslovom Borbeni pot pete prekomorske brigade, ki jo posreduje oddelek muzeja NOB iz Maribora. Razstava je odprta med 17. in 20. uro v sredo, četrtek, soboto in nedeljo. Iste dni med 8. in 11. uro pa je na ogled tudi muzejska zbirka taborske gibanja na Slovenskem, ki je imenovana po revolucionarju Edvardu Kardelju.

LENDAVA — V galeriji Lendava je razstavljen zgodovina mesta ob meji, ki jo je upodobil akademski slikar Zoltan Gabor, prav tako pa sta na ogled stalna in muzejska zbirka.

knjige

USPEŠNICE tega tedna v prodajalni Dobra knjiga v Murski Soboti so: RAZOROŽENI PREROK — roman Pavla Zidarja, ki ga je izdala Državna založba v Ljubljani; priročnik FOTOAPARAT V NARAVI avtorja Jurija Kurillova, ki ga je publiciral Kmečki glas; ZGODBO OTROŠTVUNIKOLE TESLE, pa je izdala o bogorajsko grafično izdajateljsko podjetje.

Kinematografi

Kino Park v Murski Soboti je konec minulega tedna bil v znamenju filmske uspešnice V vrtincu. Ameriški velefilm, kakor ga označujejo distributerji, kljub zgodnji letnici nastanka, še vedno polni blagajne kinematografov po svetu, saj je romantična zgodba Scarlett O'Hara gledljiva za vse generacije. Na sliki spodaj nepozabna Vivien Leigh kot Scarlett in Leslie Howard-Ashley.

ZA KRUH IN SLADKOR

Da bodo pridelki pšenice visoki

Pred nami je pomembna akcija setve ozimne pšenice. Ta akcija je toliko bolj pomembna, ker moramo za našo slovensko predelovalno industrijo pridelati na kmečkih njivah 26.000 ton pšenice, oziroma 11.600 ton na območju Pomurja. Pšenico naj bi namreč pridelovali na 14.700 hektarjih, od teh naj bi zajeli v pogodbeno proizvodnjo 11.600 hektarjev. Z vsakega takega hektarja bi morali odkupiti 1000 kilogramov pšenice, kar bi dalo skupno 11.600 ton. Od tega naj bi na območju SO M. Sobota odkupili 5.790 ton, na območju SO Lendava 3060 ton, SO G. Radgona 900 ton in SO Ljutomer 1850 ton. To je sicer v primerjavi s prejšnjimi leti velika obveza, toda ob maksimalnem angažiranju vseh odgovornih činiteljev računamo, da bo plan v največji možni meri izpolnjen. Da bi bili pridelki čim višji, moramo seveda dosledno spoštovati priporočeno tehnologijo pridelovanja.

Koruzo v kolobarju sejemo v naših razmerah običajno za okupavini /krompir, koruza in sladkorna pesa/. V naših razmerah redko sejemo pšenico za drugimi poljščinami. Moramo takoj reči, da sta krompir in mogoče še silažna koruza dobra posevka pred pšenico, koruza za zrno in sladkorna pesa pa samo v primeru, če ju spravimo z njive do 10. oktobra. V nobenem primeru naj ne bi sejali pšenice za pšenico, ker pride do pojava možnih bolezni, ki lahko pomembno zmanjšajo pridelek.

Oranje naj bo opravljeno takoj, ko predposevek spravimo z njive. V usedeni zemlji je manj nevarnosti, da posevek propade zaradi zimske zmrzali, pa tudi zmrznjena semena je boljšji. Koruzinje ob zaoravanju naj bi bilo obvezno razcefrano ali razrezano in dobro zaorano. Slabo zaorano koruzinje je lahko tudi vzrok neenakomernemu vzniku in nižjemu pridelku.

Gnojenje: pred zaoravanjem koruzinjo potrosimo tudi nitrofoskal, tako da dobi posevek jeseni 50—60 kg dušika na hektar /NPK 9-18-18 600 kg/ha/. Če koruzinjo ni /silažna koruza ipd./ je potrebno ob jesenskem gnojenju samo okrog 30 kg dušika na hektar.

Razumljivo je, da mora dobiti pšenica vsa potrebna hranila prek mineralnih gnojil. Količine potrebnih hranil so odvisne od stanja zaljubljenosti zemlje s hranili /predvsem fosforja in kalija/. Primerno razmerje hranil je v nitrofoskolu 9—18—18. Na revnih tleh gnojimo s 700—800 kg, na srednje oskrbljenih 600—700 kg, na dobro zaljubljenih pa tudi samo s 400—500 kg nitrofoskala na hektar. Dobro založena tla so tista, ki so bila pred nekaj leti gnojena z visokimi količinami mineralnih in organskih gnojil. Odmerek dušika delimo na več obrokov:

Prvi jesenski je sestavni del nitrofoskala, spomladanski pa naj bo v naših razmerah razdeljen na dva obroka. Višina je zopet odvisna od rodovitnosti tal, sorte in pričakovanega pridelka. Okvirna doza naj bi bila 50—55 kg dušika ob koncu zime /200 kg KAN/ in 40—45 kg dušika ob kolenčanju /155—160 kg KAN/. Če obstaja nevarnost poleganja, bomo ob škropljenju s herbicidi dodali sredstvo proti poleganju /stabilan, cycorel/, ki utrdi in skrajša bilke. V zadnjem času se pojavljajo tudi bolezni, proti katerim bodo tudi zagotovljena zaščitna sredstva /bayleton/.

Izbor sort je že poznan, seme je v glavnem zagotovljeno. Sorte super zlata in zlatoklasa naj bi bile vodilne, poleg tega se bodo vključevale sorte mačvanka in balkan. Lastnosti posameznih sort so že deloma poznane.

Super zlata je srednje zgodnja sorta, zrnje je manj kvalitetno /isto kot zlata dolina/, spada pa med zelo intenzivne sorte. Zlatoklasa ima iste lastnosti kot prejšnja, le da spada med zgodnje sorte /najranejša v tem izboru/.

Mačvanka je prav tako srednje zgodnja sorta, zelo intenzivna, pač pa kvalitetna /1. kvalitetni razred/.

Balkan je srednje zgodnja sorta, zelo intenzivna, ki pa tudi na manj intenzivnih območjih daje dobre pridelke.

Če bo zaradi pomanjkanja semena potrebno, priporočamo setev nekaterih drugih sort. Te so tudi na našem območju preizkušene /nekateri že dobro poznane/ in dajejo dobre pridelke.

Priprava zemlje naj bo s kombiniranimi orodji /predsetevnik, rau sistem/ do globine treh centimetrov /globina setve/. Usedenje zemlje dosežemo z valjarji ali s krožnimi branami. Setveni sloj naj bo drobno grudast, v nobenem primeru pa zdrobljen v prah.

Seme naj bi v akciji povečanja pridelkov pšenice odigralo pomembno vlogo. Vse intenzivne površine naj bi zasejali s potrjenim, očiščenim, razkuženim in atestiranim semenom. Večkrat opravičujemo lastno seme s tem, da je bil posevek lep ipd. Moramo priznati, da imajo kmetje malo semena, ki bi bilo uporabno za setev.

Čas setve je v pomurskih razmerah od 10. do 20. oktobra. Če sejemo ozneje, moramo količino semena povečati za vsak teden zakasnitve za 10 odstotkov. Količina semena je pri omenjenih sortah v normalnem roku setve 250 kg/ha /z vsemi lastnostmi uporabne vrednosti 1. kakovostnega razreda: kalivost 93%, čistoča 98%/. Če seme ni razkuženo /domače seme/, ga razkužujemo s pripravki, ki so na razpolago na našem tržišču: radosan 200 g, zorošan 300 g, lekinol CU 200—300 g itd. Vsa navodila so na razpolago pri kmetijskih strokovnih službah našega območja.

Setev naj bo opravljena s sejalnico, ki je dobro naravnana /pravilna količina semena/ do zahtevane globine. S starimi obrabljanimi sejalniciami ne moremo zagotoviti kvalitetne setve in tudi pridelka ne. Setev bi morali opravljati s skupnim koriščenjem sejalic.

Zatiranje plevela v jesenskem roku pri nas ni v navadi, je pa možno. To lahko opravimo po vzniku od tretjega lista dalje s pripravkom dicuran 80 3—4 kg/ha, zaradi smolence in ostalih širokolistnih plevelov, ki jih dicuran ne zatira, mu dodamo faneron combi 1,5—2 kg/ha ali faneron 3—4 kg/ha. V večini primerov bomo škropili spomladi. Za spomladansko škropljenje proti plevelom si pravočasno preskrbimo dicuran 80 ali dosamix in dicofluid MP combi ali bauvel ali aniten D ali doherban special. To škropljenje bo potrebno opraviti v fazi razraščanja. Uporabiti moramo natančne količine pripravka na enoto površine in v priporočenem času. Le na ta način zagotovimo dober herbicidni učinek in se izognemo morebitnim nevarnostim.

Po tehnoloških navodilih KIS
Ljubljana priredil
Džuban Geza, kmet. ing.

TURNIŠČE: cene pujskov

Pretekli četrtek (10. sept.) so rejci pripeljali na sejmišče v Turnišču 70 pujskov, ki so bili stari od 7 do 9 tednov. Prodajne cene so se gibale od 2.800,00 do 3.400,00 dinarjev za par.

Ko bi vsaka kmetija dala toliko

Nekaj čez 700 prebivalcev šteje vas Kobilje, ki leži v dolini med državno mejo in mogočnimi gozdovi, znana pa je po tem, da kmetovalci prodajajo največ mleka v lendavski občini. Že dolga leta je tako, toda letošnji podatki kažejo, da je odkup mleka nekoliko manjši. Kje so vzroki za to? Kmetijska zadruga Lendava je lani odkupila okoli 6 milijonov litrov mleka, temeljna zadruga organizacija Dobrovnik, pa odkupi letno skoraj milijon litrov, doberšen delež pri tem pa ima Kobilje. Zanimalo nas je, kdo so tisti kmetovalci, ki prodajo največ mleka, zato smo se napotili v to vas. Zgodaj jutraj je bilo, ko sem obiskal družino Bukovčevih na številki 106, toda gospodarja ni bilo več doma, odšel je po opravkih, jutranja dela v hlevu pa je opravljala gospodinja Irena, s katero sem se pogovarjal.

IZKUŠNJE KMETOVALCEV

V hlevu je 5 krav in 7 pitancev. Za vse je potrebno poskrbeti, pa še za prašiče in perutnino. Letno, tako sem izračunal, ta družina proda več kot 10 tisoč litrov mleka, to znese dnevno kar okoli 30 do 40 litrov. Mleko, ki ga prodajo,

je seveda dobre kvalitete, ki jim ga plačajo od 8 do 10 dinarjev za liter. 5 hektarjev meri kmetija, hektar pa ima v najemu. Glavni poljščini, ki ju pridelujejo, sta pšenica in koruza. Kmetija je, bi lahko dejali, usmerjena, saj je poudarek na živinoreji. Poleg mleka in pitane govedi kmetija letno vzredi tudi 10 do 15 prašičev. Na dvorišču je kar precej kmetijskih strojev, siložni kombajn, kosilnica, traktor z vsemi »priljučki«. Delo na kmetiji je danes seveda veliko lažje kot nekoč, pravi gospodinja Irena, hitreje se vse opravi, pa ostane časa tudi za veliko drugega dela. »Saj veste, pri hiši je potrebno veliko postoriti.« Dva otroka imajo Bukovčevi, oba sta solarja, eden bo letos končal, morda bo ostal na kmetiji, morda pa ga pot bo zanesla drugam.

Pa se povrnimo k mleku. Za kvaliteten mleko je seveda najbolj potrebna kvalitetna krma. Odkar je traktor prevzel nekdanja opravila krav, so te v hlevu zato, da dajejo mleko, čim več in čim boljše mleko. Gospodinjki proračun se s njim dobro okrepi, in če bi vsaka kmetija dala na trg toliko proizvodov, bi bilo hrane dovolj, mar ne! Tudi v bodoče bodo Bukovčani prodajali mleko, izplača se, potrudili pa se bodo, da ga bo še več. Kooperacija z zadrugo mora postati še bolj tesna, več bi bilo potrebnih svetovati, pa tudi izbiri pridelkov razširiti. Kobiljska zemlja sicer ni najboljša, toda če kmetovalec skrbno gospodari, če da zemlji tisto, kar potrebuje, mu vrne vloženo. Tako je torej pri Bukovčevi kmetiji, ki ji ne moremo reči, da je velika, toda takšnih kmetij je v lendavski občini še veliko, žal pa dajejo manj.

Jani D.

NA NAŠIH NJIVAH VEČ PŠENICE

VSE NARED ZA JESENSKO SETEV

Plan za jesensko setev, o katerem je razpravljala izvršni svet občinske skupščine Lendava, kaže, da bo letos na naših njivah več pšenice kot v lanskem letu. S pšenico bodo zasejali 563 hektarjev površin v družbenem sektorju in 2410 v zasebnem sektorju. Pri slednjem pričakujejo v prihodnjem letu 3000 ton tržnih viškov. Spodbudne novice prihajajo te dni iz temeljnih zadrugnih organizacij, kjer je za setev pripravljeno vse od semen do umetnih gnojil in mehanizacije. Tudi cena pšenice v prihodnjem letu je znana. Ob ugodnem vremenu torej problemov z jesensko setvijo v lendavski

občini ne bi smelo biti. Te dni potekajo po vaseh tudi sestanki, ki jih organizirajo krajevne konference SZDL, na njih pa razpravljajo o setvi in o tem, kako z agrotehničnimi ukrepi povečati donose.

Kmetijci lendavske občine pa ta hip razmišljajo tudi o spravi sladkorne pese. Spravilo te poljščine se bo začelo 20. tega meseca, mehanizacija je pripravljena, pripravljajo pa tudi seminar za strojnike, ki bo v Crenšovcih. Pripravljena so tudi sprejemna skladišča v Crenšovcih, na Hotizi, v Dobrovniku in Turnišču.

Jani D.

Zakaj ni osnovnih vrst kruha

Leta in leta so v lendavski občini na prodajnih mestih občani lahko kupili domači ali rženi pa tudi beli kruh, pred nedavnim pa so nam peki ponudili nove posebne vrste kruha, ki so seveda veliko dražje kot doslej. Razumemo, da se je cena moke dvignila, da je bilo potrebno dvigniti ceno kruha, ne razumemo pa tega, da je naenkrat zmanjkalo osnovnih vrst kruha in da nam namesto domačega ponujajo lendavski kruh, namesto rženega vikend kruh in namesto belega istrski kruh. O kruhu in cenah so govorili tudi na svetu skupnosti za cene in ugotovili, da so se cene posebnih vrst kruha dvignile za 20 odstotkov in da v pekarnah na

območju občine peki ne pečejo osnovnih vrst kruha. Ali je ob vsem tem kdo razmišljal o zaščiti življenjskega standarda občanov z nižjimi osebnimi dohodki. O tem bi seveda morala steči tudi razprava v potrošniških svetih, žal takih razprav doslej ni bilo. Ljudje pa vendarle svojo jezo sproščajo na trgovcih, ki so verjetno za vse to najmanj krivi. Ali osnovnih vrst kruha ni zaradi tega, ker so te cenejše? Ali pa morda zaradi tega, ker se pekom tega kruha ne izplača peč? Vsekakor bi bilo potrebno, da se te vrste kruha spet znajdejo na prodajnih mestih.

Jani D.

Pestreja ponudba mlečnih proizvodov

Nova naložba Tovarne mlečnega prahu bo omogočila večjo in sodobnejšo proizvodnjo. Poslej več novih proizvodov, ki jih v Jugoslaviji še ne proizvajamo.

V Tovarni mlečnega prahu v M. Soboti, letno ni na območju M. Sobote in Lendave v 160 urejenih zbirališčah, od tega 130 s hladilnimi napravami, letno odkupi 33,580 milijonov litrov mleka, so se pred časom odločili za večjo naložbo, ki bo v novih objektih ob stari tovarni mlečnega prahu omogočila večjo predelavo mleka. V prvi fazi gradbenih del, ki ta čas gredo hkratu, so gradili proizvodne in skladiščne prostore. Po končani investiciji bodo poleg tega da bodo povečali proizvodnjo rezširili tudi izbor izdelkov na osnovi mleka. Ponudbo bodo popestrili z nekaterimi proizvodi, ki jih ta čas ne proizvaja še nobena mlekarska industrija v Jugoslaviji. V vrsti novih dojkotov bo

največji za sprejem in predelavo mleka, čaja, kave in sušenja jajc meril 1150 kv. m. Novi prostori za pasterizacijo mleka s sušilnico, za predelavo mleka v instant, mleka v prah in sušenja gotove hrane za dojenčke s prostorom za pakiranje mleka bodo merili 944 kv. m, prostori za pripravo tekoče melange pa 214 kv. m. Poleg teh gradijo še energetske objekte, servisno delavnico in garaže. Novogradnja, ki jo bodo predali namenu že letošnjo jesen, bo veljala 138.110 milijonov dinarjev. Od tega je Tovarna mlečnega prahu zagotovila 26.538 milijonov lastnih sovlagateljev SOZD ABC POMURKA, 48,80 odstotka je kredit Temeljne pomurske banke, 1.250 milijonov kreditnih sredstev so prispevali dobavitelji opreme. Tovarno naj bi predvidoma predali namenu že v prvih dneh novembra letos.

Boris Hegeduš

JUGOSLOVANSKI SEJEM GRADBENIŠTVA IN GRADBENIH MATERIALOV Z MEDNARODNO UDELEŽBO

GORNJA RADGONA
28. 9. — 4. 10. 81

PO DOLINI LEDAVSKI

Ob že zgrajeni akumulaciji Ledavsko jezero v Krašjih na Goričnem je zadrževalnik v Radmožancih pri Lendavi ključni objekt za preprečevanje poplavl v povodju Ledave. To je ugotovitev strokovnih delavcev območne vodne skupnosti Mura iz Murske Sobotice, ki predvsem slednjemu pripisujejo izreden pomen. Spričo tega in hkrati dejstva, da gre za pridobitev, ki rabi temeljitejšo pojasnilo, smo si tokratno „popotovanje“ zamislili nekoliko drugače. Namreč v obliki razgovora s samostojnim vodnogospodarskim svetovalcem Štefanom Fartekom iz območne vodne skupnosti.

VEČSTRANSKA KORISTNOST

Najprej smo zvedeli, da bo poleg svoje osnovne funkcije zadrževalnik v Radmožancih omogočil nadaljnjo urbanizacijo in industrijski razvoj mesta Lendava. Zagotovljena bo intenzivna kmetijska proizvodnja na okrog 12 tisoč hektarjih kmetijskih zemljišč, na polovici od teh, zlasti manj kvalitetnih in zamočvirjenih, pa tudi zemljiški posegi oziroma melioracije. Z izgradnjo zadrževalnika in ostalih predvidenih objektov lahko računamo na še nekatere druge prednosti in koristi.

Intervju o zadrževalniku

Zaradi nizkih gladin vode v koritu Ledave niže od zadrževalnika bo ob povodnih manj verjetno, da bi prišlo do preboja obrambnih nasipov. Pritoke Ledave bo moč regulirati brez tako imenovanih povratnih nasipov. Lažje bo odvajanje hudourniških voda v opuščeno korito Kobiljskega potoka, ker je gladina vode v recipientu (zadrževalniku) nižja. Veliko lažji bo odvod ostalih „meteoritnih“ voda, drugih „notranjih“ in kanalizacijskih voda iz mestnega območja Lendave. Ob vsem tem bodo bistveno zmanjšane vodne količine v recipientu Krke in Mure, kar je tudi meddržavna in obenem medrepubliška obveznost do naših sosedov, v tem primeru Madžarske in SR Hrvatske.

ZAHTEVEN PROJEKT

Zadrževalnik je lociran na levem bregu Ledave, kake 4 kilometre od Lendave, na območju gozda, imenovanega Črni log, s katerim gospodari ABC Pomurka. Zaradi nekaterih ne docela razjasnjenih strokovno-tehničnih in podobnih vprašanj, se je gradnja nekoliko zavlekla, začela pa se je že leta 1978. Takrat so tudi v resnici začeli z etapno gradnjo oziroma regulacijo Ledave od Radmožanc

do Renkovec in na spodnjem delu pri vtočno-iztočnem objektu za zadrževalnik v Radmožancih. Tako so doslej regulirali okrog 16 kilometrov Ledave, medtem ko so z gradnjo samega zadrževalnika in spremljajočih objektov začeli letos. Projekt celotnega sistema je izdelal vodnogospodarski inštitut iz Ljubljane, izvajalci del pa so: vsa regulacijska dela in gradnjo nasipov izvaja vodnogospodarsko podjetje iz Maribora, tozdr Vodnogospodarska enota Mura iz Murske Sobotice, betonska dela z gradnjo vtočno-iztočnega objekta opravlja Konstruktor tozdr Gradbenik iz Lendave, hidromehansko opremo pa bo zagotovila Metalna iz Maribora. Investitor celotne naložbe je območna vodna skupnost Mura z lastnimi in združenimi sredstvi, s krediti pa jim je priskočila na pomoč Ljubljanska banka, temeljna pomurska banka. Vrednost regulacijskih del in objektov z zadrževalnikom bo predvidoma znašala okrog 112 milijonov dinarjev. Od tega je kreditnih sredstev blizu 47 milijonov, lastnih oziroma združenih pa nekaj več.

Če ne bo prišlo do večjih zapletov pri dobavi hidromehanske

opreme, pri zagotavljanju potrebne električne energije do vtočno-iztočnega objekta in da ne bo preveč neugodnih vremenskih razmer, naj bi celoten projekt sklenili še to leto. Spomladi 1982 bi potemtakem bilo že vse nared za to, da zadrževalnik v Radmožancih pri Lendavi začne opravljati svoje, kot smo se lahko prepričali, izredno pomembne naloge.

DELOVANJE ZADRŽEVALNIKA

Na vprašanje, kako deluje zadrževalnik in sploh celoten sistem za preprečevanje povodnj, smo dobili naslednji odgovor: „Ko bodo pretoki Ledave narasli nad 43 kubičnih metrov na sekundo, bo moč z vtočnim objektom zagotoviti, da se bodo vse višje vode prelivale preko bočnega preliva v zadrževalni prostor. Po zmanjšanju odtočnih količin pod 43 kubičnih metrov na sekundo, se z odpiranjem zapornic na iztočnem objektu začne s praznjenjem zadrževalnega prostora oziroma z izpuščanjem akumulirane vode. Vsi pretoki nad omenjeno količino se torej odvajajo mimo zadrževalnika pa za to urejenem koritu Ledave. V zadrževalniku se bo lahko akumuliralo do 6,3 milijonov kubičnih metrov vode in bo ob tem poplavljenih okrog 580 hektarjev gozdnih površin z maksimalno globino vode do dveh metrov. Pri takšnem nastopu 100-letnih voda bodo po opravljenih izračunih trajale poplave na navedeni površini zadrževalnika 117 ur ali nekaj manj kot pet dni.“

ŠE ZADNJIČ NA POT DO IZLIVA

Prav ste prebrali: prihodnjič se bomo na potovanje po dolini ledavske podali še zadnjič. Nekateri ste se jih bržčas že naveličali, sicer pa — da smo odkriti — smo tudi sami utrujeni in čaka nas kup drugih nalog. Šli bodo torej do izliva Ledave na območju katastrske občine Pince. Tu se Ledava najprej izlije v Krko, ta pa v Muro. Ker bo — kot smo zvedeli na območni vodni skupnosti Mura v Murski Soboti — sredi oktobra v Lendavi posvetovanje slovenskega društva za osuševanje in namakanje s težiščem na problematiki pomurskih vodotokov (Mure, Ledave in drugih), se bomo tedaj vnovič oglasili.

BRANKO ŽUNEC
Foto: Borut Brumen

Še dobro, da je črno bela, saj, če bi bila barvna, bi se lepo videlo, kakšna je Ledava v resnici.

SKRIB ZA ČISTO OKOLJE

Skoraj vsako vas v našem lepem ravninskem svetu bi lahko označili s kakšnim posebnim vzdevkom, ki je značilen samo zanj. V neki vasi so veseljaki, drugod zopet s trudom in pridnim delom dosega lepe trenutke zmagoslavja v najrazličnejših akcijah, ponekod celo vas aktivno sodeluje v različnih športnih, kulturnih ali drugih panogah. Tudi Ključarovci pri Križevcih niso izjema. Življenje tega kraja je podobno kot drugje, a je po svoje drugačno.

V Ključarovcih živi približno 400 vaščanov in vas je razdeljena na dva dela (tako so jo razdelili sami, vendar brez kakšnih zlih namenov). Središče so »zavzeli« pretežno kmetje, v

drugem delu — tam kjer so v glavnem nove hiše, pa stanujejo pretežno delavske družine. Pa vendar med njimi ni razlik, če je potrebno, složno poprimejo za delo.

In v vasi so vidni rezultati dela. Lepa asfaltna cesta, vodovod v vsako hišo, elektrika, ki so jo speljali po vasi, in cestna razsvetljava, so delovni uspehi, ki so jih vaščani v preteklih letih sami izbojevali. Posebno ponosni so na lepo asfaltno cesto, ki je vas zblížala z ostalimi kraji. Za to cesto so razpisali samoprispevek, ki so ga plačali vsi vaščani. In ravno to enotnost je vredno pohvaliti, še posebej sedaj, ko se pripravljajo na naslednjo veliko akcijo. Za kaj

gre? Ivan Vrbnjak podpredsednik skupščine krajevne skupnosti Križevci, ki je sam Ključarovec, je povedal naslednje:

»Ko smo leta 1972 asfaltirali glavno cesto, smo se zavedali, da smo opravili samo polovico dela. Različni vzroki so preprečevali, da bi delo nadaljevali. Danes je tako daleč, da lahko nadaljujemo. Poleg glavne ceste bi radi asfaltirali tudi tiste stranske, vaške, skratka ceste v Ključarovcih, ki še niso asfaltirane. Odkrito priznam, da nas je rahlo strah, kajti za to širšo družbeno akcijo bomo razpisali referendum za samoprispevek. Temeljil bo predvsem na solidarnosti vseh vaščanov v Ključarovcih. Ne samo tistih, ki še nimajo asfalta. Tudi tistih, ki ga že imajo. Predvsem tisti bodo morali sedaj pokazati, da resnično znajo ceniti solidarnost, tako kot je bilo to pred leti. Ne gre za velika sredstva. Zaposleni naj bi odvajali en odstotek od svojega OD, kmetje pa tri od katastrskega dohodka. Če bo referendum konec septembra ali v začetku oktobra uspel, bomo dosegli še eno pomembno zmago.«

In ravno v zvezi s tem se mi vsiljuje naslednje vprašanje: Ključarovci so čista vas. Nikjer smeti, glavna cesta lepo urejena, dovozi do hiš skrbno očisti. In to je že tudi vprašanje: »Že večkrat smo se o tem pogovarjali. Včasih so bila še kašna tekmovanja, ki jih je

razpisovala turistična zveza,« se hudeje Ivan Vrbnjak, »danes pa ne dobimo nobenega dopisa več. Dosti potujem in na teh potovanjih tudi marsikaj vidim. Vse od lepo urejenih vasi, pa tudi do takšnih, ki bi jih upravičeno lahko grajali zaradi zanikarnosti. Mi smo za svojo vas storili kar precej. Lansko leto je mladina lepo uredila tudi okolico.«

In ko smo že pri mladini — kako pa so aktivne družbeno-politične organizacije in društva?

»V Ključarovcih imamo samo OO ZSMS, kajti ostale DPO se vključujejo v krajevne skupnosti Križevci. Ne bi mogel reči, da mladinci niso aktivni. Dosti pomagajo gasilskemu društvu, pa tudi sami delajo. Delajo pač na tistem področju, ki jih veseli. In tega jim nihče ne zameri. Glavno je, da se vsaj z nečim zaposlijo. Od društev pa bi lahko pohvalili gasilce, kajti ti so resnično aktivni. Skoraj nikjer ne manjkajo. Seveda pa ne smemo pozabiti tudi na Rdeči križ, ki vsako leto pridobi za krvodajalsko akcijo 20 do 30 krvodajalcev, pa tudi drugače se vključuje v naše akcije.«

Se bi lahko klepetala z Vanekom, kot mu po domače pravijo v Ključarovcih, a delo je priganjalo oba. In z veseljem sem zapuščal to vas, kajti želja po lepem, čistem jih družijo, jim da voljo do dela.

Dušan Loparnik

Staro in novo — lepo ohranjeno, predvsem pa čisto. Takšna je skoraj vsa vas Ključarovci pri Križevcih. In skrb za okolje je ena prvih skrbi pridnih vaščanov.

Lomanoše — raztegnjena vas ob republiški cesti

Lepa vas prijaznih ljudi

Na poti iz Spodnje Ščavnice, najmanj razvite krajevne skupnosti v gornjeradgonski občini, sem se ustavil tudi v »zadnji« vasi, kot ji nekateri porečejo. Zadnji morda zato, ker so Lomanoše zares na koncu krajevne skupnosti, ali če uberete pot iz radgonske smeri, na začetku. Pa to niti ni važno. Pomembneje je, da so domačini v njej sami dobri ljudje, polovica kmetje in približno toliko je zaposlenih. Vas šteje okrog 60 hiš, skorajda pri vsaki pa imajo tudi nekaj zemlje.

Ko sem se mudil tam okrog, sem seveda najprej prijazne vaščane povprašal za njihovega predsednika vaškega odbora. Pa nisem imel ravno veliko sreče, kajti moč, ki sem ga iskal, je po poklicu šofer in venomer za volanom velikega tovornjaka.

Še dvakrat sem bil v Lomanošah, tretjič pa sem Franca Kaučiča le našel doma. Čeprav so pri hiši

Franca Kaučič — predsednik vaškega odbora.

ravno tedaj spravljal še zadnjo letošnjo krmo za živino, sem ga le uspel za nekaj minut odtrgati od dela. Takole je pripovedoval:

»Nekoč je bilo tudi v naši vasi drugače. Predvsem je bilo tukaj veliko več kmetov, danes pa smo mnogi — zlasti mladi — odšli na delo v mesta. Tudi na zemlji gre vse hitreje in precej lažje kot nekoč. Danes delajo stroji

med prvimi, ki so se odločili na tak način zbrati sredstva za transformator in daljnovod. Od takrat do danes pa se od takega načina zbiranja denarja niso ločili in sedaj plačujejo 2-odstotni samoprispevek za potrebe v KS in v vasi. Ponosni so na dosežene uspehe, čeprav bi želeli imeti še več.

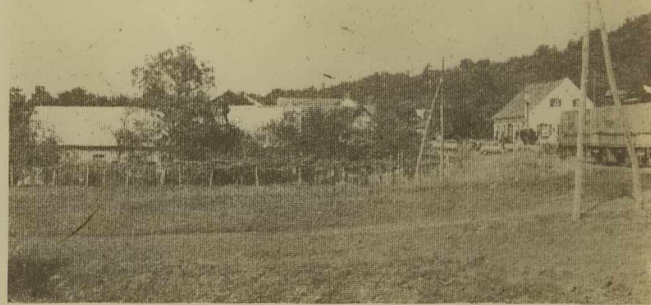
»Veste, v naši vasi imamo poleg republiške ceste, ki je asfaltirana — zato pa tudi izredno prometna — še nekaj krajevnih makadamskih cest. Kakšnih 6 kilometrov jih je, ki jih sicer sproti popravljamo, vendar pa bomo morali v bližnji prihodnosti nanje navoziti še gramoz. Sodobni težki kmetijski stroji imajo pač tudi slabe strani in ena teh je ta, da makadamske ceste hitreje uničujejo.«

Toda tudi to bodo s skupnimi močmi, z zbranim denarjem in seveda voljo uredili. Ponosni so na daljnovod in transformator in v prihodnosti bi radi na tak način postorili še kaj.

»Res je. Radi bi imeli tudi telefon in se tako povezali s svetom. Smo sicer v bližini Gornje Radgone, kljub temu pa imamo v vasi kar nekaj interesentov, ki bi želeli imeti telefonski priključek. Tudi na podeželju želimo biti sodobni...«

NEKOČ IMELI GASILSKO DRUŠTVO

Pa še nekaj je bilo v Lomanošah nekoč drugače

Lomanoše so raztegnjena vas ob republiški cesti. Zaradi prometa na njej včasih niso mogli spati, danes pa so se že navadili.

namesto človeka in živine. Najbrž tudi razumete, zakaj se je poklicna sestava naših vaščanov tako spremenila.

V vasi je kakšnih 5 »čistih« kmetov, ki premorejo od 7 do 8 ali morda tudi 10 hektarov zemlje, sicer pa imajo ostali manjše površine. Kljub temu pa to nikogar ne moti. Od Podgrada do Plitvičkega vrha vsi pridno delajo in obdelujejo, kar imajo okrog hiš.

SLOŽNOST PREMAGUJE OVIRE

Zanimivo je, da so v vasi že pred leti imeli samoprispevek. Menda so bili celo

kot je danes. Društveno življenje namreč. Pred kakšnimi dvajsetimi leti so v vasi še imeli svoje gasilsko društvo, manjše prostore in svoje gasilce. Danes pa so brez vsega. Nekaj upanja sicer še imajo, saj so mladi v vasi pred časom začeli kar dobro delati, a kaj ko je predsednik Franc Rožman odšel v JLA in spet je vse zamrlo. Morda pa bodo — razen nogometnih tekem, ki jih mladi prirejajo — le dočkali še kaj. Če bodo seveda tudi na tem področju takšni kot znajo biti: složni in voljni delati. Potem bodo še skriti načrti postali resničnost!

Janez KURBUS

SAMO POLDRUGO MILIJARDO KILOMETROV

V času, ko astronomi govorijo o nebesnih telesih, ki so strahotno oddaljene od našega planeta, ko preučujejo zagonetne kvazare milijone svetlobnih let daleč, ko poskušajo odkriti uganko črnih lukenj in prisluškujejo šibkim signalom z območja vesolja, bi človek pomislil, da je naš sončni sistem za znanost navadno domače dvorišče, kjer pozna vsak kamenček in vsako travno bilko. Pa ni tako. Že William Herschel, sloviti astronom, je pred 175 leti zapisal: »Najbrž ni nebesnega telesa, ki bi nam kazalo toliko različnih nenavadnih pojavov, kot nam jih kaže Saturn.« Tem besedam lahko znanstveniki danes samo potrdijo. Vesoljska sonda Voyager 2 (Popotnik) je v zadnjih dneh avgusta od blizu pogledala skrivnostni Saturn, znanstveniki pa so z njeno pomočjo ugotovili, da je res skrivnostno nebesno telo.

PRVI »OBISK« ŽE LANI

Prvi bližinski obisk do Saturna je 12. novembra lani naredila že vesoljska ladja Voyager 1, vendar pa se je njena dvojčica Voyager 2 doslej najbolj približala oprstanemu planetu. Kamere so na Zemljo pridno pošiljale posnetke, katerim po jasnosti doslej še noben ni bil kos. Sicer pa so kamere snemale planet le z razdalje 101.385 kilometrov, kar je za vesoljske širjave resnično blizu. Omeniti velja, da je sonda od 5. septembra 1977 preletela poldrugo milijardo kilometrov dolgo pot z osupljivo natančnostjo: časovno je zgrešila programirani čas najbližjega srečanja le za 2 sekundi, od teoretične poti pa se je dejansko pot odklonila za bori 48 kilometrov, kar skoraj ni omembe vredno.

In kaj sta videli obe sondi? Drugi največji planet v našem osončju je zavil v oblake plinov, ki se na planetnem ekvatorju podirajo v viharjih, katerih hitrost znaša tudi 1.800 kilometrov na uro.

Strokovnjaki v kontrolnem središču v Pasadeni, kamor je Voyager 2 pošiljal posnetke vsake 3,2 minute, so z največjo skrbnostjo opazovali znamenite Saturnove prstane. Lep čas so prstani predstavljali uganko, ki so jo najrazličneje razlagali, danes pa je že jasno, da je pas

SATURN IN NJEGOVE SKRIVNOSTI

prstanov izjemno tanek in da ga sestavljajo kamniti in ledeni delčki, katerih velikost je različna: nekateri so drobnji kot prašni delci, drugi veliki kot stanovanjska hiša. Delci so razvrščeni v več kot tisoč samostojnih prstanov.

KOLIKO PRSTANOV?

Astronome je najbolj presenetilo dejstvo, da se prstani ne obnašajo tako, kot bi po zakonih fizike pričakovali. Nekateri so namreč skodrani kot prameni las, drugi imajo v sebi vzorce, podobne naperam v kolesu, nekaj prstanov pa se zvija okoli planeta v nepravilnih krožnicah. Kako so takšni pojavi mogoči, zaenkrat znanstveniki še ne znajo prav razložiti, najverjetneje pa imajo prste vmes magnetne sile planeta. Po neki drugi teoriji naj bi delovale elektrostatične sile v samih prstanih. Te sile naj bi prašne delce dvignile iznad ravnine prstana ter tako tvorile skrivnostne vzorce naper v nekaterih prstanih. Enake sile naj bi tudi »skomponirale« Saturnovo glasbo oziroma zvoke, ki jih je vesoljska sonda na svoji poti skozi prstane posnela in je začudljivo ubrana.

Natanko število vseh prstanov okoli Saturna še ni znano, vemo pa, kako jih je Voyager 2 prešteval. Podobno kot njegov predhodnik Voyager 1, je tudi Voyager 2 ponesel s seboj napravo, ki se ji pravi fotopolarimeter. Med letom skozi prstane se je naprava usmerila na oddaljeno zvezdo Delta Scorpii ter nato merila, kolikokrat in za kako dolgo je izgubila svojo svetlobno jakost ali utripnila. Računalniška obdelava teh podatkov bo podala natančno število prstanov, njihovo širino in globino.

DIAMANTI S SATURNA

Med pomembnimi nalogami, ki jih je opravil Voyager 2 je tudi snemanje Saturnovih lun. Odkril je, da se okoli planeta vrti 17 naravnih satelitov (prej so jih našli 12). Najbolj se je približal Enceladusu. Z razdalje 87.000 kilometrov so kamere naredile posnetke, ki so presegli vsa pričakovanja. Fotografije so pokazale, da je na Saturnovi luni sredi poledenelih prostranstev več hribov in dolin. Ob gledanju posnetkov so strokovnjaki postavili podmeno, da se pod ledom najverjetneje skriva tudi nekaj vode.

Popotnik 2 zdaj z manjšo okvaro — Saturnove prstane je preletel z veliko srečo, saj so se strokovnjaki bali, da ne bo cel prišel skozi — nadaljuje pot proti zadnjima planetoma našega osončja: proti Uranu in Neptunu. Prvega naj bi srečal 24. januarja 1986, poslednjega v verigi pa 24. avgusta 1989. Če mu bo pot uspela, bodo dobili prve uporabne posnetke obeh planetov.

Kot zanimivost navedimo eno od teorij, po kateri naj bi v ledenem ovoju obeh planetov pod strašanskim pritiskom nastalo na milijarde diamantov. Tudi če bo Voyager 2 potrdil teorijo, se ni bati, da se bomo na Zemlji z diamanti obmetavali. Prostranstvo med našim rodnim planetom in Neptunom in Uranom je zaenkrat še vedno stopnica, ki je človeštvo ne more prestopiti.

Naslednja ledena doba po naši krivdi?

Naše drugo vprašanje zbuja mnogo hujski problem. Pri vsakem izogrevanju nastajajoči ogljikov dioksid pa v zraku ne naleti na ogromne količine samega sebe. V zraku ga je okrog 0,03 odstotka. Zato lahko že sorazmerno majhna količina, sproščena pri oksidacijskih procesih, postane pomembna. Množina ogljikovega dioksida se je v zadnjih sto letih povečala za 10 odstotkov. Toda posledic, ki izvirajo iz tega, danes, žal, še ne poznamo.

Dve teoriji nas privedeta do nasprotujočih si rezultatov. Ena napoveduje, da mora porast ogljikovega dioksida v zraku voditi do neke vrste »učinka rastlinjaka«. Pod vplivom atmosfere, ki vsebuje veliko ogljikovega dioksida, se bo zemlja segrela kakor v steklenem zvonu. Druga teorija zaključuje, da bo prav taka atmosfera zmanjšala sončno sevanje, tako da lahko na tleh pričakujemo nižje temperature. Poskusili so že, da bi

opravili velikopotezne meritve, ki naj bi pokazale, ali se zemlja ohlaja ali segreva, toda čas, da bi lahko napravili primerjavo, je še prekratek. Razen tega so temperaturna nihanja, ki jih pogojujejo tudi drugi vzroki, očitno tako velika, da presegajo morebitni delujoči vpliv količine ogljikovega dioksida v zraku.

Preračunavanja s kompjuterjem v Goddardovem vesoljskem centru v ZDA so pokazala, da lahko pričakujemo slabotno, nikakor pa ne nevarno otopitev. Celo če se bo koncentracija ogljikovega dioksida v prihodnjih letih dvignila za 10 odstotkov, bi se temperatura zvišala le za desetinko stopinje. Šele popolnoma nerealno visoka koncentracija ogljikovega dioksida bi lahko resno zmotila naše toplotno gospodinjstvo.

Tako je videti, da ni položaj prav nič nevaren. Na žalost so z ropanjem kisika povezani še nekateri problemi, ki jih ne

moremo izločiti iz tega kompleksa: pri izogrevanju naftnih proizvodov in premoga se razvijajo majhne količine ogljikovega monoksida in znatne količine prahu.

Avtomobilski motor v mestnem prometu sprošča desetkrat več ogljikovega dioksida kot monoksida. Vendar pa strupeni monoksid nevarneje ogroža prebivalstvo. Prvo znamenje, da je organizem prizadet, sta omotica in izčrpanost. Posebno dosti monoksida sproščajo motorji v praznem teku, in tako ni čudno, da se količina tega plina ob prometnih konicah v velemestih povzpne tudi na pet do šestkratne vrednosti. Tako cenijo, da pride v Frankfurtu v atmosfero vsak dan okrog 800 ton ogljikovega monoksida!

Ker v čistem zraku sploh ni ogljikovega monoksida in ker zato pojav, ki smo ga opisali pri kisiku (praktična nespremenljivost njegovih količin v zraku) odpade, moramo pravzaprav v zvezi s splošnim porastom ogljikovega dioksida pričakovati v zraku tudi več monoksida. Doslej niso kazala na to nikakršna znamenja. Šele v zadnjem času je znanost našla možno razlago za pojasnitev tega protislovja: očitno obstajajo mikroorganizmi, ki »žrejo« monoksid. R. Inman s Standfordskega raziskovalnega inštituta je napravil poskus z nekaj kilogrami črnic in zrakom, v katerem je bil ogljikov monoksid. V treh urah je strupeni plin izginil. Ko je zemljo predhodno steriliziral, ja ta njen dekontaminacijski učinek odpadel.

Doslej so odkrili šestnajst vrst mikroorganizmov, ki »požirajo« ogljikov monoksid. Preračunavanja so pokazala, da je samo v tleh ZDA dovolj živih bitij, ki bi lahko razgradila dvojno letno produkcijo ogljikovega monoksida na vsem svetu — okoli pol milijarde ton! Najbrž se skriva v tem rešitev uganke: mikroskopsko majhna bitja predelajo ta, za nas strupeni plin in rešijo okolje tega proizvoda civilizacije. Tudi zaradi tega bi

nam morala v prihodnje »zeleni pljuča« velemest, zelene površine, pomeniti veliko več.

Naslednji produkt običajnih postopkov izogrevanja je prah. V Zvezni republiki Nemčiji pride na leto v atmosfero okoli štiri milijone ton snovi iz finega prahu. Odvisno od svoje velikosti se ti delci bolj ali manj hitro sesedajo na tla. Prah zaide v zrak tudi pri vulkanskih izbruhih in, kot vemo, lahko zaradi tega pride do slabšega sončnega sevanja — ne samo v sosesčini vulkanov, ampak tudi na tisoče kilometrov oddaljenih območjih. Na srečo ta »zatemnitev neba«, ki jo povzročajo naši dimniki, še ni tako velika, da bi lahko tekmovala s temi pojavi. Toda biti moramo pozorni. Samo na Porurje padejo z dimom in sajami vsako leto tolikšne količine prahu in umazanije, da bi lahko nasuli hrib, visok kot kölnska katedrala. Računajo, da se je onesaženje s prahom v spodnji atmosferi v zadnjih 60 letih povečalo za 200 odstotkov.

Že omenjena skupina Goddardovega vesoljskega centra je poskušala z računalnikom izračunati morebitne posledice, ki bi jih imel prah v zraku za sončno sevanje. Rezultat daje misliti. Če štirikratno povečanje količine prahu bi povzročilo padec temperature za 3,5 stopnje. Tak padec lahko v daljšem času povzroči ledeno dobo, zlasti še, ker se bo temperatura zaradi povečanih količin ogljikovega dioksida le neznatno dvignila.

Povzemimo: nevarnosti, da bi v naši atmosferi zmanjkalo kisika, očitno ni. Žal se dviga delež ogljikovega dioksida in zdaj še ni mogoče z gotovostjo reči, kako bo to vplivalo na naše podnebje in s tem na našo civilizacijo. Strupeni ogljikov monoksid lahko postane nevaren le v ožjih središčih — te grožnje nas, kot kaže, rešujejo prav mikroorganizmi. Prah v zraku pa lahko oslabi sončno sevanje, povzroči tako splošno ohlajitev atmosfere in prinese uničujoče posledice.

Lepotice iz 41 dežel so se pred tednom dni zbrale v Tokiu, kjer so organizirali tekmovanje za Miss fotogeničnosti. Po mukah, ki jo je pretrpela komisija, ko je izbirala lepo med naj... so se končno odločili plavoslasi Barbaro Reimund iz ZR Nemčije (na sliki).

Mačke na vroči pločevinasti strehi

Tako je reagiral dežurni urednik nekega italijanskega časopisa, ko je zagledal to fotografijo. Seveda pa sama zadeva ni zabavna. Na fotografiji so namreč zaporniki jetnišnice San Vittore v Milanu, ki demonstrirajo. Povzpeli so se na streho zapora, da bi tako izkazali nezadovoljstvo zaradi slabih življenjskih pogojev.

DRUGJE SMO PREBRALI

»NAJBOLJ ZABITEMU ADVOKATU V GULFPORTU«, tako je bilo naslovljeno neko pismo v ameriškem mestecu Gulfport. Pismo noše so nosili pismo od advokata do advokata, in nobeden ga ni hotel sprejeti. Pa se je eden od njih le ohrabil in pismo prevzel. V pismu je bilo 500 dolarjev in listek s temi besedami: »Čestitam! Vendar niste tako zabiti kot bi človek pričakoval.«

X X X

IZ MESTNE KNJIŽNICE v zahodnonemškem mestu Ludvigsbu je nekdo ukradel knjižico z naslovom »Drobne kraje.«

Videti je, da je zelo vehementno zastavljena akcija boja proti bohotenju administracije — v naših koprivah bi bili pač radi vsaj malo aktualni! — v letu 1981 zaspala spanje pravičnega. Ker pa bi jo radi spet spravili k sebi — reče se k življenju — nam pride prav tale pikantna storija iz leta 1962. Privoščil si jo je J. O., medtem ko je bil na poletnem potepanju od Petrovec do Pavlovec, naslovil pa jo Birokracij na dopustu.

»Nekoč je živel sveti Birokracij. Bil je tako ploden, da je zapustil več potomcev kot vsi ostali svetniki skupaj. Ti potomci so se še dalje razmnoževali. Ko jih je bilo dovolj, so ustanovili društvo Birokracija. Rod birokratov je bil zelo trdoživ. Niso ga ugonobili ne kmečki punji ne agrarna reforma. Niti pantakan mu ni mogel do živega.

Tudi v Pametnovcih je živel tak Birokracij. Bil je šef in pol, kot pravimo, »bog i batina«. Pa so bili Pametnovčani zares pametni in ko jih je tretjič spodil v Soboto po kolek, so rekli: »Stoj!« Ker se ga niso mogli drugače rešiti, so ga poslali na dopust, kjer je lahko imel opravka z ostalimi Birokracij na železnici, v turističnih domovih, gostiščih in drugod. Kako se je sporazumeval z njimi, nas trenutno ne zanima.

Kako pa so medtem živeli Pametnovčani? Imenitno. Če je kdo prišel na urad, so mu takoj rešili prošnjo. Z vsakim, ki je imel težave, so se lepo pogovorili, mu ponudili stol, in če je kdo prišel zares od daleč, so mu pri čakanju dali prednost. Vlada je splošna demokracija,

vaščani so bili zadovoljni s svojimi uradi in pisarnami ter niso po nepotrebnem zabijali dragocenega časa.

Nimamo točnih podatkov, če se je Birokracij že vrnil z dopusta. Domnevamo, da se je kje zgubil, ker je v Pametnovcih še vse v najlepšem redu. Le da Pametnovec ni na zemljevidu od Petrovec do Pavlovec.

stare
koprive
najbolj
pečejo

3

J. O. je brez dvoma sila iznajdljivo, če ne že kar mojstrsko zasnovano omejeno reportažo. Pravzaprav je to bil poseben dodatek k reportaži. A da se razumemo: ne kanimo vnovič brezvestno udrihati po birokratih, navzlic dejstvu, da znajo biti sami še kako brezvestni. Režirano zgodbo dajemo le v premislek — obojim: bralcem in birokratom.

S tem pa se že tudi poslavljamo od leta 1962 in prav nestrpni smo, kaj neki se nam obeta v letu 1963. Preden pa se zares poslovimo, vas vabimo, da nam pišete in sodelujete z nami. Bodite prepričani, da bomo vaše umetvore rade volje »posadili v koprive«.

-brž-

ZDRAVNIK ZA VAS

Kazalci in ocena zdravstvenega stanja prebivalstva v Pomurju za leto 1980 (II. del)

V prejšnjem prispevku smo ugotovili, da je umrljivost odraslega prebivalstva v Pomurju višja kot v ostali Sloveniji, in to predvsem zaradi višjega odstotka ostarelih ljudi v Pomurju. Glavni vzrok smrti so bolezni srca in ožilja, rakava obolenja ter nesreče, zastupitve in nasilja.

Podobno zaporedje vzrokov smrti je vse bolj značilno za razvitejši in bogatejši, medtem ko revnejši in bolj zaostali del sveta še vedno umira zaradi lakote, tuberkuloze, črevesnih in drugih boleznih. Tako smo se vsaj po tem priključili k bogatemu delu sveta, čeprav tja glede na bogastvo ne sodimo. Dokaj blizu pa smo temu svetu po načinu prehranjevanja, po duševnih stiskah, po preokupiranosti, po zasvojenosti in še po kupu drugih negativnih dejavnikov, ki usodno kvarijo predvsem naše ožilje in z njim življenjsko pomembne organe.

V zadnjih letih umre okrog 55 odstotkov vseh Pomurcev zaradi bolezni srca in ožilja. Večji del teh je umrlo zaradi takih sprememb ožilja v življenjsko pomembnih organih, da je morala njihova funkcija ali nenadoma ali pa postopno ugašati. Tako je zaradi možganskih kapi umrlo 239 oseb, zaradi odpovedi srca in zvišanega krvnega pritiska 403 osebe, zaradi težke popapelnosti ožilja 125 oseb itd. Svežih infarktov srca je bilo skupaj 71, večinoma pri moških med 50 in 75 letom starosti. Ob vsem tem pa velja vseeno opozoriti, da se umrljivost zaradi sprememb na ožilju pomika iz poznih v mlajša starostna obdobja, tako da infarkti, zvišan krvni pritisk, možganske kapi in druga obolenja ožilja v četrtem desetletju niso več nikakršna redkost. V čem pa potem vidimo vzroke takega pomika?

Med odločujočimi vzroki je vsekakor prekomerno uživanje hrane, ki jo lahko označimo kot zasvojenost s hrano ter njena neustrezna sestava. Debelost je danes priznana kot odločujoč rizikni faktor. Pregledi slovenske šolske mladine kažejo, da je že v

tem obdobju 20–30 odstotkov predebelih. Znani pediatri iz zahodnega sveta pa opozarjajo glede na svoja dolgoletna opazovanja, da se pretirana telesna teža že v prvih letih življenja največkrat nadaljuje kar v debelost odraslega človeka, saj jih ima kasneje komaj okrog 20 odstotkov normalno telesno težo. Kljub takim ugotovitvam strokovnjakov in navkljub vsemu prosvetljalnemu delu pa pri nas še vedno z užitek gledamo na zavajenega dojenčka, na okroglega malčka in na zamaščenega šolarja. Vendar pa je k sreči že čutili prve spremembe v taki miselnosti, posebno še pri odraslejši mladini, ki se že zavestno otepa odvečnih kilogramov.

V kakovosti hrane smo še vedno tradicionalni, kljub stalnim opozorilom sodobnih prehranologov. Zaužijemo preveč ogljikovih hidratov in nekalitne (svinjske) maščobe, premalo biološko visokovrednih živalskih beljakovin in oljnih maščob. Z dneve, analize potrošnje pri nas pa kažejo, da je poraba olja v stalnem in izrazitem porastu, ob tem pa očitno raste tudi poraba sladkorja. Skratka, hranimo se prekomerno in nekalitno, posledice pa čutimo ne le na ožilju, ampak tudi v sklepih, hrbtenici, pri gibanju, splošnem počutju itd. Kdor si tu ne bo napravil reda, si bo ugodje ob pretiranem hranjenju v mlajših letih kasneje zamenjal za bolna, boleča in okorna starejša leta.

O številnih drugih faktorjih, ki tudi odločujoče pripomorejo h kvarim spremembam na ožilju, pa bodo v bodoče podrobneje spregovorili strokovnjaki ustreznih področij.

Rakava obolenja čvrsto držijo drugo mesto v umrljivosti Pomurcev. Zaradi njih umre le-

tno od 240 do 270 ljudi, kar je približno šestina vseh umrlih. Kot drugje tako tudi pri nas naraščajo. Med oblikami rakavih boleznih, ki so zahtevale največ življenj, vodi rak na debelem črevesju s 37 primeri, slede pa rak na pljučih s 33 primeri, rak na želodcu s 30 primeri, rak na rotilih z 19 primeri, rak na dojkah z 18 primeri itd. Tudi rakava obolenja se pomikajo v mlajša starostna obdobja, kar velja predvsem za raka na pljučih, na dojkah in na rotilih. O sodobnih načinih zgodnjega odkrivanja in zdravljenja rakavih boleznih smo precej na široko pisali v naših prejšnjih prispevkih. Ob tej priliki bi bilo umestno še enkrat opozoriti, da je nesporno dokazana povezava med rakom na pljučih in med kajenjem, pa kljub temu število kadilcev še naprej raste, posebno med mladino in ženskimi spolom. Zato se tudi obolenje pomika v mlajša leta in v žensko smer.

Nesreče, zastupitve in nasilja so zahtevale 128 življenj. Medtem ko med nesrečami vodi jo predvsem prometne, tudi nesreče s traktorji, pa so pri zastupitvah vzrok predvsem različne kemikalije. V to skupino uvrščamo tudi samomore, po katerih je Pomurje glede pogostnosti v samem slovenskem vrhu. Slovenija pa z udeležbo moških v samomoru pred vsemi evropskimi državami. V letih 1979 in 1980 si je vzelo življenje 44 oseb, kar je tretjina vseh nesreč. V 80 odstotkih primerov gre za moške osebe v starostnem obdobju med 30 in 70 letom, po socialni pripadnosti pa izstopajo kmetje, delavci in obrtniki, manj pa druge skupine. Ker gre za neugoden socialni pojav dokajšnje razsežnosti in s široko paleto vzrokov, bo za njegovo uspešno preprečevanje potrebna širša družbena akcija.

dr. Jože MIKLIČ
spec. ped.

Pijače za mrzle dni

V poletnih mesecih smo največkrat pili pivo, brizgance in razne gazirane pijače, v jesenskem in zimskem obdobju, ki se nam naglo bližata, pa bomo spet pogosteje pili razne tople pijače. Med nje sodi tudi kava, čeprav to ni nobena „sezonska“ pijača, saj jo na veliko pijemo tudi v toplih mesecih. Kljub temu nekaj nasvetov o kuhanju tega napitka, brez katerega tudi naše podeželske babice ne morejo več. Če hočete skuhati dobro kavo, skrbite, da imate kavo dobre vrste.

limona, vanilija. Rumenjake mešajte s sladkorjem četrte ure. Med stepanjem prilij zavreto vino, precejen pomarančni in limonin sok, dodajte vanilijo in

RECEPT

zgosti med mešanjem v vreli vodi. Spenjeno nalij v čaše in ponudi z drobnim pecivom.

Grog: Četrte kilograma sladkorja, 1 liter in četrte vode, 2-

3 decilitre ruma ali slivovke. Zavri sladkor z vodo in poberi pene. Prilij po okusu rum ali slivovko in ponudi. Ali pa prilij kuhanemu sladkorju nekaj žlic brinovca ali malinov ali kak drug odcedek ali sok.

Kuhano vino: 1 liter belega vina, košček cimeta, dva klinčka, košček limonine lupine, 35 dekagramov sladkorja. V dobro položeno posodo vlij vino, dodajte dišave in sladkor ter zavri. Kuhano vlij v ogret vrč in ponudi. Če je vino premočno, ga razredči z vodo. Pa ne preveč!

Srbska kava: V posodi za kavo zavri svežo vodo. Vreli vodi dodajte sladkor in ko preveč odlij pol majhne skodelice vode ter zakuhajte kavo, ki mora biti zmleta kot moka. Brž ko kave prevre, jo odmakni, dolij odlično vodo in pokrij za pol minute, da se umiri. V majhne skodelice razdeli z žličko pene z vrha in nalij kavo. Servirajte brez žličke. Za eno osebo odmeri 1 in pol skodelice vode, kocko sladkorja in kavno žlico kave.

Turška kava. Za eno osebo odmeri v majhno posodico za kavo kavno žlico kave in kocko sladkorja. Zalij z vrelo vodo, postavi na vroče in ko se dvigne, odmakni. To stori še enkrat, nato prilij curek vode in servirajte. Turško kavo lahko pripravite tudi brez sladkorja. Tako pijejo tisti, ki se nočejo zrediti.

Čaji. Med tople pijače sodijo tudi razni čaji. Kako se pripravljajo, tega ne bomo opisovali, saj ve „recept“ najbrž vsak, ki zna vključiti električni ali plinski štedilnik. Ali res? Ste slišali za carski čaj? Če bi ga radi skuhal, potem preberite tole: za skodelico čaja penasto vmešajte rumenjak in žlico sladkorja. Nato polagoma prilij med žvrkljanjem četrte litra vrelega mleka ter tako postrežite. Za približek lahko dodate malo vanilije ali žličko vanilijevega likerja. Carski čaj z vinom: Narediš ga kakor čaj z mlekom, samo k jajcu dodaj nekoliko več sladkorja in namesto mleka zavri rumeno vino.

Punč: 70 dekagramov sladkorja, pol litra vode, tričetrte litra močnega ruskega čaja, 6 pomaranč, 2 limoni, 1 deciliter ruma, vanilija. Sladkor zalij z vodo. Ko se počasi raztopi in začne vreti, poberi pene. V vodi za ruski čaj skuhajte tanke limonine in pomarančne lupine in malo vanilije. Nato precedi čaj za sladkorni raztopini, dodajte precejšen limonin in pomarančni sok ter rum po okusu. Punč nalij v ogrete ročke ali čaše in ponudi z rumom in pecivom.

Vinski punč: 7 rumenjakov, 40 dekagramov sladkorja, 1 liter belega vina, 6 pomaranč, 1

Sestavi Marko Napast	Bivši finski predsednik	Ruski skladatelj (Anatolij)	Razpredelnica	Nordijsko moško ime (pesnik Aasen)	Čar, prelest	Letni obrok, letno plačilo	Cenilec, navadno uradni
Zadnji, pogoj, zadnja zahteva							
Gora v Julijcih							
Hotel v Mariboru pod Pohorjem							
Del gledališča					Izvršni svet	Encim, trebušne slinavke	
Debelata palica				Oče			
Filmska igralnica				Lučaj			
Kalij		Obrežja	Moško ime	Kovina (znak Cu)			
Zastareli izraz za konjarja							
Mesna jed						Avstrijski alpski smučar (Hans)	Največja afriška roka
Pokvaka, spaka, nestvor,							
Kruti rimski cesar						Avtomobilski znak Nizozemske	

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: toplice, ekrazit, hromota, Natalin, osa, Iro, K, ral, Ram, NN, aralija, cenitev, Iner, I, JAR, Ado, Asa, kan.

IZ DŽOUŽIJOVGA DNEVNIKA

Pre v centru ch. Sobote je dal nikak tak ro gofarbati, kak remenke za vržen. Čeden blok na Slovačovoji ulici má takšo divjo rdečo farbo, ka more saki reden bik od nje zbisneti. Tista čudna sladolekova farba na starof apoteke je pa znankar katou, ka maj goloubi od straja ne bi več go njoj velke potrebe opravljali. Tak de Sobota ro gofarbana si ne bi smel nikak samo ta v trij dni zmišlavati, zato ka je farba tak kak gvanč ednoga varasa.

NIČ NAS NE SME PRESENETITI

Zračni ali drug napad ali potres povzročita v naseljih velike ruševine, v katerih so ljudje pogosto zasuti. V ruševinah človek ne vzdrži dolgo, tudi če ni poškodovan, zato ga je treba iz njih čimprej rešiti. Z reševanjem ne odlašajte, četudi ste sami. Če pa je možno, pritegnite še koga, da vas bo več, ker si boste medseboj pomagali in bo delo potekalo hitreje. Vnaprej upoštevajte, da reševanje iz ruševin poteka počasi, vendar bodite vztrajni, kajti gre za življenja ljudi. Za reševanje iz ruševin potrebujete nekaj orodja, na primer: kramp, lopato, težje kladivo, sekač, ročno žago, ročno dvigalko ali primerno močan kos trama, vedro in pogosto tudi svetilko. V mnogih stanovanjskih in drugih stavbah so to orodje kupili prav v ta namen.

Najprej skrbno pregledajte ruševine, da boste ugotovili, kje so v njih ljudje in kako boste prišli do njih. Previdno preiščite tudi hodnike, prehode in luknje v ruševinah. Če veste, da so v ruševinah ljudje, pa ne morete dobiti stika z njimi, udarjajte po ceveh ali drugih čvrstih delih ruševin, nato pa poslušajte, če vam zasuti odgovorjajo na te znake. Ko bodo slišali, da jih

Reševanje iz ruševin

iščete in jim prihajate na pomoč, bo to zanje veliko upanje, dalo jim bo moči, da vztrajajo in dočakajo rešitev.

Nato pa se lotite reševanja tistih, ki so plitvo v ruševinah ali so le delno zasuti. Ruševine odstranite postopoma, bodisi z rokami ali orodjem. Pri tem morate ravnati zelo previdno ruševin ne sprožite, ker lahko poškodujete zasute. Posamezne kose zidu in drugega materiala dvigajte z rokami, potem pa si jih med seboj podajajte in jih tako odstranite z ruševin. Pri drobnem materialu uporabljajte vedra.

Če večji kosi zidu ali drug težak predmet pritiska človeka pod seboj, ga dvignite z ročno dvigalko ali tramom, in sicer le toliko, da ponesrečenca potegnete izpod njega. To opravite zelo previdno in predmet, medtem ko ga dvigate, sproti podlagajte ali podpirajte, da ne bi zdrsnil ali ponovno padel na ponesrečenca.

Če je zasuti ranjen, mu morate takoj, ko je možno, dati prvo pomoč. Prodirajte k zasutim skozi prehode med posameznimi plastmi ruševin ali med ruševinami in

nepoškodovanimi deli stavbe zahteva veliko previdnost. Vsak del prehoda morate temeljito pregledati, predno se podate vanj. Če je le mogoče, zaobidite ovire v prehodu. Če to ni mogoče, jih previdno odstranite. Dele ruševin, ki bi se lahko podrli, primerno podprite. Za to uporabljajte gradbeni material, ki ga najdete v ruševinah.

Če do zasutih ne morete drugače, je treba prebiti zid ali strop, ki vas loči od njih. Pri tem vedite, da je veliko lažje in hitreje prebiti zid iz opeke kot zid iz kamna ali železobetona. Zato izberite, če je le mogoče, tisti zid, ki bo zahteval manj dela. Če se le da, začnite prebijati zid ob razpoki, ki je nastala ob rušenju.

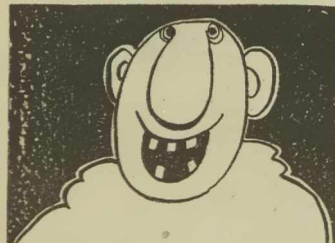
Prebijanje stropa je lažje, ker je tanjši od zidov, terja pa večjo previdnost, ker se lahko poruši. Da bi ugotovili njegovo konstrukcijo, najprej odstranite pod in napravite manjšo odprtino v stropu. Šele potem se odločite, kje in kako boste v njem napravili večjo odprtino. Kletni stropi so največkrat čvrsto zgrajeni, zato gre njihovo prebijanje počasi.

62000 MARIBOR
Limbuška cesta 2
tel.: 062-39-441

HIŠA MARLES HIŠA ZA VSAKO ZEMLJIŠČE

Obiščite nas na sejmu gradbeništva in gradbenih materialov v Gornji Radgoni, od 28. 9. do 4. 10. 1981, kjer boste dobili kompletne informacije v zvezi z montažno gradnjo sistema MARLES.

SKUPNA SKRB

— Srček, zdaj, ko sva poročena, so tvoje skrbi tudi moje, čutim pa, da mi nekaj prikrivaš, nekaj te mori.
— Če povem po resnici: sosedova hčerka NAJU toži za očetovstvo ...

PORTRET, KINI ZA OGLED

— Pomisli, Marta je naročila svoj portret pri znamenitem slikarju, vendar ga noče nikomur pokazati.
— Očitno je nekaj narobe. Dandanašnji slikarji ne vedo ničesar olepšati ...

PO KRIVEM OKREGAN

— Nikar se zdaj ob pozni uri pred domačimi vrati ne delaj tako treznega, ko pa dišiš po plesnivem sodu. Poleg tega pa sem videla, da si šel iz gostilne tako, kot če bi imel svinčene čevlje in gumijasto hrbtenico.

— To pa je nemogoče. Z nekom si me zamenjala. Mene so iz gostilne nesli in to vse do domačega praga ...

anekdote

Prodajalec časopisa je tako vpil po ulici in posebej opozarjal na članek o veliki tragediji, da je še Kornel segel v žep in kupil jutranjik. Preletel je naslove, o kakšnem pompozem naslovu pa niti sledu, zato je vprašal prodajalca:

— Kje je kakšna tragedija?
— Tule. Poglejte ta naslov: „Mlada žena je rodila šestorčke“.

— To pa res ni nobena tragedija.

— Kako da ne! To je moja žena.
Neka dama je zaprosila poljskega pripovednika Henryka Sienkiewicza naj ji pove definicijo ljubezni. Možno se je malo zamislil, nato pa modro odgovoril:
— Ljubezen, to je nekaj podobnega kot strupena goba. Nikoli ne veste če je pristna, vse do takrat, ko je že prepozno.

Mladega diplomata so vprašali s kakšnimi stvarmi se ukvarja v tej službi, pa jim je na kratko odgovoril: „Vse je v redu, le to me moti, da moram včasih trikrat premisliti preden ničesar ne povem ...“

Študenta v šoli tehnične smeri so v kadrovski službi po končanem prvem letniku sicer sprejeli kot se spodobi, zanimalo pa jih je zakaj ima najnižje ocene prav iz tehničnih predmetov. „Čudno, zares čudno se nam zdi!“
— Meni tudi, je zaskrbljeno odgovoril ...

Nekoč so gostilničarjem, ki so prodajali ponarejeno in pokvarjeno vino, odsekali roko. Tisto je hudo bolelo, v današnjih časih pa smo okrog tega blažji — gostilničar plača kazen, potem pa je nekaj časa spet vse v redu ...

— Gospod Mirnič, ste še vedno tako vnet ljubitelj psov?
— Se vedno. Posebno obožujem volčnjaka, ki je ženi raztrgal tisto zopno široko obleko ...

SLIČNOST

— Gospa, vaš sin je skoraj do potankosti podoben svojemu očetu.
— To pravim tudi jaz, mož pa venomer ponavlja, da je podoben njemu.

VSE ZA VARNOST

Nekateri takrat, ko odhajajo od doma, preostalom domačim puščajo ključke od vhodnih vrat na vsemogočih mestih, tudi v cvetličnih lončkih, Miha pa je materi napisal listek:

kot si trmasto zagotavljal?

— Seveda.
— Za gotovino?
— Ne. Na sejmu je eden prodajal tri peteline, vsakega za tri milijone, pa sva zamenjala.

SLAB GLAS

— Zadnjič so v družbi obrekovali mojo ženo, nekdo je celo rekel, da je »lahka«. Kaj na storim?

NESPORAZUM

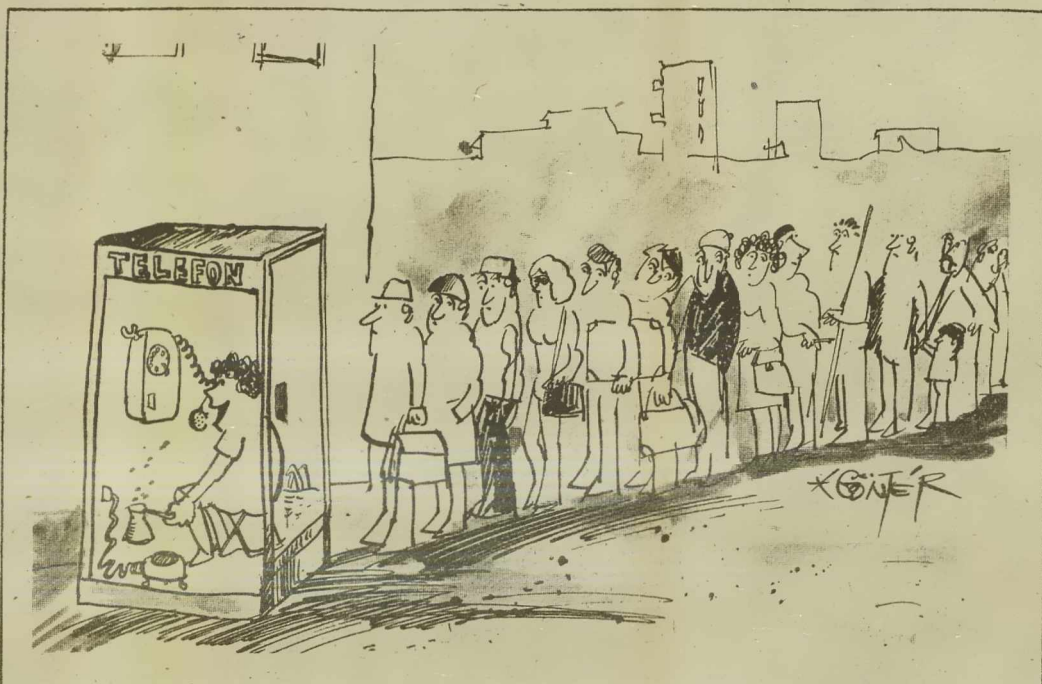
Vznemirjeni soprogo telefonira zdravniku:

— Prosim vas, doktor, pridite čim prej k nam. Žena ima temperaturo.

— Je visoka, vpraša zdravnik.
— Precej. Skoraj za glavo je višja od mene.

NASVET

— Tonček, imam neke probleme in rabim nasvet.
— Z veseljem: ne poslušaj nasvetov drugih!

Z ZAPADA

— John, od takrat, ko imaš tovarno za izdelavo zajčje pašete, živiš na »veliki nogi«. Zanima me le, od kod dobiš toliko zajčev?

— Veš, zajčje meso se odlično meša s konjskim, starejše konje pa kupujem precej poceni.

»Mati, jaz sem šel k maši. Ključ je v stopi.« Listek je seveda zataknil za vhodna vrata.

VESELJE V HIŠI

Ribič se je zvečer vrnil domov židane volje in dragim domačim dejal:

— Ta mesec pa nam ne bo treba kupovati mesa.

— Si ujel tako veliko ribo, ga vpraša žena.

— Ne, le pol plače sem zapil.

— Drugič si poišči tako družbo, ki tvoje žene še ne pozna.

BOJ S KOMARJI

Na družinskem pikniku so se vsi skoraj brezupno otepal

DAN PO SEJMU

— No, si na sejmu prodal kravo za devet milijonov,

Kaj nam pomenijo in kako skrbimo zanje?

Popotnik, ki pride v Pomurje, dobi na prvi pogled občutek, da je pri nas, kljub širnim poljem in travnikom, veliko, tudi gozdov, da nam je narava poklonila tudi lesno bogastvo. Vseeno je resda videti polno gozdov in gozdičkov, toda žal je tako, da je pomursko gozdno gospodarstvo po gozdni površini najmanjše v Sloveniji in da je na našem območju tudi najmanjša gozdnatost.

„Res je, skupna površina gozdov v Pomurju znaša le okrog 35

NAŠI GOZDOVI

tisoč hektarjev, kar je najmanj, če se primerjamo z drugimi pokrajinami v Sloveniji. Tudi gozdnatost je pri nas najmanjša, saj znaša komaj 26 odstotkov ali polovico poprečne gozdnatosti Slovenije,“ nam je pred kratkim v pogovoru dejal JOŽE POJBIČ, direktor delovne organizacije ABC Pomurka — Gozdno in lesno gospodarstvo. Posebej pa nas je še zanimalo, kakšne so pravzaprav koristi od gozda, kaj pomeni gozd za pomursko gospodarstvo in kako skrbimo za to naravno bogastvo.

GOZD NAM DAJE ŠTEVILNE KORISTI

Še do nedavnega je v svetu krožila miselnost, da lahko proizvede, ki nam jih ponuja gozd, zamenjamo z umetnimi snovmi, vendar vse bolj se utrjuje spoznanje, da je gozd nenadomestljivi del narave in življenjskega pomena za človeštvo.

Ne le da nam gozd daje les, ki je vsestransko uporaben, marveč ima človek od njega tudi številne druge koristi. Gozdovi namreč zadržujejo padavinske vode, preprečujejo erozijske pojave, ohranjajo čisto ozračje, tvorijo zaščito pred vetrovi, ohranjajo naravne plodnosti kmetijskih zemljišč, imajo poseben pomen za organiziranje splošnega ljudskega odpora pa še bi lahko naštevali. Da ne omenjamo posebej lovcev, gobarjev ...

Kljub skromnim površinam in mali gozdnatosti predstavlja les, ki raste v pomurskih gozdovih, precejšnje bogastvo. Še posebej velja to za dokaj kakovostna rastišča bukve, rdečega bora in macesna v okolici Negove, hrastove in jese nove gozdove ob reki Muri in največji ter edinstveni kompleks črne jelše v srednji Evropi v polanski gozdu.

V Pomurju letno posekamo okrog 97 tisoč kubičnih metrov bruto lesne mase, od tega skoraj dve tretjini v gozdovih, ki so v zasebni lasti. Tako največ lesa uporabimo za gradbeni material in kurjavo. Tako imenovana blagovna proizvodnja lesa je namreč pri zasebnih

lastnikih zelo mala. Drugače je v družbenem sektorju, ki oskrbuje z lesom lesno-predelovalno industrijo in ga precej tudi izvažajo, saj znaša izrhek od izvoza letno okrog 31 milijonov dinarjev.

KAKO SKRBIMO ZA GOZDNO BOGASTVO

Od skupno 34 tisoč hektarjev gozdov v Pomurju jih je kar 72 odstotkov v zasebni lasti /25.000 ha/, za katere je značilna precejšnja razdrobljenost, saj znaša povprečna velikost gozdne posesti od 0,5 do 1,0 hektarov, velikost gozdne parcele pa celo v povprečju od 10 do 20 arov. Seveda se to še kako odraža pri gospodarjenju z gozdovi. Zasebni lastniki gozdov namreč vse premalo vlagajo v izboljšanje stanja lesnega bogastva — v razmerju z družbenim sektorjem kar desetkrat manj.

„Na območju, s katerim gospodarja ABC Pomurka — Gozdno in lesno gospodarstvo Murska Sobota, to je v soboški, lendavski in ljutomerski občini, letno izvršimo ukrepe v obliki naslednjih večjih vlaganj: obnova gozdov /100 ha/, nega /726 ha/, melioracije gozdov /67 ha/ in izgradnja okrog 7 kilometrov gozdnih cest. Finančno to predstavlja blizu 15 milijonov dinarjev. Mislim, da so ta vlaganja v družbenem sektorju primerna, prav gotovo pa tega ne moremo reči za zasebno lastništvo gozdov.“

JOŽE GRAJ

Komisija za delovna razmerja OSNOVNE ŠOLE KUZMA

objavlja prosta dela in naloge za določen čas (1. 10. 1981. do 1. 10. 1982)

— UČITELJA BIOLOGIJE, KEMIJE

ki bi dopolnjeval učno obvezo z enim od predmetov (zgodovina, tehnična vzgoja) ali sklenil delovno razmerje za 13 ur učne obveze tedensko.

Pogoji: PA ustrezne smeri

Prijave sprejema Osnovna šola Kuzma do zasedbe delovnega mesta.

Od Črenšovec do Polane in skoraj do Lendave se razteza gozd črne jelše. Pravijo mu Črni log in menda je to največji kompleks te vrste jelše v srednji Evropi. (Foto: J. G.)

šport

Pomurski športniki gostovali v Porabju

Blizu 60 športnikov iz murskosoboške občine je minulo soboto gostovalo v Monoštru. Pomurski športniki so se tokrat med Slovenci v Porabju bolje odrezali kot v prvem srečanju. Rokometaši Kroga so izgubili z ekipo Monoštra 19:21, prav tako so izgubile igralke Belinke z rezultatom 12:13. Več uspeha so imeli nogometaši Tišine, ki so zmagali z rezultatom 3:2, šahisti Mure pa so se razšli z gostitelji 3:3.

Poleg športnih srečanj je bilo ob tej priložnosti tudi več drugih srečanj med športniki in predstavniki občine Monošter. Na srečanje športnikov iz Porabja in Pomurja pa je prišlo tudi nekaj gledalcev iz Slovenske vasi in Gornjega Senika.

— INVALIDSKI ŠPORT —

Sobočani gostovali na Madžarskem

Člani društva za šport in rekreacijo invalidov Murska Sobota so gostovali na 4. Savaria pokalu v Szombathelyu na Madžarskem, kjer je nastopilo 10 društev iz Avstrije, ČSSR, Jugoslavije in Madžarske. Pomerili so se v atletiki, sedeči odbojki in namiznem tenisu. Na tekmovalju je sodelovalo 196 športnikov. Najuspešnejši pri Sobočanih je bil Vajndorfer, ki je v metu krogel z rezultatom 12,80 m osvojil prvo mesto. Uspešen je bil tudi Kardinar v metu kopja, ki je osvojil četrto mesto. Skupaj s člani soboškega društva sta se udeležila gostovanja na Madžarskem predstavnika rep. zveze za šport in rekreacijo invalidov Mirko Vesel in Janez Čišnovar ter se pogovarjala o sodelovanju.

— NOGOMET —

VABIJO PIONIRJE

Nogometni klub Mura vabi pionirje prve in druge selekcije (učenci 3. in 4. ter 5. in 6. razreda osnovne šole), ki imajo veselje do nogometa, da se ogledajo vsak torek, sredo in četrtek ob 15.00 uri na igrišču Mure v Murski Soboti.

— MALI NOGOMET —

Sodeluje 20 moštev

Začelo se je tekmovanje v občinski ligi Ljutomer, ki poteka v dveh skupinah. Rezultati I. kola — skupina A: Križevci B: Bolehnčiče 3:2, Kamenščak:Grlava 3:1, Triglav:Stročja vas 3:4, Vesna:Cezanjevci 4:4 in Križevci A:Presika 5:0. Skupina B: Bučkovci:Cven B 9:1, Stara cesta: Bunčani 1:6, Obrtnik:Veterani 3:8, Pristava:Cven A 2:2 in Železne dveri:Razlagova 2:1.

T. Ficko

LJUTOMER : DINAMO 1:9

V prijateljski nogometni tekmi je zagrebški Dinamo v Ljutomeru premagal domače moštvo. Čeprav so gostje iz Zagreba nastopili z rezervno ekipo so bili premočan nasprotnik za domačine. Gole za Dinamo so dosegli Poljak 3, Dragičević, Hohnjec, Jovičević, Blagović, Cavor in Moreno. Časten zadetek za domačine je dosegel Blagović. Pred okrog 2.000 gledalcev je sodil Golob iz Murske Sobotice.

KRIŽEMKRAŽEM po naših solah

UREJA JOŽE GRAJ

Dragi šolarji!

Cetrtek je — dan, ko izide Vestnik, v njem pa je med šolskim letom namenjen poseben prostor tudi za vas. Zato danes spet pregledujem mapo, v kateri se zbirajo vaši spisi, pesmice, risbe...

Letošnja je še bolj prazna.

Naj zapišem, da se je prva oglasila Hijacinta Žitek iz

Kroga, sicer učenka 6. a razreda osnovne šole Karel Destovnik-Kajuh v Murski Soboti. Pohitite tudi vi!

Upam, da so zdaj že začeli delovati dopisniški ali literarno-novinarski krožki. Če pa še ne, vprašajte vaše tovariše in tovariše, da ne bi slučajno pozabili. No, najbrž ni tako, kajti sedaj, ob začetku novega šolskega leta, so imeli veliko drugega dela. Sicer pa krožke lahko vodite sami, učitelji pa vam naj pomagajo kot mentorji. Zelo dobro bi bilo, če bi vam vodstvo šole odstopilo kakšen (starejši) pisalni stroj, s katerim bi lahko vaše prispevke

sami natipkali. To bi obenem popestrilo delo vaših krožkov, vi pa bi se obenem naučili „ravnati“ s pisalnim strojem, kar vam pozneje lahko še marsikdaj prav pride. Glede risb pa tole: Najbolje bo, če jih narišete s črnim flomastrom ali kakšno drugo temnejšo barvo. Ne trudite se torej, da bi jih pobarvali vse tako, kot bi moralo biti, kajti v časopisu lahko objavimo le risbe v črno-beli tehniki.

Zaenkrat bo menda dovolj.

Ce vas pa kaj še zanima, mi čimprej pišite.

Vsem želim kar najbolj uspešno novo šolsko leto!

Kakšni smo do naših malih prijateljic

Ptice se odpravljajo, da bodo odletele v tople kraje. Kar žal mi je, ko se spomnim, kako lepo je bilo, ko sem pasla na travniku in poslušala ptičje petje. Vse polno drobnih ptičk je priletelo na travnik, poskrile so se med bele cvetove marjetic in čivkale, čivkale. Čez čas so odletele. Bila sem presrečna, saj sem vedela, da se bodo naslednji dan spet vrnile.

Nekega dne so prirogovali na pašo trije fantje: Peter, Janez in Stefko. Slutila sem, nekaj naklepajo in nisem se motila. Peter je imel fračo.

Začel je meriti v jato. Bilo mi je tesno pri srcu, a nisem upala ničesar reči, ker sem se fantov bala. Prvi strel se je Petru ponesrečil, toda z drugim je zadel čisto majhno ptičko, da se je zvrnila v travo. Stekla sem tja, vzela ptico v roke in se odpravila proti trem „junakom“. V meni je prekipelo!

Začela sem zmerjati fante, še posebej pa Petra: „No, zdaj ti je srce na mestu, ko si ranil ubogo ptičko! Kaj tako grdega še nisem videla. Mar misliš, da lahko delaš z živalmi, kar hočeš, ker si pač človek? ...“ nameravala sem nadaljevati,

pa me je kar prekinil, da naj se brigam zase in za svoje posle. S solznimi očmi sem nesla ptičko domov. Izprala sem ji ranjeno perut in jo odnesla v sadovnjak, kjer imamo krmilnico. Drugo jutro, ko sem šla

pogledat, kako je z njo, ptičke ni bilo več tam. Zelo sem bila vesela, da je ozdravela in odletela v široki svet.

Suzana Zver, 6. raz.
OŠ 17. oktober Beltinci

Gradila sem mostove

Moji najlepši spomini segajo v brezskrbna otroška leta, ki sem jih preživela doma na kmetiji.

Najrajši se spominjam tistih lepih dni, ko sva z bratom na paši delala mostičke čez brazde.

Ko sva prignala krave na travnik, sva najprej s slano vodo poskropila travo, da so se potem raje pasle in sva imela več časa za najine igre.

Nekega dne sva skupala jamo med travnikom in njivo, da bi čezenj zgradila most. Poiskala sva razno dračje in preko njega natresla listje. Vendar most ni bil dovolj trden. Končno se je brat nekaj domislil. „Pojdi in prinesi vode!“ mi je dejal. „Le čemu?“ sem se čudila. „Pojdi in ne sprašuj!“ mi je jezno zabrusil. Nisem si upala ugovarjati. Prinesla sem vodo, čeprav nisem vedela, za kaj jo bova porabila. Kmalu pa mi je bilo jasno. Brat je vzel neko posodo, vanjo natresel zemljo, nato še dolil nekaj vode in tako naredil maso. Nato sva blato skupaj razmazala po vejicah in listju in most je postal kmalu trden.

Tako sva naredila še veliko mostov. Tudi sedaj je na kmetiji še vedno lego.

Hijacinta Žitek, 6. a
OŠ K. D. Kajuh
Murska Sobotna

BRALCI pišejo

KAKO DO TELEFONA?

Ulica Jana Baukarta je ena izmed novjših v Ljutomeru, ki je v celoti pozidana z individualnimi hišami in šteje 30 stanovanjskih hiš. Tudi mi smo želeli, da si čim lepše uredimo okolje, v katerem živimo, zato smo s pomočjo krajevnega samoprispevka in lastnih prispevkov uredili komunalne naprave in asfaltirali ulico. Da pa ne bi pozneje prišlo do ponovnega prekopavanja že asfaltirane ulice, smo položili tudi telefonsko omrežje. Na podlagi razgovora s tedanjim predsednikom krajevnega skupnosti Ljutomer in predračuna podjetja za PTT promet iz Murske Sobotne smo se stanovalci na sestanku odločili, da bomo primarno telefonsko omrežje do priključka na Prešernovo cesto zgradili sami. Predračunska vrednost del je znašala 140.000 din. Pogodbo za navedena dela smo podpisali v novembru 1978 v KS Ljutomer, ta pa za ista opravila s podjetjem

za PTT promet Murska Sobotna. Prav tako smo po takrat veljavnih predpisih plačali prispevek v višini 2.000 din na hišo. Dela pri izgradnji omrežja so se zavlekla do jeseni 1979, ko smo izkope in zakope opravili stanovalci sami, podjetje za PTT promet pa je položilo telefonski kabel in druge naprave v skupni dolžini 1.500 metrov. Od tu naprej pa se je zataknilo. Obljube vodilnih ljudi podjetja za PTT promet, da se bo ulica kmalu priključila na omrežje, se iz nepojasnjenih razlogov niso uresničile kljub razgovorom na najvišji ravni in delegatskim vprašanjem skupščine občine Ljutomer. Zadnje je bilo postavljeno v juliju 1981, na katerega pa še nismo dobili odgovora.

Ker smo se stanovalci že naveličali lažnih obljub in ker se že bližajo dnevi z nižjimi temperaturami, ko je po trditvah strokovnjakov podjetja za PTT promet delo oteženo,

smo se stanovalci odločili, da napišemo to pismo z željo, da bodo samoupravni organi podjetja za PTT promet iz Murske Sobotne uslišali našo prošnjo in sklenili, da bodo tudi v Ljutomeru občini zgradili kakšen priključek in da bodo vodilni možje te sklepe tudi uresničili in ljudi ne bodo le odpravljali z nikoli realiziranimi obljubami. Mislimo, da smo lahko upravičeno nezadovoljni, saj so dani vsi pogoji za priključitev telefonskega kabla in gre v bistvu za neupravičeno zavlačevanje izvedbe priključkov. Potemtakem je videti, da delovni ljudje podjetja za PTT promet niso zainteresirani za dohodek, ki bi ga pridobili s priključkom 30 hiš.

V imenu stanovalcev
Ulice Jana Baukarta
iz Ljutomera
Geza Horvat

dopisniki so zabeležili

Spodbuda mladim v združenem delu

Konferenca mladih delavcev v soboški občini je v minulem tednu analizirala dosedanje delo. Ugotovili so, da so člani doslej že obiskali nekaj osnovnih mladinskih organizacij v združenem delu in se dogovorili o nadaljnji aktivnosti, nekaj obiskov pa bodo morali opraviti čim prej.

V nadaljevanju so si člani predsedstva konference mladih delavcev zadali program nalog do marca prihodnje leto. Tudi v naslednjem obdobju naj bi spremljali, spodbujali in usmerjali delo osnovnih organizacij ZSMS v združenem delu, kjer pa organizacij ni, pa naj bi jih v najkrajšem času ustanovili. Tudi v soboški občini je pereč problem zaposlovanje mladih, zato mu bodo posvetili precej pozornosti, pa tudi vključevanja mladih v samoupravne organe in delegacije ne bodo zanemarili.

T. Horvat

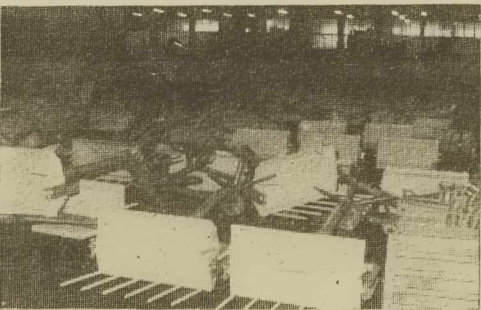
IVANJSKI VRH

Priprave na asfalt

Krajani krajevnega skupnosti Spodnji Ivanci so pred leti sprejeli samoprispevek za asfaltiranje posameznih cest. Čeprav je od sprejetja minilo že nekaj časa, jim tega načrta ni uspelo uresničiti. Nastale so splošno znane gospodarske težave, ki so onemogočile najemanje kreditov. Denar, ki ga krajani zbirajo s samoprispevkom, sproti porabijo za gramoziranje cest.

V referendumskem programu je bila zajeta tudi cesta Ivanjski vrh — Negovsko jezero, ki bi že morala biti asfaltirana. Letos spomladi so cesto v dolžini dveh kilometrov nasuli z gramozom, te dni pa so ob cestišču strojno izkopali jarke za odtok vode. Kljub gospodarskim težavam upajo, da do asfalta ni več daleč.

L. K.

V Panoniji v Murski Soboti izdelujejo tudi traktorske nakladalce TN 200, ki so primerni za nakladanje hlevskega gnoja, peska in drugih materialov. Izdelani so tako, da lahko zajemajo z leve ali desne strani. Na sliki jih vidimo med montažo.

F. K.

APAČE

Stanovanja čakajo

Apače so za Radgono drugi največji industrijski kraj v radgonski občini, zato so potrebe po novih stanovanjih vse večje. Pred dobrim letom so v tem kraju začeli graditi 14-stanovanjski blok za delavce, ki so zaposleni v Lini in kmetijskem kombinatu, mešalnici krmil in drugih obratih tega velikega kolektiva.

Kljub temu, da so dela pri gradnji bloka že končana, se stanovalci ne morejo vseliti. Občinska komunalna skupnost Gornja Radgona ni v celoti uredila komunalnih objektov. Med največje ovire za vselitev sodi postavitve novega transformatorja, za katerega komunalna skupnost trenutno nima denarja.

L. K.

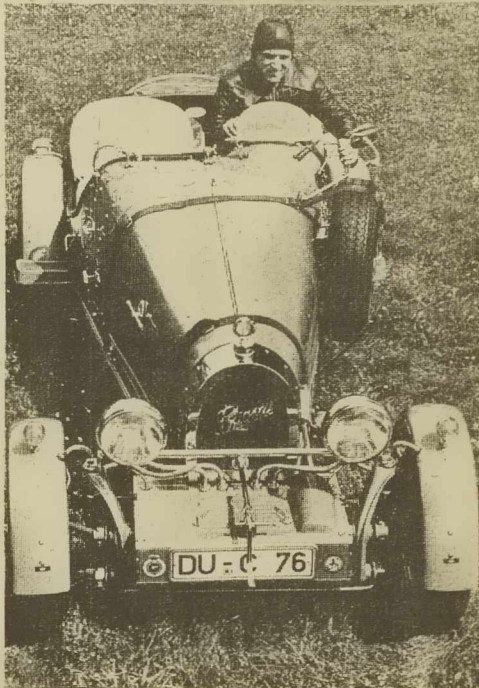
Krompir je krompir ... Kjer kljub mehanizaciji ne morejo drugače, ga pospravljajo ročno. Otok

MURSKA SOBOTA

„STIČIŠČA“

Mladi v delovni skupnosti za opravljanje del skupnega pomena Pomurskega zdravstvenega centra Murska Sobotna so pred dnevi izdali drugo letošnje številko informativno-literarnega glasila „Stičišča“, ki bo izhajalo kot dvomesečnik. Vsebinska „Stičišča“ se precej razlikuje od prejšnjega glasila „Mladinski poročevalec“, ki je bilo pretežno literarno obarvano.

V prvih dveh številkah glasila so objavljeni sestavki o dogodkih doma in v svetu, o položaju na Kosovem, o akcijah mladih, o problemih v delovni skupnosti, s katerimi se soočajo seveda tudi mladi. Nekaj prostora je namenjeno tudi mladim literatom in sestavkom za razvedrilo. Otok

Naš rojak Ivan Kramberger, ki že dvajset let dela v ZR Nemčiji kot medicinski tehnik, se je po dolgem času pojavil v domačih krajih z vozilom, ki ga je v dveh letih izdelal sam. Priznava, da je največ svojega dela vložil v oblikovanje, okrog motorja, gum in nekaterih drugih delov pa se je povezoval s tistimi, ki so imeli na voljo kaj primerne. Vozilo je na cestah prava atrakcija, atraktivno pa je v usnjena oblačila utesnjen tudi voznik. Nekateri pač uživajo in hočejo biti v središču pozornosti...

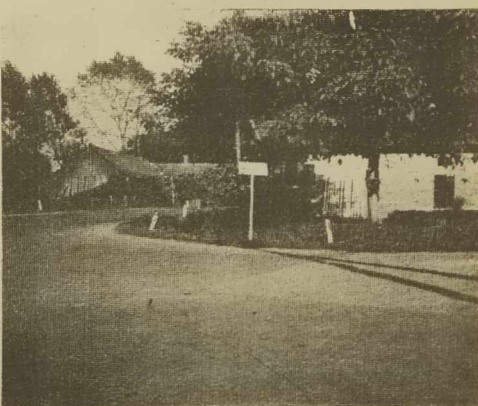
TURNIŠČE

Planika pokrovitelj karavle

Delavski svet Planike v Turnišču je sprejel sklep, da prevzema pokroviteljstvo nad karavlo v Žitkovcih. Vojaki in starešine so jih pred dnevi obiskali in si ogledali proizvodne procese. Po sproščenem pogovoru o razvoju tovarne, proizvodnih uspehih in prodaji, so pripravili še športno tekmo v malem nogometu.

Dogovorili so se, da se bodo kmalu spet srečali in utrdili medsebojne vezi.

Š. Prša

Pred Razkrižjem sem ujel na filmski trak tole tablo, na kateri bi moralo pisati Strigova, pa je tako polomljena, da je moč prebrati le rigova. Doklej še tako?

J. Ž.

BELTINCI

Evidentirali SO možne kandidate

Na nedavnem sestanku OO ZK v krajevni skupnosti Beltinci so se člani v pripravah na volitve novih organov in vodstev v ZK, v družbeno-politični skupnosti in v krajevni samoupravi zavzeli za dosledno uresničevanje sprejete kadrovske politike v vseh okoljih in da bi v prihodnje kolektivno delo v OO ZK (sekretariat) prišlo do večje veljave. Menili so, da kolektivno delo članov sekretariata lahko v veliki meri pripomore k uspešnejšemu delu in večji angažiranosti članov ZK ter v marsičem lahko razbremeni sekretarja osnovne organizacije. In ne nazadnje, zavzeli so se za dobre kadrovske rešitve v družbeno-političnih organizacijah, v krajevni samoupravi in v društvih, za čim tesnejše sodelovanje z vsemi v krajevni skupnosti, četudi je to bilo že doslej dobro vpeljavano. Ti rezultati so vidni ne le na doseženem samoupravnem organiziranju krajevnega samouprave, marveč tudi na gospodarsko-komunalnem razvoju.

A. H.

INFORMATIVNI DEJAVNOSTI DAJEJO VELIK POMEN

Na zadnjem zasedanju skupščine TKS Murska Sobota so delegati med drugim obravnavali in ocenjevali propagandno-informativno dejavnost na področju telesne kulture, športa in rekreacije. Ugotovili so, da je ta dejavnost prispevala pomemben delež k razvoju telesne kulture, športa in rekreacije v soboški občini, hkrati pa tudi opozorili na pomanjkljivosti. Dokaj pohvalno so se razpravljali izrekli o velikem posluhu in deležu, ki ga opravljajo lokalna informativna sredstva in še nekatere druge redakcije, medtem ko so bili mnenja, da bi moral biti odnos TV Ljubljana in Dela pozornejši do množičnih telesnokulturnih akcij, ki jih je v soboški občini precej.

V razpravi so se delegati zavzeli zato, da je v prihodnje potrebno vključiti vse možne oblike informativno-propagandne dejavnosti obstoječih glasil društev in zvez, sredstev javnega obveščanja, kakor tudi drugih občasnih oblik. Informacijska glasila društev in zvez morajo v prihodnje poleg objavljanja rezultatov vsebovati tudi prispevke strokovnega, izobraževalnega in vzgojnega pomena. V vseh telesnokulturnih okoljih morajo zaživeti propagandno-informativni odbori, zavzemati pa se je potrebno tudi za delovanje informativnih skupin v KS in TOZD. Bolj kot doslej bi morali posvetiti skrb množičnim športnorekreacijskim akcijam, ki vključujejo največje število občanov. V večji meri bi morali vključevati filme, diapozitive, fotografije, plakate, letake, značke, nalepke, panoje in pripravljati razgovore z uglednimi telesnokulturnimi delavci in športniki. Izvršni odbor TKS Murska Sobota pa bi naj tudi proučil možnosti nabave športnih filmov. Dogovorili so se, da bodo sklepe s seje skupščine TKS Murska Sobota posredovali v vednost vsem uredništvom.

Feri Maučec

KOVAČ IN MOČAN PRESENETILA

S prvim republiškimi selekcijskim turnirjem mladincev SRS se je v Murski Soboti začelo tekmovaljevanje v novi sezoni. Vabilu republiškega kapetana so se z izjemo Ščuke iz Gorice odzvali vsi najboljši slovenski mladinci — 32 po številu v treh kvalitetnih skupinah. Turnir je bil eden izmed kvalifikacijskih za določitev slovenskih igralcev na zvezne pozivne turnirje. Od štirih Sobočanov, Kovača, Močana, Zadravca in Verena, zaslužita tokrat največ pohvale odlična Kovač in Močan tako zaradi igre še bolj pa uvrstitve.

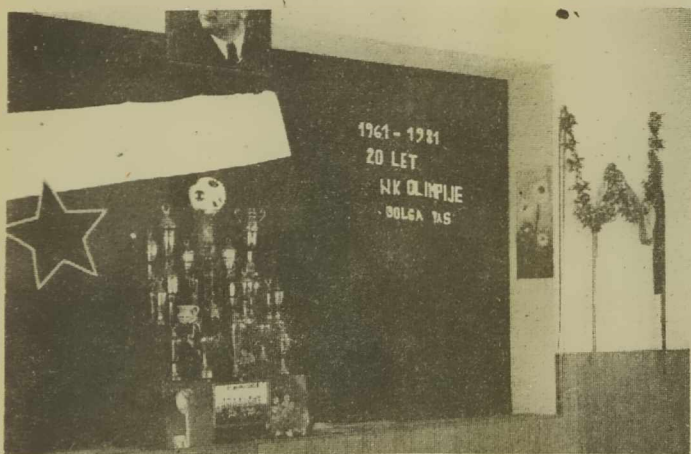
V najkvalitetnejši skupini najboljših mladincev Slovenije je veliko presenečenje pripravil najmlajši član te skupine, še pionir, Dušan Kovač, ki je z rezultatom 6:4 zasedel odlično 4. mesto, kar je njegova daleč najboljša uvrstitev v mladinski konkurenci. V drugi skupini je prav tako prijetno presenetil Močan, ki je z rezultatom 8:1 osvojil prvo mesto in se tako uvrstil v najkvalitetnejšo skupino za naslednji turnir v začetku oktobra. Tako se Kovaču in Močanu že obrestuje dobro delo v pripravljalnem obdobju in želeti je samo, da bosta tako nadaljevala. Zadravec in Veren sta dosegla uvrstitve v okviru svojih možnosti, ker za boljše uvrstitve še nista sposobna.

Vrstni red — I. skupina: 1. Podlesnik (Mb) 10:0, 4. Kovač (So) 6:4; II. skupina: 1. Močan (So) 8:1, III. skupina: 1. Mavri (Go) 8:2, ... 9. Veren (So) 3:7, 10. Zadravec (So) 3:7.

V Ljubljani je bil podoben turnir mladink, kjer se je izkazala Simona Gregor, ko je z rezultatom 7:2 osvojila 2. mesto v II. skupini in se tako uvrstila v prvo skupino na naslednjem turnirju.

M. U.

Dvajset let NK Olimpije

Nogometni klub Olimpija iz Dolge vasi letos praznuje 20-letnico delovanja. V ta namen so v nedeljo pripravili proslavo, na kateri je predsednik kluba Štefan Vöröš prebral kroniko društva in med drugim poudaril, da je nogometni klub Olimpija v preteklih dvajsetih letih dosegel pomembne rezultate tako pri vzgoji igralcev, kakor tudi na tekmovalnem področju. Med najpomembnejše uspehe štejejo osvojitve naslova prvaka v prvi občinski nogometni ligi Lendava in naslova občinskega pokalnega prvaka. V času tekmovalja v pomurski ligi so ves čas igrali pomembno vlogo in bili pri samem vrhu. Lep uspeh pa so tudi dosegli v pokalnem tekmovalju, ko jih je pred leti izločila soboška Mura šele po streljanju enajstmetrovk. Nogometni klub Olimpija tudi uspešno sodeluje z nogometnim klubom Nafta iz Lendave, saj trenutno nastopa za peto selekcijo kar pet igralcev iz Dolge vasi. Ob tej priložnosti so pripravili kulturni program in zaslužnim delavcem podelili plakete in priznanja. Za 20-letno delo so prejeli: Ladislav Kepe, Jože Kepe, Ladislav Banotai in Ladislav Vöröš. Za 10-letno delo pa so prejeli priznanja: Štefan Feher, Mirko Horvat, Janez Horvat, Janez Kovačič in Franc Gjörköš.

Za svoje uspešno delo je nogometni klub Olimpija iz Dolge vasi prejel številne pokale in priznanja. Ob letošnjem praznovanju pa so prejeli tudi priznanja TKS Lendava.

F. Maučec

Bojan Režonja republiški prvak

V Ljubljani je bilo atletsko prvenstvo Slovenije za pionirje in pionirke, katerega so se udeležili tudi mladi tekmovalci iz Pomurja in dosegli nekaj odličnih rezultatov. To še posebej velja za Bojana Režonjo, ki je med pionirji v teku na 600 m zasedel prvo mesto s časom 1:28,0 in postal republiški prvak. V teku na 1000 m pa je bil peti, s časom 2:45,4. Izkazal se je tudi Vito Šiftar, ki je v skoku v daljavo s 620 cm zasedel drugo mesto in se tako uvrstil v reprezentanco Slovenije, ki bo v soboto sodelovala na tekmovalju treh dežel v Celovcu. V teku na 300 m je Vlado Zadravec s časom 40,4 zasedel deveto mesto, v skoku v daljavo pa je bil Branko Hüll s 518 cm trinajsti. Uspešna je bila tudi štafeta pionirjev, 4 x 100 m ki je v sestavi Hüll, Režonja, Zadravec, Šiftar z rezultatom 48,9 zasedla drugo mesto.

Med pionirkami je Jožica Mutvar v teku na 600 m s časom 1:50,4 zasedla osmo mesto. V teku na 300 m pa sta Jožica Mutvar in Suzana Kranjc dosegli rezultat 48,4.

— SNL —

TRI TOČKE POMURCEM

V slovenski nogometni ligi je bilo odigrano četrto kolo. Soboška Mura je doma premagala Triglav iz Kranja s 3:2. Strelci golov so bili: Vrščič, Šavel in Cener. Domačini (Cener) pa so tudi zastreljali enajstmetrovko. Sodil je Kranjc iz Maribora. V naslednjem kolu igra Mura z Željeznikarjem v Mariboru. Lendavska Nafta pa je doma igrala z ljubljansko Ilirijo neodločeno 2:2. Gola za Nafto sta dosegla Žižek in Banotai. Tudi Lendavčani so zastreljali enajstmetrovko. Sodil je Horvat iz Murske Sobotice. Prihodnje nedelje gostuje Nafta v Mariboru. Mura je s 5 točkami četrta, Nafta pa s tremi deseta.

V tekmovalju vzhodne skupine slovenske nogometne lige je Ljutomer izgubil s Proletarcem z 0:2. V naslednjem kolu igra Ljutomer doma z Brežicami. Ljutomer je z dvema točkama deveti.

— SRL —

TOČKI LE RADGONČANKAM

V slovenski rokometni ligi je bilo odigrano drugo kolo. Rokometaši Poleta iz Murske Sobotice so gostovali v Ljubljani, kjer jih je premagal Mokere z rezultatom 17:28, čeprav so po prvem polčasu vodili 11:9. Največ golov za Polet so dosegli: Benko 5, Horvat in Titan po 4. V naslednjem kolu igra Polet doma z ekipo Krškega. Premogane so bile tudi rokometarice Polane, ki so igrale doma z Eto iz Cerknega z 11:15. Pri Polani sta bili najučinkovitejši Hozjanova in Žižkova, ki sta dosegli po 4 gole. V naslednjem kolu gostuje Polana v Dupljah.

V tekmovalju druge slovenske rokometne lige pa so rokometarice Radgone premagale Lisco z rezultatom 25:17. Najboljše pri Radgoni so bile: Mlinarič 12 ter Mauko in Potočnik po 4 gole.

JUGOSLOVANSKI REKORD DINGA

Ljutomerske jesenske konjske dirke so bile v znamenju nekaterih dobrih dosežkov slovenskih rejcev dirkalnih kasaških konj. V pestrem sporedu šestih dirk je preko 2.000 obiskovalcev, ljubiteljev konj, videlo lepe in zanimive borbe. V dirki enovprežni handicap za 3- do 12-letne kasače je v obeh tekih zmagala Fegrina na vajetih lastnika Alojza Slaviča iz Križevca, Dingo, last Marka Slaviča iz Ključarovec, pa je dosegel nov jugoslovanski rekord. Na 1600 metrov dolgi progi je dosegel kilometrski čas 1:19,6.

Nič manj zanimiva pa ni bila dirka za prvenstvo SRS za dvoletne kasače, v kateri je prepričljivo zmagal na 1400 metrov dolgi progi Parnas lastnika Sama Selinška z rezultatom 1:27,6.

D. L.

Pomurski nogomet

I. MNL M. Sobota

Rezultati — 3. kolo
Beltinka : Radgona 3:0
Rakičan : Tešanovci 5:0
Dokležovje : Puconci 3:3
Bakovci : Tišina 4:2
Lipa : Čarda 0:0
Veržej : Rogašovci 4:2

Vodi Rakičan s 5 točkami pred Čardo, Beltinko in Tešanovci, ki imajo po 4 točke.

II. MNL M. Sobota

Rezultati — 2. kolo
Bogojina : Romah 7:2
Mehinci : Pušča 2:1 prek.
Vrelec / Apače 5:1
Gančani : Grad 2:0
Vodita moštvi Šalovec in Izakovec s 4 točkami.

III. MN L M. Sobota

Rezultati — 2. kolo
Selo : Križevci 2:0
Cankova : Tromejnik 1:1
Slaveči : Serdica 1:10
Filovci : Bratonce 7:2
Prosenjakovci prosti
Vodita Serdica in Filovci s 4 točkami.

I. ONL Lendava

Rezultati — 4. kolo
Nedelica : Mladost 3:1
Borba : Graničar 3:2
Turnišče : Petišovci 7:4
Nafta : Črenšovci 1:3
Olimpija : Hotiza 3:0
Panonija : Dobrovnik 0:0
Vodita Črenšovci in Turnišče s 7 točkami.

II. ONL Lendava

Rezultati — 4. kolo
Zvezda : Žitkovci 0:1
Odranci : Pince 9:1
Bistrica : Polana 1:0
Piramide : Kapca 0:5
Mostje : Renkovci 0:0
Lakoš prost
Vodi Kapca z 8 točkami.

ŠTEFAN KOVAČ PETI

Najboljši jugoslovanski igralci so se na otvoritvi sezone zbrali v Zagrebu na tradicionalnem turnirju »INDUSTROGRADNJA 81«. Z izjemo Kaliniča so nastopili vsi najboljši jugoslovanski igralci, ki bodo v novi sezoni igrali v domačem prvenstvu, med njimi tudi Sobočan Štefan Kovač, ki z osvojitvijo 5. mesta ni presenetil niti razočaral.

V srečanju mest je M. Sobota, katero je okrepil B. Rák, premagala Zagreb s 3:2 ter v polfinalu izgubila po veliki borbi z Novim Sadom z 2:3.

M. U.

ZOPET USPEH

SOBOŠKIH INVALIDOV

V Voždovcu v Beogradu je bilo meddruštveno srečanje športnikov invalidov Voždovca in Murske Sobotice. V kegljanju je pri moških zmagal Štefan Ambruš s 368 podrtimi keglji pred Djurom Erdelijem 292 in Brankom Pečkom 279. Pri ženskah je prvo mesto zasedla Anica Kardinar s 327 podrtimi keglji pred Anico Ambruš 279 in Anico Varga 267 kegljev. V streljanju je zmagal Karel Turner s 165 krogi, Franc Vajndorfer pa je s 151 krogi bil tretji. V šahu pa so bili uspešni domačini, ki so zmagali s 3:0. Vsi nastopajoči so prejeli plakete, najboljši pa medalje.

HOKEJ NA TRAVI

POMURJE— LIPOVCI 1:1

V prvem kolu tekmovalja v medrepubliški ligi sta se pomurska ligaša razšla brez odločitve. Gol za Lipovce je dosegel Čerpnjak, za Pomurje pa Zelko. Sodila sta Liljak in Jagodič iz Zagreba. V drugem kolu igrala pomurski moštvi v Murski Soboti. Lipovci s Concordijo, Pomurje pa z Akademikarjem.

SPEEDWAY — FINALE SVETOVNEGA PRVENSTVA V RADGONI

Radgona pripravljena na veliki finale

Obmejno mestece Gornja Radgona in z njo celotno Pomurje še nekaj časa živi v pričakovanju za veliki športni praznik — finale svetovnega prvenstva v speedwayu na dolgi stezi, ki bo v nedeljo 20. septembra 1981 na stadionu Bratstva in enotnosti v Gornji Radgoni. To je že drugič, da je mednarodna motociklistična federacija — FIM zaupala organizacijo te največje prireditve amaterskim športnim delavcem radgonskega avto-moto društva. Gre za veliki finale, saj bo na njem nastopilo kar osem dosedanjih svetovnih prvakov, že drugič pa se bosta med najboljšimi mojstri sveta spopadla tudi najboljša jugoslovanska speedwayista — domačina Vlado Kocuvan iz Radgone in Štefan Kekec iz Lendave. Posebna zanimivost pa je tudi, da bo na radgonskem finalu med 18 tekmovalci, ki prihajajo iz šestih držav, kar polovica iz ZR Nemčije. Kdo so favoriti, je kajpak težko napovedovati, saj gre za odlične tekmovalce, med katerimi je kar polovica dokaj izenačenih, in ti se lahko potegujejo za najvišjo lovoriko na svetu.

Kljub temu pa je vseeno iskati novega svetovnega prvaka med tekmovalci iz ZR Nemčije. Pričakovati je tudi nov rekord radgonske steze. In kaj lahko pričakujemo od domačih tekmovalcev? Upamo, da se bosta borila tako kot znata in nas z dobrima uvrstitvama razveselila, čeprav je jasno, da se bosta težko kosala z izkušenimi mojstri speedwaya, ki bodo imeli prednost tudi zaradi motorjev. Zanimivo je, da bo večina tekmovalcev v Radgoni nastopila na motorjih znamke weslacke, ki lahko dajejo moč tudi do 44 kw in da se je le pet tekmovalcev odločilo tekmovali na motorjih

znamke jawa, med njimi tudi Vlado Kocuvan, medtem ko bo Štefan Kekec verjetno nastopil na motorju weslacke.

V Gornji Radgoni je torej že vse nared na nedeljski veliki finale svetovnega prvenstva v speedwayu na dolgi stezi. Pravčasno so bila končana vsa dela na stadionu pri ureditvi nove ograje in tekmovalne steze. Že od prejšnjega ponedeljka deluje na sejmističu v bližini stadiona

PROGRAM PRIREDITEV V RADGONI

— Petek (18. 9. 81) ob 19. uri v rdeči hali predstavitev tekmovalcev, igrajo Minerali.

— Sobota (19. 9. 81) ob 19. uri vinska trgatev z Veselimi planšarji.

— Sobota (20. 9. 81) ob 12. uri nastop folklornih skupin: Beltinci, Petrovci, Markovci, Črenšjenci, Mladenovci, Radgona. Ob 19. uri uradna razglasitev rezultatov finala.

— Petek, sobota in nedelja — priložnostni potrošniški sejem suvenirjev, vin, mesnih in drugih izdelkov.

informativni center, v prodaji je bogata izbira spominkov, vse je urejeno za prihod štirih posebnih vlakov v Gornjo Radgono iz Brežic, Ptujja, Varaždina in Ljubljane, končane so priprave na potrošniški sejem in kulturne prireditve, pripravljeni pa so tudi gostinci za sprejem številnih ljubiteljev motociklističnega športa, ki bodo prišli v Gornjo Radgono od blizu in daleč. S tem velikim finalom pa bo radgonsko avto-moto društvo tudi proslavilo 35-letnico uspešnega delovanja.

Feri Maučec

Vlado Kocuvan in Štefan Kekec — udeleženca finala svetovnega prvenstva v speedwayu na dolgi stezi v Radgoni.

SPEEDWAY — EKIPNO DP

Zmaga Radgončanov

Na stadionu v Petišovcih je bila prva dirka v speedwayu za ekipno državno prvenstvo. Po pričakovanju sta se za prvo mesto borili pomurski ekipi — AMD Gornja Radgona in AMD Gorenje-Varstroj Lendava, lanskoletni zmagovalci. Tokrat so bili uspešnejši Radgončani, ki so zbrali 36 točk (Kocmut, Smolko, Vrbnjak, Weindorfer, Kocuvan) pred Gorenje-Varstrojem Lendava 35 točk (Lazar, Jaušovec, Horvat, Casar, Kekec). Tretja je bila Smederevska Palanka s 13 točkami in 4. Osijek z 8 točkami. Najuspešnejši tekmovalci so bili Štefan Kekec, medtem ko je najhitrejši krog dosegel Vlado Kocuvan s povprečno hitrostjo 75,3 km na uro.

Prvi Lazar

V Petišovcih je bila tretja kvalifikacijska dirka za 1. speedwaysko ligo, na kateri je sodelovalo 8 tekmovalcev iz prve lige, ki so uvrščeni od 9. do 16. mesta, in prvih 8 tekmovalcev iz druge lige. Brez poraza je zmagal Lazar (Gorenje-Varstroj Lendava) s 15 točkami pred Pavlico (Prelog) 13, Gerjevičem (Krško) 12, Horvatom (GV) in Šmitom (OS) po 11. Časarjem (GV) 10, Weindorferjem (GR) 8 točk itd.

NEPREVIDNI KOLESARJI

Aleksander Škrilec iz Pucconec se je 7. septembra peljal s traktorjem proti Sebecem. V blagem desnem ovinku zaradi neprimerne hitrosti ni uspel varno zvoziti ovinka, ampak je zadel v ograjo mostu, nato pa je vozilo zapeljalo v dva metra globok jarek. Voznik, ki je padel s traktorja, se je lažje poškodoval, gmotno škodo pa so ocenili na 60 tisoč dinarjev.

8. septembra ob 9.05 uri se je zgodila prometna nesreča v Lendavi. Janez Mesarič iz Dolnje Bistrice je pri mostu čez Ledavo začel pravilno prehitovati kolesarko Heleno Koša iz Gornjega Lakoša, vendar je ta medtem zavila na levo, ne da bi nakazala spremembo smeri, zato je prišlo do trčenja. Kolesarka, ki je padla, se je hudo poškodovala.

Iz Ljutomera poročajo o prometni nesreči Janeza Žaliga s Hotize. Le-ta je 10. septembra ob 22. uri peljal iz Jeruzalema proti Ormožu. Kaže, da je vozil z neprimerno hitrostjo, sicer osebni avto ne bi zletel s ceste in se večkrat prevrnil. Voznik in sopotnica Anica T. iz Ljutomera sta se lažje poškodovala. Poptavilo avta pa bo stalo predvidoma 50 tisočakov.

Kolesar Alojz Petrovič iz Radenec se je 11. septembra peljal skozi Radence. Med vožnjo je nepričakovano zavil na levo in tako zaprl pot osebnemu avtu, s katerim se je peljal Benjamin Kranjec iz Gornje Radgone. Avtomobilist je sicer močno zaviral, vendar nesreče ni mogel preprečiti: trčil je v kolesarja, pri

čem se je ta hudo poškodoval in so ga odpeljali v soboško bolnico.

12. septembra se je pripetila prometna nesreča na lokalni cesti na Radenskem vrhu. Kolesar Anton Domanjko s Kapelskega vrha je med vožnjo po klancu navdol zgubil ravnotežje, s tem pa tudi oblast nad kolesom, padel je in se hudo ranil.

Naslednjima prometnima nezgodoma pa je botrovalo izsiljevanje prednosti. 13. septembra ob 17.40 uri se je kolesarka Marija Muhič iz Veržaja peljala po stranski lokalni cesti in zapeljala na prednostno, ne da bi se prepričala, če to lahko varno stori. To pa je bilo usodno, kajti prav v tem hipu se je po prednostni cesti pripeljal z osebnim avtom Janez Božič iz Šalince. Dasiravno je zaviral, nezgode ni preprečil. Kolesarka je padla po cestišču in se hudo poškodovala. Na osebnem avtu je škoda za 15 tisočakov.

Franc Jelen iz Lešja pri Celju se je 13. septembra peljal z osebnim avtom skozi Gornjo Radgono. Pred prehodom pa pešce ni posvetil potrebne pozornosti morebitnemu prečkanju ceste in je čezenj peljal z nezmanjšano hitrostjo. Zaradi tega se je zaletel v 8-letnega A. S. iz Črešnjevec in ga hudo poškodoval. Deček je namreč pravilno stopal čez cesto.

Prav tako 13. septembra se je zgodila naslednja prometna

nesreča: voznik osebnega avta Valter Tiršs Trat se je peljal po lokalni cesti iz Stogovec proti Drobincem. Tu je v ostrem ovinku zaradi prekoračene hitrosti zapeljal na levo v hipo, ko se je nasproti pripeljal prav tako z osebnim avtom Janez Senekovič iz Grab. Prišlo je do silovitega trčenja in materialne škode za 50 tisoč dinarjev.

V obdobju, na katero se nanaša naše poročanje, se je zgodilo največ prometnih nesreč, katerih povzročitelji so bili kolesarji. Žal pa teden ni minil tudi brez drugih nezgod. Tako se je 8. septembra na Hotizi zgodila huda delovna nesreča. Štefan Ftičar je namreč z ročno motorno žago razrezoval deske. Med delom je list žage zletel v prsni koš in mu ga hudo poškodoval.

Nesreča z žago pa se je zgodila tudi v Črenšovcih. 12. septembra ob 13.30 uri je Franc Horvat s cirkularno žagalno drva. Za trenutek je odvrnil pozornost z vrteče se žage, pogledal je proč, žal pa je hkrati z roko segel proti žagi in nesreča je bila tu.

Požar na tovornem avtu proizvodno gradbenega podjetja Ljutomer pa lahko prav tako pripisemo malomarnosti. Ugotovili so, da je avto 12. septembra ob 21. uri zagorel, ker je nekdo pustil v vtičnici kontaktni ključ in je prišlo do kratkega stika. Materialna škoda znaša 100 tisoč dinarjev.

Š. S.

KRVODAJALCI

»MURA« — Murska Sobota: Jenez Söke (3), Ludvik Gerendaj (2), Karel Bokan (7), Janez Kuhar (7), Marjan Zalaznik (6), Rudi Drevenšek (3), Marija Mesarič (9), Terezija Kuplen (9), Marija Frumen (6), Angela Marič (5), Ida Kerčmar (4), Irena Žganjar (4), Anica Kuhar (2), Cvetka Domitrica (2), Marija Barber (6), Irena Fras (10), Marjeta Jambrovič (12), Hermina Horvat (11), Anica Grbin (1), Gabrijela Bokan (4), Danica Balažec (4), Marija Černi (7), Boža Varga (4), Anica Grah (3), Katica Martinec (3), Anica Bernjak (3), Vera Perkič (11), Šarika Kisilak (7), Jožefa Stupar (8), Angela Olaj (7), Anita Lorbek (4), Viljem Kovač (8), Vili Gider (13), Milan Nemec (8), Ladislav Vörös (8), Stefan Miholič (26), Izidor Camplin (6), Gizela Zadavec (8), Mira Bunderla (5), Angela Antolin (5), Anton Ajlec (13), Irena Žizek (7), Marija Gyergyek (5), Vera Krefta (5), Cvetka Grah (3), Elizabeta Flisar (15).

»POTROŠNIK« — Murska Sobota: Janko Berke (1).
DAROVALCEM HVALA!

POROKE

Rudolf ŽUPANEK, prodajalec, Šalovci 30 in Marija BERDEN, prodajalka, Filovci 92; Stefan ZORKO, priučeni strugar, Gančani 166 in Marija HORVAT, študentka PA, Bogojina 152; Ludvik GRABAR, zidar, Zvenjavle 36 in Darinka GOMBČO, kmetovalka, Zvenjavle 66; Valter KAVREČIČ, inženir elektrotehnike, Sp. Škofije 124/b in Irena HOLCMAN, absolventka PA, Zvenjavle 22; Vladislav PAVLINJEK, strojni inženir, Strukovci 23 in Dragica FARTELJ, komercialna tehničarka, Krnci 17; Ludvik VEREN, konfekcijski delavec, Sebeborci 92 in Cvetka CIPOT, krojačica, Sebeborci 5; Janez HOLSEDL, varilec, Petanjci 51/b in Cvetka PAJŽLAR, prodajalka, Petanjci 38; Andrej CENER, vodovodni monter, Vanča vas 58 in Sonja HORVAT, delavka v predelavi mesa, Vanča vas 75/a; Franc CIPOT, avtoličar, Lukačevci 9 in Brigita BANFI, natakarič, Rankovci 38; Miroslav KOZIC, delavec na žerjavu, Skakovci 15 in Zdenka POLMAN, kmetovalka, Murski Petrovci 29.

ZADNJA VEST

SMRT POD AVTOM

Nekaj tednov v Pomurju ni bilo prometnih nesreč, ki bi terjale najvišji davek — človeško življenje, pač pa smo bili priča manjšim nezgodam, v katerih se kot povzročitelji pojavljajo zdaj pešci, potem avtomobilisti, traktoristi, v prejšnjem tednu pa so največkrat kršili prometne predpise kolesarji. Navajamo jih v rednem delu kronike. Prometna nesreča, v kateri je izgubil življenje 20-letni Franc Zakojč iz Odrance, se je zgodila 13. septembra okrog ene ure ponoči. Uradno sporočilo, ki so nam ga posredovali na upravi za notranje zadeve v Murski Soboti, pravi, da je voznik osebnega avta Martin Peterka iz Beltince trčil z desnim blatnikom v Zakojča zaradi neprimerne hitrosti, tesnega prehitevanja in slabe vidljivosti. Ponesrečenec je med prevozom v bolnico umrl. Zakojč se je menda peljal s kolesom in hkrati potiskal še eno kolo.

Š. S.

Vsem ne bo ustrezno

Na občinski skupnosti socialnega skrbstva v Murski Soboti ugotavljajo, da se je močno povečalo število vlog za domsko in zavodsko varstvo odraslih in ostarelih in spričo tega vsem ne bo moč ugoditi. Treba bo iskati druge rešitve, med drugim postavitev stalnega ali začasnega skrbnika in podobno.

Glede družbeno denarnih pomoči velja, da bodo šele zdaj lahko poračunali že 1. aprila letos valorizirane pomoči. Kot edini vir za preživljanje znašajo 3200 dinarjev mesečno in kot dopolnilni vir poprečno 1600 dinarjev mesečno.

Na zadnji skupščini te skupnosti — bila je prejšnji četrtlet — pa so med drugim delegati soglašali, da bo delež občinske skupnosti socialnega skrbstva v Murski Soboti za pospeševanje letošnjega izvoza 941 tisoč dinarjev.

B. Žunec

Študijska knjižnica Ptuj

OBISK NA

POŠTI V BODONCIH

Letošnja izterjava naročnine za Vestnik je bila nekoliko poznejše kot prejšnja leta. Ker predstavlja naročnina še vedno pomembno finančno postavko v zavodskem materialnem poslovanju, čeprav si prizadevamo, da bi bralci plačali čimmanj, je toliko pomembnejše, da naročniki čimprej poravnate svoje denarne obveznosti do domačega tednika. Z zadovoljstvom lahko ugotovimo, da imamo med bralci dobre plačnike in vsako leto, torej tudi letos, uspemo s pomočjo pismonoš, lani pa z osebnimi položnicami, pobrati več kot 90 odstotkov naročnine že ob prvi izterjavi, torej pred žrebanjem. No, na pošti v Bodoncih pa so se prav posebej potrudili in pobrali naročnino skoraj 100-odstotno. Konkretno: od 351 naročnikov, h katerim sta se obrnila pismonoša Valter Bencak in Franc Černi, samo dva nista takoj plačala naročnine.

LEP POŠTNI URAD

Obiskali smo Bodonce. Krajevno središče, kjer so šola, samopostrežba, krajevni in matični urad, pošta, cerkev in gostilna, je nadvse lepo urejeno. Tokrat smo se predvsem zanimali za delo pošte. Zgovorni upravnik Ludvik Kočar okrog pol dneva ni imel veliko strank, torej mu časa za pogovor ni

Odlično opravljena delovna naloga

POŠTA V BODONCIH SKORAJ 100-ODSTOTNO POBRALA NAROČNINO ZA VESTNIK — VAŽEN JE ODNOS DO STRANK — LEP POŠTNI URAD

manjkalo. Zvedeli smo, da pod ta poštni urad spadajo: Bodonci, Vadarci, Beznovci, Zenkovci, Strukovci in Pucconci. Na bodonsko pošto je navezanih 518 hišnih števil. Poleg upravnika sta zaposlena dva dostavljaja: tisti, ki nosi v Bodoncih, dela samo štiri ure dnevno; tisti, ki pa se podaja po ostalih vaseh, ima osemurni delovni dan. Seveda je ta čas le »uradno« določen, sicer pa se večkrat krepko raztegne, zlasti pa ob četrtkih, ko je treba dostaviti Vestnik, ki prihaja skoraj k vsaki hiši. Domači tehnik je na tem območju še posebej priljubljen; zato je tudi tak dober odziv na plačilo naših položnic.

Sicer pa na območju bodonske pošte žive prijazni in delavni ljudje. Da je temu tako, se nismo prepričali le ob obisku središča, ampak tudi tedaj, ko smo se zapeljali v spodnji del vasi, ki sicer ni asfaltiran, je pa čutili napredek, torej rezultate dela kmetov in delavcev, zaposlenih v podjetjih, kadar se človek ozre po domačijah: številne nove hiše, mnogo je obnovljenih, precej je tudi novih hlevov, traktorjev in priključkov.

»Prebivalci tega območja se zavedajo velike prednosti, ki se jim ponuja s pošto.

Na našem uradu jih precej varčuje, tu jim izplačujemo

tudi denar za prodano mleko in živino ter poljščine. Zdaj, ko imamo avtomatsko telefonsko povezavo, je spet ena pridobitev več. Žal pa vseh 40 števil, kolikor jih ima centrala, ni izkoriščeni. Pa ne, da ne bi bilo interesentov (samo v Bodoncih bi jih bilo toliko).

Ludvik Kočar, upravnik pošte v Bodoncih.

ampak so proste številke rezervirane za ostale kraje, ki spadajo pod našo pošto. Žal dela pri napeljavi telefona krepko kasnijo.

Takole je povedal upravnik Karel Kočar, ki je zaposlen že 13 let: najprej dve leti kot dostavljaj na pošti Grad, potem pa so ga premestili v Bodonce, kjer je že 11 let upravnik. Kovprašali smo ga seveda, kako to, da je ostal tako dolgo, saj je znano, da (nekateri) delavci

ne vzdržijo dolgo v poštni službi.

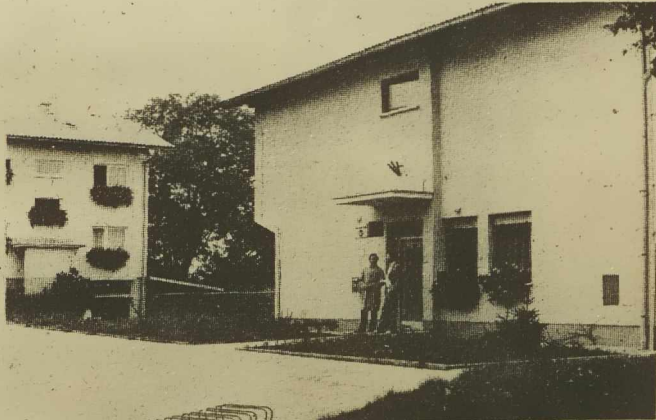
»Moj oče Alojz je bil pismonoša 35 let, torej do upokojitve zato tudi jaz nočem prekiniti dela na pošti. Tu mi je kar lepo, saj Grad, kjer stanujem, ni daleč, zdaj, ko pa je speljana asfaltna cesta, pa se mi zdi, da je do mojega delovnega mesta le nekaj korakov.«

Povedali smo, da je poštni urad v novem posloppju, ki so ga zgradili pred kakimi

Valter Bencak, pismonoša in kmet

tremi leti. V tej stavbi so tudi krajevni urad, manjša dvorana, stanovanje in še kaj. To, na kar postane človek pozoren, ko se ozre po hiši, pa so predvsem rože. Ta javna stavba jih je polna. Zanimivo: tudi upravnik vzorno skrbi za cvetlice na oknih poštnega urada. Ko bi povsod tako lepo negovali cvetje, tako vzorno skrbeli za družbeno premoženje, potem seveda nikomur ne bi mogli očitati nemarnosti.

Novo poštno poslopje v Bodoncih

KMET IN POŠTAR

Zapeljali smo se tudi k Valterju Bencaku, pismonoši, ki je zaposlen na pošti v Bodoncih samo 4 ure dnevno, drugače pa je kmet.

Pravzaprav je težko opredeliti, kaj mu več pomeni: služba ali kmetijstvo. Oboje ima namreč rad. Da je tako, bomo skušali dokazati: ko je bilo treba izterjati naročnino, se je zelo potrudil, torej je delo opravil z vso odgovornostjo, resnostjo in tudi zagnanostjo, saj vsi naročniki niso imeli denarja takoj pri roki, ampak je k takim šel (podobno kot njegov stanovski kolega) še enkrat, morda tudi večkrat — do tlej, dokler položnica ni bila plačana. To je samo en primer, ki se nanaša na navezanost na poštno službo. Kar zadeva kmetijstvo, je prav tako treba zapisati, da Valterju delovnih navad ne manjka. Kmetija, ki meri 5 hektarjev, terja čleaga

človeka. Pomagajo seveda tudi žena in ostali domači, toda brez Valterja ne gre. Potem ko okrog 12. ure pride domov, ne ve, česa bi se najprej lotil: treba je nakrmniti 11 glav živine, iti na polje, na travnik, v gozd. Veliko je tudi opravil okrog hiše. Ob našem obisku so Bencakovi kolonili. Valter si je za ta dan vzel dopust. Ni hotel, da bi zaradi kolon službo površno opravil, torej da bi hitel domov, ne da bi dostavil vse pošiljke.

Tako torej na bodonski pošti. Zdaj, ko hvalimo ta poštni urad in njegove pridne dostavljajce, pa seveda ne moremo prezreti tudi vseh ostalih pomurskih pismonoš. Da je tudi letošnja izterjava naročnine dobro uspela, je zasluga vseh poštarjev in poštaric.

Tekst:
Š. SOBOČAN
Foto:
A. ABRAHAM

GRAŠKI VELESEJEM

26. SEPT. — 4. OKT. 1981

VLJUDNO VABLJENI

20. septembra ob 14. uri na

VELIKO BLAGOVNO — DENARNO TOMBOLO

na hipodrom v Kamnico pri Mariboru!

Glavni dobitki so:

- CIMOS GA
- AVTOCAMP PRIKOLICA TRESKA
- DIANA LC 6
- 100 tisoč din gotovine in še 230 drugih dobitkov v skupni vrednosti 800 tisoč dinarjev.

VLJUDNO VABLJENI!

Pomurski zdravstveni center
M. Sobota TOZD Zdravstveni
dom M. Sobota objavlja
dela oz. naloge

hišnika kurjača v TOZD

Pogoj: osnovna šola, tečaj
za kurjača centralne kurjave
in 2-mesečno poskusno delo.

Kandidati naj pošljejo pis-
mene prijave z dokazili o iz-
polnjevanju pogojev v
15 dneh po objavi na naslov:
Pomurski zdravstveni center
M. Sobota, TOZD Zdrav-
stveni dom M. Sobota, Graj-
ska 24.

Prijavljene kandidate bomo o
izidu izbire obvestili v 30
dneh po končanem spreje-
manju ponudb.

Zavarovalna skupnost Tri-
glav, Pomurska območna
skupnost Murska Sobota

POSREDUJE PRODAJO

naslednjih karamboliranih
avtomobilov:

1. osebni avto Zastava
101 M 1300, reg. št. MS
423-52, prvič registri-
ran 28. 8. 1980, prevože-
nih 5.159 km.

Izklicna cena din 37.500,00.

2. osebni avto znamke
Zastava 126 P, reg. št. MS
292-39, letnik 1977,
prevoženih 38.126 km.

Izklicna cena din 25.000,00.

Licitacija bo na sedežu Za-
varovalne skupnosti v Mur-
ski Soboti, Titova 13 v to-
rek, 22. septembra 1981 ob
8. uri.

Ogled avtomobilov je na
dan licitacije na dvorišču
zavarovalne skupnosti. Pred
licitacijo je potrebno polo-
žiti 10% varščino od iz-
klicne cene.

ARCOMURKA

KMETIJSKO GOSPODARSTVO
RAKIČAN, n. sol. o.
Rakičan

TOZD PG BELTINCI

V KG Rakičanu TOZD PG Beltinci se bo vršila

prodaja koruznjakov

na ekonomskih enotah:
Tešanovci 2 kom.
Lemerje 1 kom.
Topolovci 2 kom.

Prodaja bo v nedeljo 20. septembra 1981 s pričetkom ob 9.
uri na omenjenih ek. enotah.

ARCOMURKA

GOZDNO IN LESNO GOSPODARSTVO
MURSKA SOBOTA, n.sol.o. in o.sol.o.

RAZPISUJE

prodajo osnovnih sredstev z
JAVNO
LICITACIJO

I. TOZD GOZDARSTVO

2 kom tovorni avtomobil TAM 4500
1 kom. »HIAB« nakladalna naprava

II. TOK GOZDARSTVO

1 kom osebni avtomobil »DYANA«, letnik 1975

Licitacija bo dne 21. 9. 1981 s pričetkom ob 8.00 uri,
na skladišču v Murski Soboti lve Lole Ribara ulica.
(preko železniške postaje).

»SOBOTA« TOZD Obrtništvo o. sub. o. Murska Sobota,
Kopališka 2.

OBJAVLJA

prosta dela in naloge

1. TAJNICE TOZD
2. REFERENTA ZA OBRAČUN IN ANALIZE
3. FRIZERJA ZA MOŠKE
4. STAVBNEGA KLEPARJA
5. STEKLARJA
6. DVEH STROJNIH KLJUČAVNIČARJEV

Poleg splošnih in z zakonom določenih pogojev morajo
kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

pod 1: srednjo šolo ekonomske ali upravno administrativne
smeri

pod 2: srednjo šolo ekonomske smeri

pod 3, 4, 5 in 6: poklicno šolo ustrezne smeri

Za vsa objavljena dela in naloge se zahtevajo enoletne
delovne izkušnje. Delovno razmerje za delo navedeno pod
točko 1, 2 se sklone za določen čas devetih mesecev, za vsa
ostala dela pa za nedoločen čas.

Poskusno delo na delih in nalogah za katere se delovno
razmerje sklone za nedoločen čas traja 45 dni.

Pismene prijave z dokazili o strokovni izobrazbi sprejema
kadrovski oddelk podjetja »SOBOTA« Murska Sobota,
Kopališka 2, v 15. dneh po objavi.

O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po preteku roka
objave.

OZIMNICA

Tudi v letošnjem letu smo vam v Eti
v Kamniku pripravili ozimnico iz vložene
in pasterizirane povrtnine na osnovi
predlogov naših številnih kupcev.
Kupite jo lahko preko vaše osnovne
organizacije sindikata in v trgovinah
z živili.

Na voljo vam je v dveh paketih:

- ETA mala ozimnica, v kateri je
12 kozarcev vloženih vrtnin, po ceni
340 din
- ETA velika ozimnica, v kateri je
24 kozarcev vloženih vrtnin in kompotov
po ceni 690 din

PRODAJA OZIMNICE SE BO PRIČELA
OKTOBRA.

Vaš oglas
v
VESTNIKU

zanesljiv
uspeh

GORNJA RADGONA

JAVNE TELEFONSKE GOVORILNICE

Dolgoletna želja delovnih ljudi in občanov občine in mesta Gornja
Radgona se bo — tako vsaj kaže — v teh dneh vendarle izpolnila. Gre za
prve javne telefonske govorilnice, ki jih bodo postavili ob mednarodnem
mejnem prehodu in na avtobusni postaji v Gornji Radgoni, kasneje pa
morda še kje.

Domača KS je že kupila potrebne kabine, vredne 120 tisoč dinarjev.
DES Gorenja Radgona je objavil brezplačno elektrifikacijo, da bodo
govorilnice ponoči osvetljene, posebej pa se je izkazala tudi soboška
delovna organizacija za PTT promet, ki bo na svoje stroške montirala
potrebne aparature.

Pri pošti so nam še povedali, da bodo novo pridobitev usposobili
najkasneje do finala svetovnega prvenstva na pešeni stezi v Gornji
Radgoni.

Govorilnice pa bodo tudi sicer še kako dobrodošle, kajti nemalo
Radgončanov in mimoidočih — med njimi veliko turistov — je doslej
ponoči, ob nedeljah in praznikih zamaženo iskalo telefon.

J. Kurbus

Radijski in televizijski spored od 18. do 24. septembra

PETEK

SOBOTA

NEDELJA

PONEDELJEK

TOREK

SREDA

ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Ob koncu tedna, 17.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 18.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.50 Tv v šoli: TV kole-dar, Angleščina, Slovenš-čina, 10.00 Tv v šoli: (do 12.05), 17.15 Poročila, 17.20 Rdeča Zora, otroška nadaljevanka TV Beograd, 17.50 Jazz na ekranu: Porl, 18.15 Obzornik, 18.25 Slo-venščina v javni rabi, 18.35 Sodobna medicina, 18.55 Ne prezrite, 19.10 Risanka, 19.15 Cik cak, 19.24 Tv in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propa-gandna oddaja, 20.00 Vitez v modrem, ameriška nada-ljevanka, 20.50 Propagand-na oddaja, 20.55 Štirideset-letniki, poljska humoristi-čna serija, 21.40 V zname-nju, 21.55 Nočni kino: Jaz, Pierre Riviere, francoski film.

Oddajniki II. TV mreže:

15.25 Sarajevo: Balkan-ske atletske igre, prenos (slovenski komentar), 18.35 Glasbena medigra, 18.45 Pesem, ki traja, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Porota, do-kumentarna serija, 20.45 Zagrebška panorama, 21.10 Narodna glasba, 21.40 Kul-tura srca (do 23.40).

TV ZAGREB

8.50 do 12.00 Izobraže-valni spored, 15.30 do 16.30 Izobraževalni spo-

red, 17.30 Poročila, 17.45 Otroška oddaja, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika skupnosti občin Rijeke, 18.45 Mladinska oddaja, 19.15 Risanka, 19.21 EPP, 19.27 Nocoj, 19.30 Dnevnik, 19.55 EPP, 20.00 Zabavnoglasbena oddaja, 20.55 EPP, 21.00 Blakovih sedem, 21.50 Dnevnik

Drugi program isto kot Ljubljana II

TV AVSTRIJA

9.30 Rdeča je (film), 10.55 Po-peye (risanka), 11.00 Može brez živcev, 11.15 Van Gogh je risal tu, 12.00 Opoldanska redak-cija, 16.00 Eci, peci, pec, 16.30 Dogodivščine Toma Sawyerja, 16.55 Spanček Zaspanček, 17.00 Pan-op-tikum, 17.30 Mi, 17.49 Reklame, 18.00 Avstrija v sliki, 18.23 Reklame, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Akti XY — nerešeno, 20.15 Modna revija, 20.20 Panorama, 21.10 Rekla-me in šport, 21.20 Nočni studio, 22.20 Poročila

TV MADŽARSKA

7.25 in 15.15 Šolska TV, 15.05 Zanesenjaki ljubezni, TV film, 16.30 Navzkrižno vprašanje, ungarska igra, 17.00 Okno, reportaže, 19.00 Delta, znanstveni ma-gazin, 19.25 Gala predstava v korist invalidov, 20.15 Naftni film; plameni nad močvirjem, Mangrove, 21.15 Samuraj, baletna predstava, 21.40 TV dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Pri-jetno soboto vam želi-mo, 16.45 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 18.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.00 Poročila, 8.05 Na obisku pri zboru „Sunco-krili“, oddaja TV Titograd, 8.35 Beli delfin, francoska risana serija, 8.50 Divja le-ta, mladinska nadaljevanka TV Beograd, 9.20 Ko utihne šolski zvonec, otroška oddaja TV Zagreb, 9.50 Narava čustvenih procesov, izobraževalna oddaja, 10.15 Nasilje v družini: Jimmy, dokumentarna oddaja, 11.20 J. Dietl: Bolnišnica na koncu mesta, češka nadalje-vanka, 12.10 Poročila (do 12.15), 15.35 Poročila, 15.40 Galeje z zakladi, ame-riški poljudno-znanstveni film, 17.10 Naš kraj, 17.25 Nogomet Sloboda: Crvena zvezda, prenos, v odmoru propagandna oddaja, 19.10 Zlata ptica, 19.15 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 Tv in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propa-gandna oddaja, 20.00 Li-scio Hit — italijanske na-rodno zabavne pesmi, 21.00 Modni utrinki, 21.05 Dvo-boj pri O. K. Corallu, ame-riški film, 23.05 TV kaži-pot, 23.25 Poročila.

ljubljska banka Pomurska banka

TV ZAGREB

9.30 do 13.00 Izobraže-valni spored, 16.05 Pre-gled sporeda, 16.10 Poro-čila, 16.15 TV koledar, 16.25 Festival otroka — Šibenik, 17.25 Tuzla: No-gomet Sloboda—Crvena zvezda (prenos), 19.15 Risanka, 19.21 EPP, 19.27 Nocoj, 19.30 Dnevnik, 19.55 EPP, 20.00 Mayer-ling (film), 22.10 EPP, 22.15 Dnevnik, 22.30 V soboto zvečer.

TV AVSTRIJA

9.35 Promenadni kon-vert, 10.25 Nočni studio, 11.30 Igrajmo skupaj, 12.00 Opoldanska redak-cija, 14.25 Ljubezen, smrt in vrag (film), 16.00 Grad-bišče, 16.30 Tehnika za otroke, 16.55 Spanček Zaspanček, 17.00 Dva x sedem 17.25 Dober večer v soboto (Heinz Conrads), 17.50 Reklame, 18.00 Avstrija v sliki, 18.23 Reklame, 18.30 Čas v sliki, 18.50 Šport in rekla-me, 19.15 Stavimo, da..., 20.55 Reklame, 21.00 Šport, 21.20 Zabav-na oddaja, 22.20 Poročila

DRUGI PROGRAM

13.30 Športno popol-dne, 16.00 Salzburški gla-dališki praznik, 17.00 Dva x sedem, 17.25 Nogomet, 18.00 Trailer, 18.23 Reklame, 18.30 Čas v sliki, 18.50 Primer za ljudskega advokata.

TV MADŽARSKA

8.05 Za otroke, 9.35 Istambulski vlak, pon, 10.40 Glasbeni film, 13.55 Živalski svet Madžarske, govedo, 14.05 Kremenčko-vi, 14.40 Brez dlake na jezi-ku, 15.25 Kviz za otroke, 15.35 Studio Szeged, Pecs, 16.40 Stare popevke, 17.35 Petje iz pokrajina, 18.30 TV dnevnik, 19.00 Teta Ro-za bo udeležila, veseloliga, 20.00 Šanson, 20.30 Vsak nosi svoj križ, film, 22.05 TV dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

10.05 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Sre-čanje na pomurskem valu, 12.00 — Spored v madžarskem jeziku, 13.00 — Doma in on-kraj meja, 13.30 — V nedeljo popoldne, 14.30 — Najlepše želje s če-stitkami in pozdravi, 16.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

DEŽURSTVO: 9.00 do 13.00 (telefon: 21-232)

TV LJUBLJANA

10.10 Poročila, 10.15 Nikar kjerkoli čez cesto, film SPV, 10.25 Živ-žav, otroška matineja, 11.25 Ljubezen po kmečko, na-daljevanka TV Beograd, 12.10 Tv kaži-pot, 12.30 Narodna glasba, 13.00 Kmetijska oddaja, 14.00 Poročila (do 14.05), 14.55 Gornja Radgona: SP v speedwayu, prenos, 17.00 Edino življenje človeka: Ivo Đani Popović, doku-mentarna oddaja TV Tito-grad, 17.35 Športna poro-čila, 17.45 Zlomljena pu-ščica, ameriški film, 19.10 Risanka, 19.15 Cik cak, 19.22 Tv in radio nocoj, 19.24 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna odda-ja, 20.00 J. Veselinov-Zar-bo in A. Diklić — V. Radovanović: Baza na Donavi, nadaljevanka Tv Novi Sad, 21.00 Propa-gandna oddaja, 21.05 Ti-tograd skozi stoletja, do-kumentarna oddaja Tv Titograd, 21.35 V zname-nju, 21.55 Nogometna reportaža Radnički—Haj-duk, 22.25 Športni pre-gled

ljubljska banka Pomurska banka

TV ZAGREB

9.45 Pregled sporeda, 9.50 Poročila, 10.00 Glas-beni tobogan, 10.55 Tršić: Vukova skupščina (pre-nos), 12.30 Narodna glas-ba, 12.58 EPP, 13.00 Kmetijska oddaja, 14.00 Studio 071, 14.30 Bratje Marx v cirkusu (film), 16.00 Nedeljsko popol-dne, 17.30 Rumena ruta (film), 19.00 Risanka, 19.20 EPP, 19.27 Nocoj, 19.30 Dnevnik, 19.55 EPP, 20.00 Baza na Dona-vi (serijska drama), 21.00 EPP, 21.05 S kamero po svetu, 21.35 Dnevnik, 21.55 Reportaža: Radni-čki—Hajduk, 22.25 Špor-tni pregled

TV AVSTRIJA

10.00 Tiskovna ura, 11.00 Vzgojna oddaja, 14.10 Rojena včeraj (film), 15.50 Nils Holgers-son, 16.15 Popotovanje z Odisejem, 16.45 Klub se-niorjev, 17.30 Mi, 18.00 Avstrija v sliki, 18.25 Religija, 18.30 Čas v sliki, 18.50 Šport, 19.15 Mali dunajski teater, 21.10 Šport, 21.25 Poročila

TV MADŽARSKA

7.15 Za cicibane, 8.05 Proti bandi, otroška nadaljevanka, 8.30 Klovn, 9.10 Kviz za otroke, 10.20 Šola za tenis, 10.35 Slova-ška folklor, 13.30 Portret; H. Schliemann, 14.15 Pe-sem doni, 14.50 17 trenut-kov pomladi, sovjetska na-daljevanka, 16.10 Spored prihodnjega tedna, 16.50 Dviganje uteži, 18.00 Te-den, 19.00 Poročila, 19.05 Petrocelli, kriminalka, 19.55 Družabna igra, 20.35 Šport.

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Spo-red slovenske narodno-zabavne glasbe, 16.30 — Sportna oddaja, 16.40 — Najbolj iskane plošče preteklega te-dna, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.45 Tv v šoli: Tv kole-dar, Koš za košem, Kul-tura branja, Marijan Deto-ni, 10.00 Tv v šoli: Mate-rinščina, Risanka, Zemlje-pis, Mali program, Risan-ka, Iz arhiva šolske Tv, Zadnje minute (do 12.05), 15.30 Tv v šoli: Matemati-ka, Koš za košem, Moja pot od doma do šole, Tla (do 16.35), 17.20 Poročila, 17.25 Ciciban, dober dan: Akvarij, 17.45 Berberska rapsodija, češki kratki film, 18.05 Jedrska revolu-cija: Atom pred vojno, 18.35 Obzornik, 18.45 Mladinska oddaja, 19.15 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 Tv in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna odda-ja, 20.00 A. Stuparich: Zadnje šolsko leto, 2. del Tv drame, 21.00 Propa-gandna oddaja, 21.05 Kulturne diagonale, 21.45 V znamenju

ljubljska banka Pomurska banka

ODDAJNIKI II. TV MREŽE: 17.45 Otroška oddaja, 18.00 Miti in legende, otroška oddaja, 18.15 Izobraževalna od-daja, 18.45 Glasbena medigra, 18.50 Športna oddaja, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Znanost in mi, 20.50 Zagrebška panorama, 21.15 Skag, serijski film (do 22.25)

TV ZAGREB

8.45 do 12.00 Izobraže-valni spored, 15.30 do 16.35 Izobraževalni spo-red, 17.35 Pregled spore-da, 17.40 Poročila, 17.45 Lutkarji, 18.00 Miti in legende, 18.15 TV kole-dar, 18.45 Mladi za mla-de, 19.15 Risanka, 19.21 EPP, 19.27 Nocoj, 19.30 Dnevnik, 19.55 EPP, 20.00 Pustolovec pred vrati (drama), 21.25 EPP, 21.30 Izbrani trenutek, 21.35 Mozaik, 22.20 Dnevnik.

TV AVSTRIJA

8.00 Jutranja poročila, 8.05 Eci, peci, pec, 8.30 TV kuhinja, 9.00 Šolska TV, 9.30 Ljubezen, smrt in vrag (film), 11.05 Vese-lje z naravo, 11.15 Biblij-ske živali, 12.00 Opoldan-ska redakcija, 16.00 Eci, peci, pec, 16.30 Lassie, 16.55 Spanček Zaspan-ček, 17.00 Konjske zgod-be, 17.30 Mi, 17.54 Rekla-me, 18.00 Avstrija v sliki, 18.23 Reklame, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Šport v ponedeljek 20.05 Prizori-šče: New York, 20.50 Večerni šport, 21.20 Poro-čila

DRUGI PROGRAM

8.00 Parada ob 60 letni-ci Gradiščanskega, 17.00 Znanost danes, 17.30 Li-nija Onedin, 18.23 Rekla-me, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Dallas, 20.05 Schil-ling, 20.50 Deset pred deseto, 21.20 Hiša na Tretji cesti (film); 23.05 Poročila

TV MADŽARSKA

Ni sporeda

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Ne-kaj minut z ..., 16.30 — Glasbena oddaja, 16.40 — Aktualna tema, 18.00 — Sotočje, 18.45 — Prijetni glasbeni utrinki, 19.00 — Vklju-čitev osrednjega slo-venkega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.55 Tv v šoli: Tv kole-dar, Matematika, Od do-ma do šole, Dnevnik 10, 10.00 Tv v šoli: Dokumen-tarni film, Risanka, Knji-ževnost in jezik, Mali program, Glasbeni pouk, Zadnje minute (do 12.05), 15.30 Tv v šoli: Vzajemna pomoč samoupravljalcev, otok Hvar (do 16.20), 17.05 Poročila, 17.10 Beli delfin, francoska risana serija, 17.25 Praznični dnevi Slovenske folklo-re, 17.55 Pisani svet: Šibenik, 18.30 Obzornik, 18.40 Čas, ki živi: Prva je gorela Rašica, 19.10 Risanka, 19.15 Cik cak, 19.24 Tv in

ljubljska banka Pomurska banka

radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Pripoved o stereo-tipnem vprašanju, doku-mentarna oddaja, 20.50 Propagandna oddaja, 21.00 C. Brule: Voltaire — Ta vražji človek, fran-coska nadaljevanka, 22.00 V znamenju, 22.15 Za lahko noč z Ireno Grafe-nauer

TV ZAGREB

8.55 do 12.00 Izobraže-valni spored, 15.30 do 16.20 Izobraževalni spo-red, 17.35 Pregled spore-da, 17.45 Avantura, 18.15 TV koledar, 18.25 Kroni-ka skupnosti občin Osje-ka, 18.45 Splošni ljudski odbor, 19.15 Risanka, 19.21 EPP, 19.27 Nocoj, 19.30 Dnevnik, 19.55 EPP, 20.00 Aktualnosti, 20.55 EPP, 21.00 Do Montreala in nazaj, 22.40 Dnevnik.

TV AVSTRIJA

8.00 Jutranja poročila, 8.05 Eci, peci, pec, 8.30 Angleščina, 9.00 Šolska TV, 9.30 Ta ni od včeraj (film), 11.10 Može brez živcev, 11.20 Klub senior-jev, 12.00 Opoldanska redakcija, 16.00 Eci, peci, pec, 16.25 Tudi hec mora biti, 16.55 Spanček Zaspanček, 17.00 Hidroplan, 17.30 Mi, 17.54 Reklame, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Argumenti, 20.15 Zrcalne slike, 21.05 Videoteka, 22.50 Poročila

DRUGI PROGRAM

16.45 Šolska TV, 17.00 Usmeritev, 17.30 Linija Onedin, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Avstrijski kviz, 20.45 Reklame, 21.50 De-set pred deseto, 21.20 Klub 2 in poročila

TV MADŽARSKA

7.30 in 13.05 Šolska TV, 14.40 Naše telo; vegetativno živčevje, 15.05, Za naše zdravje, 15.20 Sedem krat-kih življenj ing. Hagare, na-daljevanka, 16.15 Utica, 16.45 Svet jezika, 17.30 Rock, 18.30 TV dnevnik, 19.00 Istambulski vlak, nadaljevanka, 20.05 Studio '81, kulturni tednik televi-zi-je, 21.05 Tveganje; konku-tenca na svetovnem tržišču, 21.35 TV dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Ne-kaj minut z ..., 16.30 — Glasbena oddaja, 16.40 — Aktualna tema, 18.00 — Sotočje, 18.45 — Prijetni glasbeni utrinki, 19.00 — Vklju-čitev osrednjega slo-venkega sporeda.

TV LJUBLJANA

9.00 Tv v šoli: Tv kole-dar, Vzajemna pomoč samoupravljalcev, Otok Hvar, 10.00 Tv v šoli: Biologija, Risanka, Koc-ka, kockica; Risanka, Te-lšna vzgoja, Zadnje mi-nute (do 12.05), 17.25 Poročila, 17.30 Cirkus, 17.55 Romantika proti klasicizmu, angleška do-kumentarna serija, 18.25 Obzornik, 18.40 Glasbena oddaja, 19.10 Risanka, 19.15 Cik cak, 19.24 Tv in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Film tedna: Naša hči, kamerunski film, 21.40 Majhne skrivnosti velikih kuharskih moj-strov, 21.45 Miniature: Stane Dremelj, 21.55 V znamenju

ODDAJNIKI II. TV MREŽE:

17.10 Tv dnevnik v madžarščini, 17.30 Tv dnevnik, 17.45 Dom in otroštvo, 18.15 Splošna ljudska obramba, 18.45 Nogometna reportaža Di-namo—Partizan, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Bifet, 21.35 Zagrebška panora-ma (do 21.55)

TV ZAGREB

9.00 do 12.00 Izobraže-valni spored, 17.25 Pre-gled sporeda, 17.30 Poro-čila, 17.45 Slike otroštva in domačije, 18.15 TV koledar, 18.25 Kroni-ka skupnosti občin Bjelova-ra, 18.45 Nogomet Dina-mo—Partizan (reporta-ža), 19.15 Risanka, 19.21

ljubljska banka Pomurska banka

EPP, 19.27 Nocoj, 19.30 Dnevnik, 19.55 EPP, 20.00 Prosta sredi, 21.15 Portreti, 22.00 Dnevnik.

TV AVSTRIJA

8.00 Jutranja poročila, 8.05 Tudi hec mora biti, 8.35 Francoščina, 9.05 Šolska TV, 9.35 Gabilan, moj najboljši prijatelj (film), 11.00 Argumenti, 12.00 Opoldanska redak-cija, 16.00 Lutke, 16.30 Wickie in silaki, 16.55 Spanček Zaspanček, 17.00 Smeh na recept, 17.30 Mi, 17.49 Reklame, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Dr. med. Francoise Gailland (film) 20.50 Poročila

DRUGI PROGRAM

17.00 Dežela in ljudje, 17.30 Linija Onedin, 18.23 Reklame, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Šport, 21.10 Deset pred deseto, 21.40 Umetnine, 23.10 Poročila

TV MADŽARSKA

8.05 in 13.30 Šolska TV, 8.50 TV reprize: Stop; Del-ta; Tom in Julie, franc. film, 15.25 Srbija, Makedo-nija, potopisni film, 16.10 Prometna varnost, 16.35 Naše telo; refleksi, 17.20 NOGOMET, Romunija—Madžarska, kvalifikacijska tekma za svetovno prven-stvo, prenos iz Bukareste, 19.15 TV dnevnik, 19.45 Modra luč, kriminalistične reportaže, 20.00 Glasba; panorama, 21.35 TV dnev-nik.

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Glasbena oddaja, 16.30 — Kultura in mi — mi in kultura, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.55 Tv v šoli: Tv kole-dar, Matematika, Serijska proizvodnja, Tla, 10.00 Tv v šoli: Kemija, Risanka, Združeni narodi, Risan-ka, Pravljica, Zadnje mi-nute (do 12.05), 15.25 Nogomet OFK Beo-grad—Sarajevo, prenos (do 17.15) v odmoru, 17.30 Poročila, 17.35 Div-ja leta, mladinska nada-ljevanka TV Beograd, 18.00 Nova obzorja, do-kumentarna serija Tv No-vi Sad, 18.30 Obzornik, 18.40 Po sledeh napredka, 19.10 Risanka, 19.15 Cik cak, 19.24 Tv in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik, 19.55 Propagandna oddaja, 20.00 Bobu Bob, 21.30 Propagandna oddaja, 21.35 Iz koncertnih dvor-an — M. Lipovšek: Or-glar (kantata), 22.05 V znamenju

ODDAJNIKI II. TV MREŽE:

17.10 Tv dnevnik v madžarščini, 17.30 Tv dnevnik, 17.45 Babičin vnuk, otroška oddaja.

ljubljska banka Pomurska banka

18.15 Znanost, 18.45 Tv kabaret, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Kino oko, 23.00 24 ur (do 23.05)

TV ZAGREB

8.55 do 12.00 Izobraže-valni spored, 15.25 Nogo-met: OFK Beograd—Sa-rajevo (prenos), 17.25 Pre-gled sporeda, 17.30 Poro-čila, 17.45 Babičin vnu-kec, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika skupnosti občin Splita, 18.45 Zeleni kabaret, 19.15 TV kuhinja, 19.21 EPP, 19.27 Nocoj, 19.30 Dnevnik, 19.55 EPP, 20.00 Argu-ment, 20.45 EPP, 20.50 Videokviz, 21.35 Dnev-nik, 21.50 Skladatelju — borci: Pavle Sivić

TV AVSTRIJA

8.00 Jutranja poročila, 8.05 Eci, peci, pec, 8.30 Dežela in ljudje, 9.00 Šolska TV, 9.30 Mamička (film), 11.00 Može brez živcev, 11.15 Waltonovi, 12.00 Opoldanska redak-cija, 16.00 Eci, peci, pec, 16.30 Marco, 16.55 Span-ček Zaspanček, 17.00 TV kuhinja, 17.30 Mi, 17.54 Reklame, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Mladi mož (film), 20.25 Pridi! Mustafa! — Pojdi!, 21.10 Večerni šport, 22.00 Poročila

DRUGI PROGRAM

tedenski koledar

PETEK, 18. september — Irena SOBOTA, 19. september — Konstanca NEDELJA, 20. september — Suzana PONEDELJEK, 21. september — Mateja TOREK, 22. september — Mavricij SREDA, 23. september — Slavojka ČETRTEK, 24. september — Nada

kino

„PARK“ MURSKA SOBOTA
18. septembra ob 18. in 20. uri in 20. septembra ob 16., 18. in 20. uri italijanski barvni kinemaskopski film: „AFERA CONCORDE 79“;
21. in 22. septembra ob 18. in 20. uri španski barvni vstavistijski film: „ZBOGOM LJUBEZEN, ZBOGOM“;
23. in 24. septembra ob 18. in 20. uri španski barvni vstavistijski film: „ČRNI MEC“;

prodam

VW 1200 — letnik 1974 registriran do februarja 1982, prodam. Ivan Kerman, Urban 16, Strigova. In-325
RENAULT 12 — letnik 1976 — registriran do julija 1982, prodam. Informacije tel. 81-304 po 18. uri. In-326
PRIKOLICO za osebni avto prodam. Ivan Muršič, Ljutomer, Frana Kovačiča 12. In-327
VODOVODNO ČRPALKO — enofazno — kompletno z rezervarjem, prodam. Naselje Borisa Kraigerja 9, M. Sobota, popoldne. M-OP
GROZDJE z vinogradom in majhen sadovnjak v Strehovcih ali samo grozdje prodam. Bogojina 25. M-AK
LESTENEC /luster/ — leseni, ročna izdelava, prodam. Naslov na upravi lista. M-HH
VARILNI avtogeni aparat Rothemberger 2750 stopinj C, predvsem za žlahtne kovine in VAREKS univerzalni varilni aparat — nova — prodam. Avguštin, Partizanska 120, Lendava, od 6. do 14. ure, tel. 75-350. Le-318
LADA 1200 letnik 1971, prodam. Banovci 7, Veržej. In-322
REZERVNE DELE za SILO-KOMBAJN „Njuholland“ prodam. Gaberje 96. Le-317
MLADIČE nemške doge — črnebele z rodovnikom, prodam. Tel. 75-782. Le-316
HIŠO z ohišnico 34 arov v Dobrovniku in 20 arov vinograda, prodam. Interesenti naj se javijo v soboto in nedeljo v Petišovcih 156. Le-312
BARVNI TELEVIZOR, radio, peč na olje in grozdje v vinogradu /šmarnica/ prodam. Miklošičeva 23, M. Sobota. M-3207
ZASTAVA 101 Mediteran — letnik 1980, ugodno prodam. Gusti Gomboc, Tropovci 20/č, popoldan. M-3208
FIAT 750 Ciporeks 30/2 kub. m, 20/1 kub. m, prodam. Kurnjek, blok nasproti trgovine Usnja, M. Sobota. M-3209
GROZDJE z brajd prodam. Petanjci 57. M-3210
TRAJNO GOREČO PEČ — skoraj novo, peč na olje, kombinirano peč za kopalnico, kolesa 4 kom. za kadeta 13 colov z zimskimi gumami in 4 kom. gume 750/16 rabljene, prodam. Franc Grah, Črnelavci n. h. Tel. 23-109. M-3211
20 arov koruze in grozdje v Lipovcih, prodam. Informacije, Gregorčičeva 34, Beltinci. M-3212
ČZ 350 dobro ohranjen prodam. Žitna 4, Beltinci. M-3213
BELO GROZDJE prodam. Andrejci 13, Martjanjci. M-3214

KOSO za FE 35 in pastir na baterije, prodam. Tišina 56. M-3215
OPEL KADET — starejši letnik, dobro ohranjen, prodam. Gradišče 27. M-3216

MLIN KLADIVAR večji z 32 kladivi in koruznjak železen, prodam. Milan Osterc, Veržej 77. M-3217
ZASTAVA 101 L letnik julij 78, prodam. Informacije tel. 74-304, po 14. uri. M-3218
GROZDJE na brajah prodam. Štefana Kuzmiča 10, M. Sobota. M-3219
KRAVO mlado — tretji 5 mesecev breja, prodam. Melinci 3. M-3220
TRODELNE BRANE ljuotomerske prodam. Godina, Pečarovci 72. M-3221

HIŠO v Gor. Bistrici ter globok otroški voziček, prodam. Ob kanalu 8, M. Sobota. M-3230
BELO VINO /šmarnico/ iz strehovskih gorc prodam. Jurij Vrtačič, Lendavska 17/c, M. Sobota. M-3231
SVINJO s prašiči prodam. Vrazova 17, M. Sobota. M-3233
GNOJ kvaliteten tudi za vrtove in vinograde prodam. Brezovci 40, Puconci. M-3234
TELICO brejo prodam. Lutomerci, G. Radgona. M-3235
AVTO CITROEN CX letnik 1980 ali avto Fiat 132 GLX 2000 prodam. Ignac Rajh, Bakovci. M-3237
ŠKODO 110-L letnik 74 prodam. Ogorevc, St. Rozmana 4/II-14. M-3238
R 4 letnik 1975 prevoženih 57.000 km ugodno prodam. Prečna 18, Bakovci. M-3239
VW 1600 letnik 1972 generalno popravljen po ugodni ceni, prodam. Radovci 16, Grad. M-3240
OSEBNI AVTO FIAT 126 P letnik 1979 prodam. Viljem Haki, Štefana Kovača 16, M. Sobota. M-3241
TRAKTOR HOFERŠRANS s koso in plugami prodam. Rakičan 82. M-3242
RENAULT 10 letnik 1970 neregistriran tudi za dele ugodno prodam. Informacije tel. 21-975. M-3244
TOMOS E 90 prodam. Lahko tudi po delih. Srečko Cifer, Kukeč 13, Križevci v Prekmurju. M-3245
ZASTAVO 750 nujno prodam. Puzevci 13, tel. 23-020 do 16. ure. M-3246
SIMCA 1000 LS letnik 1976 prodam. Cankarjevo naselje 41, M. Sobota. M-3248
CENTRALNO PEČ „Zrenjanin“, litoželezna 35.000 kalorijska s termotomatom in mešalnim ventilom prodam. Cankarjeva 64, M. Sobota. M-OP
R 6 dobro ohranjen prodam. Šalamenci 86, Puconci. M-3250
KUHNJSKO MIZO s stoli in omaro ter dodatno peč prodam. Kidričeva 2, M. Sobota. M-3252
MALE PUJSKE prodam. Kupšinci 72. M-3253
MOPED prodam. Krog 31. M-3255
FIAT 750 prodam. Štefan Kovač, Puconci 18. M-3256
RABLJENO STREŠNO OPEKO folc večje količino prodam. Kuplen, Rakičan 133. M-3257
ŠKODA 110 R COPPE prodam. Lendavska 1, Ljutomer. M-3259
OTROŠKO košarico, globok in športni voziček /oba sta uvožena/ prodam. Mala Nova 4, M. Sobota, popoldan. M-3222
GROZDJE šmarnico prodam. Puhani, Bogojina 17. M-3223
MALE PUJSKE in grozdje šmarnico in kleton prodam. Rakičan 57. M-3224
DIANA 6 LC — letnik 1981 avgust, ugodno prodam. Anton Maretič, Tomšičeva 14, Lendava. M-3225
TRAKTOR Ferguson 35 prodam. Kuzma 47/a. M-3226
FIAT 126 P letnik 1979 ugodno prodam. Šarkanj, Mojstrska 2, M. Sobota. M-3227
R 4 letnik 1979 prodam. Hajdinjak, Jurij 22, Rogošovci. M-3228
ZEMLJO primerno za vinograde, sadovnjake in počitniške hišice 50 m od glavne ceste, lepa sončna lega in mešani gozd, prodam. Gergorec, Andrejci 58. M-3193
KRAVO s telerom in kravo devet mesecev brejo prodam. Črnelavci 49. M-3194

KRAVO stáro, 8 let, vozno /z bikcem starim mesec dni/, prodam. Črenšovci 212. M-3195
HIŠO, zgrajeno do I. faze, in ostali gradbeni material v Moravcih 73, pošta Bučkovci prodam. Informacije v Moravcih 73 in Radoslavcih 31. M-3196
STREŠNO OPEKO biber, cca 1500 kom, folc cca 600 kom in grozdje /šmarnico cca 100 kg/ prodam. Pomagamo obrati, Kobilje 27 pri gostilni. M-3198
DRVA 8 kub. m in DROBILEC, KLADIVAR 12 cm, prodam. Predanovci 12. Puconci. M-3199
FIAT 126 P star dve leti prodam. Tomšičeva 8/a, M. Sobota. M-3200
MEŠANI GOZD 40 arov na Goričkem prodam. Naslov v upravi lista. M-3200

Ne odlašajte
Slikajte se za novo osebno izkaznico

pri FOTO HOCHSTÄTTER FR.

M. Sobota, Trg zmage 3
Kvaliteta zagotovljena!

SPALNICO prodam. Kuhar, Oktobrske revolucije 12, M. Sobota. M-3203
ŠPORTNI MOPED /izredne oblike/ — narejen doma, prodam. Kerin, Frana Kovačiča 20, Ljutomer. In-323
KRAVO stáro štiri leta, brejo osem mesecev, kontrola A, prodam. Gederovci 14. M-3204
MERCEDES 220 in ZASTAVO 101 prodam. Informacije tel. 23-622. M-3206
KOMBAJN MASSE FERGUSON univerzal 680 — širina kose 2,70 m — prodam. Tel. 21-691. M-3156
FIAT 850 SPORT COUPE ugodno prodam. Viktor Benko, Sotina 51, Rogošovci. M-3157
WARTBURG, karamboliran, prodam. Rakičan 96. M-3159
ZAMRZOVALNO SKRINJO 220 l Gorehje in trifazni HIDROFOR prodam. Jože Gjerek, Lola Ribarja 19, M. Sobota. M-3160
FIAT 1300 ugodno prodam. Tel. 78-001. od 7. do 14. ure. M-3161
WARTBURG CARAVAN — letnik 1979 — v dobrem stanju, prodam. Viljem Gaber, Nuskova 4, Rogošovci. M-3162
GROZDJE, šmarnico (okrog 500 kg), prodam na Vaneči, Žitna 27, tel. 22-364. M-3163
KUHNJSKO KORITO, mizo in nadstropno posteljo prodam. Žitna 27, tel. 22-364. M-3163
BELO VINO (šmarnico) za 15,00 din prodam. Ivanjševci 15, Prosenjakovci. M-3164
ŠPIROVCI 5—7 m dolžine zidne lege 6—7 m in 2 sode 300 l, prodam. Moščanci 63. M-3167
KRAVO, stáro štiri leta, prodam. Izakovci 20. M-3167
KORUZNJAK iz žaganega akacijevga lesa z gosto žično mrežo — dimenzije 8 x 3 x 1,10 — pokrit s salinitom — star tri leta, prodam. Gorica 45, Puconci. M-3169
GRADBENO PARCELO v G. Petrovcih (spodaj) ob glavni cesti prodam. G. Petrovci 39. M-3170
PONY EKSPRES, moped s štirimi prestavi in 700 kom. teraco plošče prodam. Vanča vas 25. M-3171

NSU 1200 v voznom stanju prodam. Odranci 87/a. M-3122
FIAT 750 dobro ohranjen prodam. Alojz Ficko Cankarjevo naselje 38, M. Sobota. M-3123
VELIKOCVETNE mačehe po ugodni ceni dobite pri Vrtnarstvu Kurbus, Mele. M-3124
TRAKTOR UNIMOG prodam. Jože Jarc Partinje 104, Jurovski dol. M-3128
TRAKTOR STEYER 180/a s koso, jermenico in plugi prodam. Mladinska 48, Bakovci. M-3129
MREŽE za beton (8 in 6) prodam. Brezovci 55. M-3130
LESENO UTO v dobrem stanju ugodno prodam. Naslov na upravi lista. M-3131
500 l belega vina prodam. Cena 25,00 din za liter. Turnišče 248. M-3132

TRAKTOR STEYER 180 s koso in jermenico, registriran do junija 82, prodam. Ivanci 65, Bogojina. M-3133
PEČ za centralno kurjavo ugodno prodam. Trstenjakova 62. M-3134
TAM 4500 ugodno prodam (lahko tudi z delom). Tel. 77-035. M-3135
PLATIŠČE z gumami za prikolico (4 kom.), skoraj nove, prodam. Martin Kuzma, Skakovci 36, Cankova. M-3136
PUJSKE stare 7 tednov, prodam. Šadl, Rakičan n. h. M-3137
TRAKTOR STEYER tip 180 KS, prodam. Turnišče 209. M-3138
STISKALNICO za baliranje sena in slame ter klinaste brane, 4-delne, prodam. Alojz Raj, Turnišče 26. M-3139
STISKALNICO za grozdje z velikim „prešpanom“ prodam. Traktor STEYER 18 ali 15 kupim. Jože Grlec, Vadarci 98, Bodonci. M-3140
GRADBENO parcele v Bakovcih prodam. Informacije pri Cilki Vignali, Bakovci 133. M-3036
ZASTAVO 101 prodam. Petanjci 91. M-3141
NOVO BETONSKO OKNO 80 x 100 prodam. Večeslavci 14/a, Rogošovci. M-3142
BELO VINO, sortno, prodam. Naslov na upravi lista. M-3144
ZASTAVO 101 prodam. Lipovci 134. M-3145
PARCELO 30 arov — primerna za vikend — v Mačkovcih ob glavni cesti, prodam. Informacije Mirjana Zelko, Petrovci 31/a. M-3146
ČRNO-BELI televizor Gorenje — dobro ohranjen — prodam. Barbarič, St. Rozmana 4, stan. 25. M-3147
ŠKODO 1000 MB ugodni prodam. Telefon 23-497 ali Kroška 30. M-3148

SILAŽNI KOMBAJN hagedorn po ugodni ceni prodam. Drago Gider, Korovci 11, Cankova. M-3149
CISTERNO za gnojeko 1700 l, malo rabljeno, in tridelne klinaste brane, ugodno prodam. Dezider Bagola, Beznovci 4, Bodonci. M-3150
KRAVE kontrola A po izbiri prodam. Herman, Veča, BODONCI 107. M-3154
ZASTAVO 101 METAL — letnik 1977 — prodam. Naslov na upravi lista. M-3155
STANOVANJE 44 kv. m v Ljutomeru, Miklošičev trg, prodam. Informacije pri Francu Šauperlu, Ormoška cesta 11, Ljutomer. In-300
125 PZ letnik 1973 v nevoznom stanju prodam. Milan Halas, Lukavci 7, Križevci pri Ljutomeru. In-313
500 kom. FASADNE OPEKE prodam. Matija Kaučič, Branoslavci 24, Ljutomer. In-314
ŠKODO 110 LS — letnik 1972 (december) poceni, prodam. Logarovci 6/A, Križevci pri Ljutomeru. In-315
KOMBANJ „KLAS“ DIESEL prodam. Jože Horvat, Cven 55, Ljutomer. In-316

VEČJO KOLIČINO GROZDJA na lepo urejenih brajah in 300 l domačega vina prodamo. Informacije, Turistična agencija „INTEGRAL“, Ljutomer, Glavni trg 1. In-319
ŠOTOR za štiri osebe (enkrat rabljen) prodam. Informacije pri Mladen Rajh, do 14.30 v trgovini „Vesna“. Cezanjci, po 15. uri Slamnjak 8, Ljutomer. In-320
Osebni avto ZASTAVA 750 — letnik 1975 ugodno prodam. Janez Žabota, Pristava 6, Ljutomer. In-321
TRAJNOGOREČO PEČ prodam. Puconci 28. M-3173
100 l kvalitetnega domačega vina (šipon, rizling, burgundec) po ugodni ceni prodam. Jože Rozman, Radenci 12. M-3174
GRADBENO PARCELO v Rožičkem vrhu (blizu asfaltne ceste na sončni legi) prodam. Erna Ritonja, Rožički vrh 80, Videm ob Štavnici. M-3176
ŠKODA 120 LS — stara 22 mesecev — prevoženih 12.000 km, prodam. Informacije, Dom Tehnike, M. Sobota, oddelek „AKUSTIKA“. M-3178
JAZZ TROBENTO novo Sirius — ČSSR z garantnim listom in kovčkom — ugodno prodam. Vlado Mičev, Vinka Megle 10, M. Sobota. M-3179
TRAKTOR DAVID BRUN registriran do aprila 82, prodam. Domajinci 26, Cankova. M-3180
DIANA 6 — registriran do marca 1982, prodam. Tel. 79-413, dopoldne. M-3181
GROZDJE 500 trsov — lepe šmarnice, prodam. Casar, Bogojina 27. M-3182
KOMBI ZASTAVA 750 430 K, v voznom stanju, prodam. Alojz Titan, Vrtina 10, Bakovci. M-3183
FIAT 125 P letnik 1975 novi motor prodam. Dr. Kiršner, Križevci 147, v Prekmurju. M-3184
DVA SODA 250 l prodam. Marija Mekicar, Martjanjci n. h. M-3185
MALE PUJSKE prodam. Vanča vas 36, Tišina. M-3187
TRAKTOR STEYER 180 s plugi in koso, registriran do 1. 9. 1982, prodam. Alojz Zdravec, Nedelica 150, Turnišče. M-3188
STISKALNICO za grozdje in 130 l sod, prodam. Kroška 40, M. Sobota. M-3189
MALE PUJSKE prodam. Borejci 37, Tišina. M-3190
KRAVO brejo 7 let stáro prodam. Peter Kranjec, Lončarovci 27, Križevci v Prekmurju. M-3191
AVTO MINI MORIS letnik 1978 prodam. Tel. 74-704. M-3192

kupim

WARTBURG ali CARAVAN od 1977 leta naprej kupim. Naslov v upravi lista. M-3205

sobe

SOBO opremljeno s posebnim vhodom oddam dvema fantoma ali dvema dekletoma. Partizanska 50, M. Sobota. Informacije od ponedeljka dalje. Tel. 22-037. M-3249

zaposlitve

KV ali NK delavko cvetličarstvo sprejem. Cvetličarstvo Györfi, Murska Sobota — nasproti avtobusne postaje. M-3030
PEKOVŠKEGA POMOČNIKA sprejemamo takoj. Stanovanje in hrana v hiši. Pekarna Davorin Vidic, Jesenice, Brata Rupar 9. M-3211
Soboslikarstvo-pleskarstvo Franc Dvanajščak, Ljutomer (Radomerje 25/a) sprejemamo v delovno razmerje: 1. KV soboslikarja in pleskarja — ličarja in 2. pomožnega delavca za priučičev v stroki. In-324
Natakarja, natakarico sprejemamo takoj. Vajen samostojnega dela — dela vsak drugi dan, nedelje proste. Gostišče pri avtobusni postaji. Kidričeva 31, M. Sobota. Tel. 069-21-385. M-3263

razno

GARAŽO oddam v najem. Mira Korošec, Panonska ulica 15, Gornja Radgona, telefon 74-876. M-3111
NJIVO (50—80 arov) v Murški Soboti ali okolici vzamem v najem. Franc Sever, St. Rozmana 8/IV-26. M-3143
PREKLIC!
Preključem veljavnost spričevala za 6. razred OŠ Gornja Radgona. Daniel Fras, Zbigovci 24, p. Gornja Radgona. M-3151
OBVESTILO!
Obveščam vse stranke, da v roku enega meseca po objavi odnesejo blago, ki so ga prinesle za šivanje. Jožica Gomboc, Šivilja, M. Kuzmiča 41, M. Sobota. M-3153
PREKLIC!
Preključem veljavnost zaključnega spričevala za 8. razred, letnik 1979/1980, OŠ Šalovci. Milan Cör, Budinci 63, p. Šalovci. M-3165
OBVESTILO!
OPRAVLJAM VSA KERA-MIČNA DELA — HITRO IN PO UGODNI CENI. Vse informacije v večernih urah po telefonu 22-160. M-3175
PSA nemškega ovčarja — starega do deset mesecev vzamem. Tel. 21-507 popoldne. M-3197
Gostilna Špilak Dolič vabi na domače kolone z bojov repov v soboto, 26. septembra in 27. septembra, 26. septembra (sobota) igrajo Varjanti. M-8251

ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni nas je za vedno zapustila naša draga žena, mama in stara mama

Barbara Vučko

roj. Kelenc
iz Sr. Bistrice

Ob boleči izgubi naše drage pokojnice se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem za izrečeno sožalje, darovane lepe vence in spremljanje na njeni zadnji poti. Prav tako se zahvaljujemo zdravnikom in bolnišničnemu osebju internega oddelka bolnišnice Murska Sobota za vso skrb in lajšanje bolečin, duhovščini za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke.

Srednja Bistrica, 13. 9. 1981

Žalujoci: mož Jože, hčerke in sinovi z družinami

ZAHVALA

Tvoje pridne roke
dom so nam gradile,
a v njem je zdaj praznina.

V 80. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi oče, dedek in pradedek

Jože Farkaš

lončar
iz Filovci 1

V globoki žalosti se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, številnim prijateljem in znancem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, počastili njegov spomin, zasuli grob z venci in cvetjem in nam bili v teh bridkih trenutkih ob strani. Posebna hvala govorniku KS Bogojina vaškega odbora Filovci za izrečene ganljive besede ob odprtem grobu, č. č. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, delovnim kolektivom OŠ Beltinci in OŠ Dubrovnik, Zdravstvenemu domu M. Sobota, Jeklotehni M. Sobota in KS Beltinci.
Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Filovci, 8. 9. 1981

VSI NJEGOVI

VESTNIK

Štefan Dravec (direktor in glavni urednik), Juš Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika), Ludvik Kovač (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Janez Kurbus, Dušan Loparnik, Feri Maučec (šport), Štefan Sobočan, Janko Stolin (dopisništvo), Branko Žunec, Gönter Endre (tehnični urednik), Nevenka Emri (lektor). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/1 — Telefon: Novinarji 21-232, 21-064 in 21-383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelek, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21-064 in 21-383, dopisništvo Gornja Radgona tel. 74-597, dopisništvo Lendava tel. 75-085 in dopisništvo Ljutomer tel. 81-317 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — Celotetna naročnina 300,00 din, polletna 150,00, za inozemstvo celoletna naročnina 700,00 din (330 Sch, 47 DM), za delovne organizacije 400,00. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005 — Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 50100-620-000112-25730-30-4-01176 — Cena posamezne številke 8 dinarjev. Tiska ČGP Večer Maribor — Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

VESTNIK — Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer — Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota, Titova 29/1 — Ureja uredniški odbor:

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, dedija in brata

Sandija Pevca

uslužbenca SO Murska Sobota

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, darovali vence in cvetje in izrazili sožalje. Posebna hvala govornikom za poslovljne besede in godbi na pihala iz Bakovec. Vsem še enkrat — iskrena hvala!

M. Sobota, 9. september 1981

VSJ NJEGOVI

Ko prišlo poletje je, vesel od doma si odšel v tujino, a pomislil nisi, da jeseni živ ne vrneš se.

ZAHVALA

Tiho in brez slovesa nas je komaj v 29. letu starosti mnogo prezgodaj zapustil naš sin, brat in stric

Štefan Korpič

iz Šulincev

Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem doma in v tujini, posebno sosedom, ki so nam v težkih trenutkih pomagali ter dragega pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti ter njegov prerani grob zasuli z venci in cvetjem. Hvala duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govornikom KS G. Petrovci, mladini, delovni organizaciji Mura iz G. Petrovec in sodelavcem iz Švice, posebno mojstru, šefu, računovodju in spremljevalcu. Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: mama, oče, brat Evgen z ženo, sestre Anica in Zlatica z možema, nečaka Zlatko in Jožica, sestrične, bratrance in botrina

ZAHVALA

Poslovili smo se od naše drage mame

Lizike Vrbnjak

iz Precetincev

MAMA! Kako rada si prišla med nas, ni te več! Ostala je praznina, v naših srcih bolečina, do konca dni bo nosil jo vsakdo od nas!

Iskrena hvala vsem sosedom, znancem in prijateljem za izrečena sožalja in darovano cvetje, govornikom za ganljive poslovljne besede, pevcem za odpete žalostinke in godbi iz Bučkovec. Hvala zdravstvenemu osebju internega oddelka bolnišnice v Rakičanu za lajšanje bolečin v času njene bolezni in kolektivu KZ Mursko polje iz Križevca pri Ljutomeru za darovane vence. Iskrena hvala g. kaplanu in g. župniku za pogrebni obred.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

VSJ NJENI

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega očeta, starega očeta, brata in svaka

Ludvika Novaka

iz Puconec

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom, znancem ter vsem, ki ste nam izrekli sožalje, dragega pokojnika spremljali na njegovi zadnji poti ter mu poklonili vence in šopke.

Posebna zahvala č. duhovniku Balazicu iz Puconec, pevcem za odpete žalostinke in vsem tistim, ki ste nam v najtežjih trenutkih kakorkoli pomagali.

Žalujoči: otroci Štefan, Ludvik, Zora, Marija, Irena in Kristina z družinami, Marta ter ostalo sorodstvo

Že leto dni te zemlja krije,
v gomili tihi mirno spiš,
srce ljubeče več ne bije
in ti se več ne prebudiš

V SPOMIN

Te dni mineva leto dni, odkar nas je zapustil naš dragi mož in oče

Štefan Vogrinčič

iz Topolovec

Kako prazen, tihi in žalosten je zdaj naš dom brez tebe. Nikoli te ne bomo pozabili, še vedno živiš z nami in mi s teboj. Hvala vsem, ki se ga še spominjate in prinašate na njegov grob rože ter prižigate sveče.

Žalujoči: žena Marija, hčerka Marija z družino iz Nemčije, sin Jože z družino iz Canade in hčerka Vera z družino

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi in prerani izgubi naše drage mame in stare mame

Anike Pešti

iz Beltinci

Predraga mama in stara mama! Tako nenadoma si nas zapustila, da tvojega odhoda ne moremo sprejeti. Prazen dom je nema priča, da te ni več med nami. V naših mislih boš ostala vedno z nami.

Izrekamo globoko zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so se nam pridružili v naši globoki žalosti in bolečini. Zahvaljujemo se za vse brzojavne, pismene in ustno izrečena sožalja ter za toliko poklonjenega cvetja, ki ga je tako ljubila. Iskrena zahvala vsem, ki so se prišli pokloniti njenemu spominu na njen dom in na zadnji poti na pokopališče v Beltincih. Posebej se zahvaljujemo predstojniku kirurškega oddelka soboške bolnišnice, dr. Borovšaku ter vsemu medicinskemu in strežnemu osebju, ki so ji v najtežjih trenutkih lajšali bolečine. Zahvaljujemo se tudi njeni delovni organizaciji, sodelavcem za nesebično pomoč in govornikom za pretresljivo slovo ob odprtem grobu.

Beltinci, 8. septembra 1981

V žalosti: sin Stanko in hčerka Beba z družinama ter njeni vnučki Aleš, Robert in Suzana

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage, dobre mame, babice, prababice, tašče, svakinje, botre in sorodnice

Ane Rac

se iskreno zahvaljujemo sosedom iz Šalamenec in G. Slaveč, ki ste jo obiskovali in lajšali bolečine v času težke, zahrbtne bolezni ter vsem prijateljem in znancem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti iz Šalamenec v njen rojstni kraj v G. Slaveče. Posebna zahvala dr. Vučaku in ostalemu medicinskemu in strežnemu osebju internega oddelka, dr. Tobijevi in dr. Lopertu za lajšanje bolečin na domu ter sestrji Rozini iz ginekološkega oddelka soboške bolnišnice za obiske. Zahvala tudi govornikom Marti Severjevi in Viljemu Premu, č. duhovniku, g. Gumilarju, g. Fakinu in g. Gaborju ter pevcem iz Pečarovec za odpete žalostinke. Zahvala vsem, ki ste nam izrekli sožalje ter zasuli njen grob z venci in šopki.

Šalamenci, G. Slaveči, Ljubljana, 25. 8. 1981

Žalujoči: sin Viljem z družino iz Ljubljane, hčerka Marija z družino iz Šalamenec, vnuk Viljem z družino iz Ljubljane, sin Avgust iz Sotine in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 78. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

Ludvik Hašaj

iz Lemerja

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, dobrim sosedom, posebno Bencakovim in Vidonjevim za nesebično pomoč ter vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti ter zasuli njegov grob z venci in šopki. Hvala predstavniku KS tov. Beleku Šiftarju, gasilskemu društvu in govorniku, tov. Čelaku za poslovljne besede ob odprtem grobu. Posebna zahvala g. duhovniku za ganljive besede, pevcem za žalostinke in kolektivu Separacije Puconci za darovane vence.

Vsem še enkrat — prisrčna hvala!

Žalujoči: žena Irma, sinova Štefan in Bela z ženama ter vnukinji Hedvika in Darinka z družino

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta in brata, 57. letnega

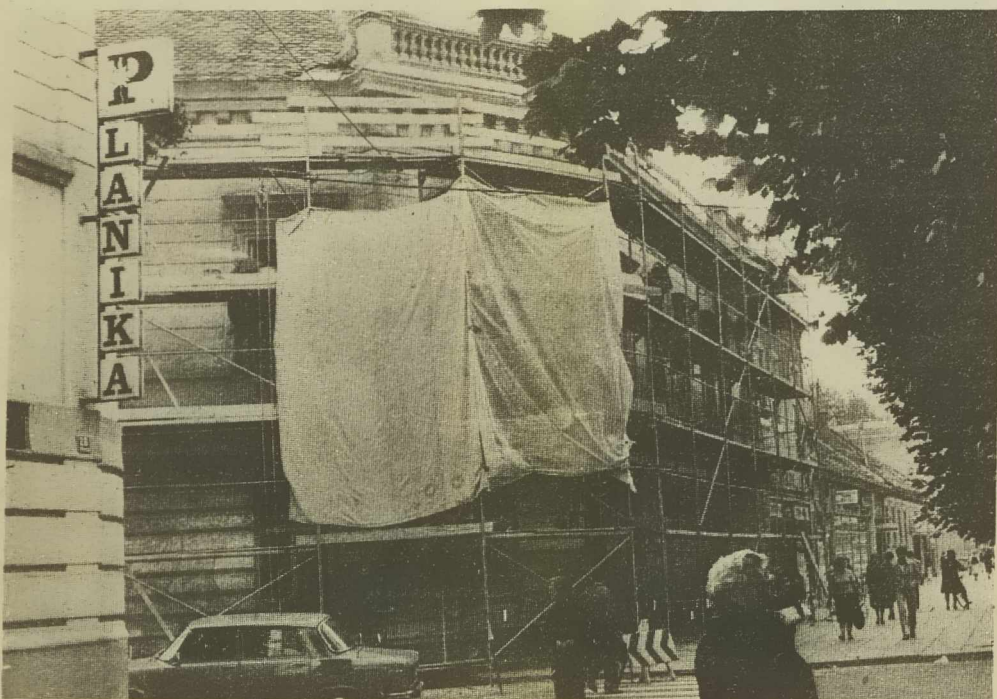
Gezeka Lovenjaka

iz Prosečke vasi

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom in sovaščanom, ki so nam ob nepričakovani izgubi priskočili na pomoč ter vsem, ki ste dragega pokojnika spremljali na njegovi zadnji poti ter mu darovali številne vence in šopke. Posebna zahvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za žalostinke, gasilskemu društvu in govornikom za poslovljne besede ob odprtem grobu.

Prosečka vas, 4. septembra 1981

Žalujoči: žena Šarika, sin Geza ter bratje in sestre z družinami

LEPŠANJE PROČELJ — S solastniškim deležem in 366 milijonsko investicijo občinske samoupravne stanovanjske skupnosti v Murski Soboti in okolici dobivajo stare zgradbe v soboški občini novo podobo. Med njimi tudi lepe arhitekture ob Titovi ulici v pomurskem središču. bb

Foto: A. Abraham

Donosne torbice za Sovjetsko zvezo

»Ko je bilo konec lanskega devetmesečja kot na dlani, da smo zabredli v precejšnjo izgubo, si nismo bili takoj na jasnem, kako iz nje izplavati. Šele po vsestranskih in temeljnih razpravah z delavci, predstavniki družbenopolitičnih organizacij in gospodarstva v kolektivu, kraju in širše, zlasti pa matično delovno organizacijo, je padla odločitev: specializacija in izvoz. Verjemite, ni nam bilo lahko! Navzlic takim, sila neprijetnim okoliščinam nam je letos uspelo priti na zeleno vejo,« je bilo prvo, kar smo zvedeli v tozdu tovarne kovčkov in usnjenih izdelkov Toko Domžale v Žižkih.

»Kje so vzroki izgub? Spočetka — tozd je začel s proizvodnjo aprila 1979 kot obrat tozda Galanterija domžalskega Toka z 21 zaposlenimi — je kar dobro kazalo. Pa se je kaj hitro začelo zapletati. Ozka proizvodna usmeritev v izdelovanje drobne usnjene galanterije (na primer denarnic, raznih etuijev in podobnega), plasma večidel na domač trg, ki je bil že itak zasičen, hitro kopičenje zaloga, vrh vsega pa še naprežanja za kolikor mogoče varčno in preudarno gospodarjenje, vse to nas je privedlo do 2 in pol milijonskega dohodkovnega primanjkljaja,« je pojasnil vodja tozda Daniel Kolenko. Hkrati pa je dopolnil: »Tudi sam Toko iz Domžal se je — da tako rečem — znašla na prepihu. Ni nam preostalo drugega, kot da se specializiramo za proizvodnjo ženskih torbic, ki zdaj gredo v celoti na sovjetsko tržišče.3

Delovni motiv iz tozda Drobna galanterija domžalske delovne organizacije Toko v Žižkih.

Ščasoma na lastne noge

Majhen in mlad — poprečna starost zaposlenih, večine žensk, je okrog 25 let — je domžalski tozd v Žižkih. Manjka delovnih navad in izkušenj, saj gre za priučeno delovno silo, da pa se tu in tam kaj zatakne, je skoraj razumljivo, saj so šele prav poprijeli. Nedvomno pa jim je lanska zguba in vse druge spremljajoče tegobe dobra šola za prihodnje, ki je zlepa ne bodo pozabili. Da pa so že na dobri poti, pričajo letošnji polletni rezultati. Celotni prihodek je znašal nekaj nad 10 milijonov, ustvarili so 8 milijonov dohodka, čistega dohodka 5,4 milijonov, za akumulacijo pa jim je ostalo 2,6 milijona dinarjev.

Unevna proizvodnja ženskih torbic v Toku Žižki znaša 400 kosov, sicer pa je v celoti normirana. Kot nam je zagotovila predsednica sindikalne organizacije Marija Ferenčak se vsak zaposlen trudi, da bi normo tudi dosegel, dsiravno jim to vedno ne uspeva. Lanski poprečni mesečni osebni dohodek je bil 4695 dinarjev, letos pa so ga zvišali na 6460 dinarjev. Nekateri delavci torej še vedno dobivajo minimalni oziroma zajemčeni osebni dohodek. »Pri samoupravnih, delegatski in družbenopolitični organiziranosti smo pravzaprav šele na začetku poti. Od januarja lani deluje 5-članski delavski svet, ki se sestaja ob koncu vsakega meseca in četrtletja, ko razpravljamo o poslovanju celotne delovne organizacije in naše tozd posebej.

Organizirano imamo tudi sindikalno in mladinsko organizacijo, medtem ko delo delegacij še ni zaživelo, kajti — to je menda samoumevno — nismo se še povsem postavili na lastne noge. »Je pripovedoval predsednik delavskega sveta Silvo Tibaut. »Letos bomo tudi dobili delegatsko mesto v skupščinskem zboru združenega dela občine Lendava.«

Vse kaže, da so v Toki Žižki najbolj delavni mladi, kar je ob že omenjeni strukturi zaposlenih jasno. »Predsedstvo osnovne organizacije ZSMS šteje 7 članov, najbolj se udeležujemo v društvenih dejavnostih, zlasti športu — rokometna ekipa bo na jesen vstopila v pomursko ligo — streljanju in nogometu, premalo pa še na področju kulture. Pri tem se povezujemo z mladimi iz ljutomerskega Imgrada, mladinci Žižkov in krajevnim svetom mladih v Črenšovcih,« je aktivistično menila predsednica Angela Čurič. Veliko bi se še dalo napisati o tem pomurskem kolektivu, vendar bo zato še priložnost. Če ne prej takrat, ko bo ob obstoječi proizvodni hali zrasla še ena in bodo perspektive jasnejše.

BRANKO ŽUNEC
Foto: Albert Abraham

KRAJNA

ČAKAJO NA ASFALT

Na Krajni so že nekoliko nestrpni ob čakalju na asfaltiranje ceste skozi vas, saj za to potrebno naložbo skrbno zbirajo denar s krajevnim samopriskom. Cesta je že zavožena z gramozom, jarske in bankine bodo naredili domačini s prostovoljnimi delom, zato čakajo samo na delavce podjetja Sobota, da bodo položili asfaltni trak, dolg dva kilometra. Dela naj bi končali še to jesen.

J. S.

KRST GUTENBERGOVIH SINOV — GAVČENJE

»Mi, učenci in nasledniki velespoštovanega Gutenberga, s tem krstom našega tovariša dvignemo med naslednike te plemenite tiskarske obrti. S tem krstom po starih šegah in navadah smo našega čarnoga dijaka vzdignili v višji rang, da s svojim delom in dejanjem ponese v svet blišč in pomen naše znane umetnosti.«

S temi besedami je glavni mojster z dvema pomočnikoma na dvorišču Pomurskega tiska nagovoril pet »Gutenbergovih sinov«, ki so namazani s tiskarsko barvo ter z zvezanimi rokami in nogami čakali na krst, ki sta ga izvedla »pandura«.

Upajmo, da bodo zdaj dečki, ki so bili krščeni po starih šegah in navadah, naredili manj napak pri tiskanju Nèpujsága, drugih glasil delovnih organizacij in vse literature, ki je zaupana tiskarskim mojstrom.

Tekst in foto:
M. SKLEDAR

GORNJA RADGONA

Tudi letos ozimnica

POSEBNI KREDITI DOMAČE BANKE

Obmejno mesto Gornja Radgona je v jesenskem času polno dogodkov, med katerimi ne zaostaja že tradicionalna prodaja ozimnice za bližnje zimse mesece. Ljudje iz bližnjih in daljnih krajev so se na akcijo domače kmetijske zadruge preprosto navadili in mnogi so postali vsakoletni kupci.

Letošnja akcija bo v petek in soboto na prostoru Pomurskega sejma v Gornji Radgoni, prodajali pa bodo vsak dan od 9. do 17. oz. 16. ure. Sodeč po izkušnjah prejšnjih let, bo tudi letos največ zanimanja za jabolka, krompir, zelje, čebulo, vloženo zelenjavo itd. Krompir bo veljal 17 dinarjev za kilogram, jabolka 13, vložena Etina ozimnica 690 dinarjev itd.

Novost letošnje razprodaje pa bodo posebni krediti, ki si jih bodo lahko kupci najeli pri domači banki, in sicer do višine 5000 din z 12-odstotno obrestno mero in 10-mesečno odplačilno dobo. J. K.

USPEŠNO OBČINSKO GASILSKO TEKMOVANJE

Vedno več mladih gasilcev in gasilk

Domačin letošnjega občinskega gasilskega tekmovanja je bilo gasilsko društvo iz Gaberja. Na nogometnem igrišču v Gaberju se je zbralo 12 članskih gasilskih ekip, ki so na društvenih tekmovanjih dosegale najboljše rezultate. V gasilskih spretnostih se je pomerilo tudi 7 mladinskih ekip, od tega pa 4 ekipe, ki so jih sestavljale mladinke. To kar je najbolj razveseljivo, pa je, da se je letošnjega občinskega tekmovanja udeležilo 20 ekip, sestavljenih iz starejših in mlajših pionirjev, iz vseh krajevnih skupnosti. Kadra za gasilska društva torej v prihodnosti ne bo manjkalo. Pri ocenjevanju gasilskih društev so najboljše rezultate dosegli gasilci iz Genterovec, sicer pa je bilo letošnje znanje na višji ravni, boljše kot prejšnja leta. V krajevnih skup-

nostih in organizacijah združenega dela v zadnjih letih namenjajo veliko pozornosti razvoju gasilstva, društva se opremljajo s sodobno opremo, pri čemer jim pomagata samoupravna interesna skupnost za varstvo pred požarom ter občinska gasilska zveza. V sistemu ljudske obrambe in družbene samozaščite zavzemajo gasilska društva pomembno mesto, zato bo v bodoče potrebno poskrbeti še za njihovo večjo učinkovitost, to pa bo moč zagotoviti samo z nenehnim izobraževanjem in preverjanjem znanja.

Najboljše ekipe gasilcev lendavske občine se bodo pomerile 11. oktobra na medobčinskem gasilskem tekmovanju, ki bo na stadionu v Petišovcih.

Jani D.

OBISK ŠVEDSKE SINDIKALNE DELEGACIJE

Veččlanska delegacija sindikata delavcev kmetijstva in živilske industrije iz Švedske, ki se je mudila pri nas na povabilo zveznega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije, je svoj tridnevni obisk v SR Sloveniji sklenila v Murski Soboti. Najprej so potekali pogovori na sedežu občinskega sveta zveze sindikatov, kjer jim je predsednik Štefan Pintarič podrobneje predstavil organiziranost in delovanje sindikalne organizacije v murskosoboški občini, seznanil pa jih je tudi s hitrim gospodarskim in političnim razvojem območja. Švedski gostje so pokazali posebno zanimanje za podatke, da živi v murskosoboški občini okrog 50 odstotkov kmečkega prebivalstva in da je približno tisoč usmerjenih kmetij, ki se ukvarjajo s podobno živnorojsko-pojedeljsko proizvodnjo.

Posebej zato, ker je pretežni del zaposlenih na Švedskem ravno v klavniški in predelovalni industriji, kakor tudi v mlekarstvu. Sicer pa so pri njih delavci organizirani v 22 pokrajinskih oddelkih, med katerimi šteje na-

jvečji v Stockholmu 7 tisoč delavcev, najmanjši pa le 650 zaposlenih. Od števila zaposlenih pa je odvisna tudi organiziranost klubov delavcev, čemur namenjajo posebno pozornost. Najvišji organ odločanja je pri njih kongres, ki izbira upravo z 11 člani. Od skupnega števila jih je štiri redno plačanih, ostalih sedem pa prihaja iz neposredne proizvodnje. Kot so omenili v pogovoru, je v ospredju sedanjega prizadevanja sindikatov na Švedskem večji proces decentralizacije podjetij in hitrejši razvoj gospodarstva nasploh.

Švedska sindikalna delegacija kmetijstva in živilske industrije je nato ogledala proizvodne prostore Mesne industrije ABC Pomurka in farma prašičev kmetijskega gospodarstva Rakičan. V pogovoru z vodstvom SOZD ABC Pomurka pa je bil zlasti govor o proizvodnem procesu in izkušnjah v delovanju sindikalnih organizacij ter samoupravljanja v tem velikem delovnem kolektivu.

Milan Jerše

Vrtec Lipovci — Bratonci pod streho

Izgradnja novega otroškega vrtca Lipovci — Bratonci, za katerega so položili temeljni kamen konec meseca junija letos, naglo napreduje. Doslej so že izvedli vsa gradbena dela razen zunanjih ometov, groba inštalacijska dela, kleparska dela, popolno ostrešje s kritino, montažna dela okenskih in vratnih podbojev, nabavljena pa je tudi potrebna oprema. Poleg gramozu in peska je krajevna skupnost Lipovci od predvidene vsote 1.200.000 dinarjev že doslej prispevala v gotovini 1.121.316 dinarjev, krajevna skupnost Bratonci pa od predvidenih 800.000 dinarjev 700.000 dinarjev. Skupno so doslej opravili 3.005 prostovoljnih delovnih ur, kar so prispevali krajanje obeh krajevnih skupnosti v sorazmerju 3/5 Lipovci in 2/5 Bratonci, medtem ko je izvajalec del gradbeno podjetje Graditelj iz Beltincev opravil 1.693 delovnih ur. Pomemben delež pri gradnji otroškega vrtca Lipovci — Bratonci pa je prispevala tovarna Mura iz Murske Sobotne v višini 1.000.000 dinarjev. V tej največji delovni organizaciji je namreč zaposlenih 100 krajanov iz Lipovci in 60 iz Bratonci. Predračunska vrednost vrtca znaša 7.200.000 dinarjev.

Pri gradnji otroškega vrtca Lipovci — Bratonci gre za tesno sodelovanje med dvema sosednjima krajevnima skupnostima, ki je z združenim delom prvo te vrste in bi ga lahko posnemali tudi drugi. Dosedanji potek gradnje in pripravljenost krajanov pa tudi zagotavlja, da bo vrtec zgrajen do konca tega leta. S tem pa bodo za obe krajevni skupnosti dolgoročno rešili vprašanje otroškega varstva.

F. Maučec

OB VSAKEM OBROKU HRANE — ZACIMBE ZACIN C

ZACIN
CENTRO proizvod
Prehrambena industrija Beograd